

Bibliotekarz Zamojski

ISSN 1234-7752

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

2014/2 (40)

Narodowe Czytanie w Zamościu

IV Zamojski Festiwal Książki

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

<i>Misja Biblioteka w Krasnobrodzie</i>	3
Biblioteka w Sułowie ma imię	6
Objazdowa biblioteka	7
Czytam! Rozmawiam! Wiem!	8
Dawnych książek czar	11
Biblioteczne inicjatywy popularyzujące wiedzę o regionie	14
Sesja popularnonaukowa poświęcona Zygmuntowi Klukowskiemu	15
IV Zamojski Festiwal Książki	17
Narodowe Czytanie <i>Trylogii</i> w Zamościu	20
Inicjatywy Książnicy Zamojskiej na rzecz 20. rocznicy ustanowienia Międzynarodowego Dnia Rodzin	21
W świecie ciszy	23

RELACJE

Biblioteka w czasie – czas w bibliotece	26
Kongres Kultury w Radomsku	38
Ochrona i pielęgnacja zbiorów muzealnych, bibliotecznych i archiwalnych	41
<i>Kronika</i> Galla Anonima z <i>Kodeksu zamojskiego</i> na Krajowej Liście UNESCO "Pamięć Świata"	42

POMOCE METODYCZNE

Józef Czechowicz (1903 – 1939). Scenariusz wystawy	45
--	----

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Maurycy Klemens Zamoyski (1871-1939)	49
Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej	56

NASZE RECENZJE

Janusz Leon Wiśniewski <i>Grand</i>	62
<i>Opowiem Ci historię...</i> (Shirin Kader Zaklinacz słów)	64
Susanna Isern <i>Niedźwiedź łowca motyli</i>	65

KRONIKA	67
---------------	----

WYDAWCA

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Anna Kalniuk
Danuta R. Kawałko
Joanna Kottun
Danuta Wójcik
Halina Zielińska – red. nacz.

REDAKCJA TECHNICZNA

Halina Zielińska

PROJEKT OKŁADKI

Leszek Wygachiewicz

ADRES REDAKCJI

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
ul. Kamienna 20
22-400 Zamość
tel. 84 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

DRUK OKŁADKI

Drukarnia ZAMDRUK, 22-400 Zamość, Skokówka, ul. Ogrodnicza 34
tel./fax 84 639 27 97, e-mail: zamdruk@op.pl

Na okładce wykorzystano fotografie ze zbiorów Książnicy Zamojskiej
i GBP w Sułowie

POWIELANIE I OPRAWA

Dział OAiK Książnicy Zamojskiej

NAKŁAD: 50 egz.

MISJA BIBLIOTEKA w Miejsko - Gminnej Bibliotece Publicznej w Krasnobrodzie

Jest 3 listopada, podczas jednej z cotygodniowych wizyt w bibliotece dowiaduję się o nowej grze bibliotecznej *Misja Biblioteka*. Ma ona trwać przez 3 miesiące, do końca stycznia 2015 roku.

„Na odległych krańcach *Galaktyki Biblioteka* nastały trudne czasy. Zamieszkując tamte tereny cywilizacje zostały zniszczone przez wojny i epidemie. Dawni mistrzowie opuścili to terytorium w poszukiwaniu nowych światów. W *Galaktyce Biblioteka* zapanował niepokój i chaos, zamiera życie. W odnalezionej niedawno starej *Księdze Pytań*, istnieje zapis o Misji, która uratuje *Galaktykę* przed ostatecznym końcem. Ochotnikiem w nowej misji może zostać każdy. Podejmij wyzwanie, zapisz się na listę ochotników *Misji Biblioteka*. Twoja wiedza i zaangażowanie pomoże zbudować nowy ład i porządek. Dzięki Twojej pomocy *Galaktyka* znowu stanie się miejscem tętniącym życiem. Zdobytaj punkty w misjach dodatkowych, przejdź wszystkie etapy wtajemniczenia, awansuj i zostań *Mistrzem Misji Biblioteka*”.

Po zapoznaniu się regulaminem decyduję się na udział w grze. Wypełniam kartę zgłoszenia. Zostaje graczem nr 1☺ ... i zdobywam pierwsze 4 punkty.

Rzucam okiem na swoją kartę gracza - poziom OCHOTNIK, hmm..., kolejny poziom to ASYSTENT, EKSPERT i MEGA EKSPERT. Zaczyna się GRYwalizacja i zbieranie punktów. Poziom pierwszy nie daje zbyt wielu możliwości na większą aktywność graczom. Punktowane jest wypożyczenie książek, przeprowadzenie do biblioteki nowego gracza, spędzenia popołudnia w bibliotece (odrobienie pracy domowej czy udział w grze planszowej) udział w wydarzeniu - impreza, spotkanie, konkurs oraz promocja na facebooku - polubienia, udostępnienia i komentowanie. Pojawia się ogłoszenie o konkursie „Młodopolski syzyf”. Startuję, a udział w nim daje mi dodatkowe 7 punktów☺.

Po uzyskaniu 40 punktów przechodzę na II poziom gry i otrzymuję nową kartę i status ASYSTENTA. Mój pierwszy awans. Spoglądam na ranking graczy na fanpage Biblioteki. Uuu... - nie jest dobrze, zajmuję jedną z przedostatnich pozycji. Od razu - LUBIE TO! Daje mi to dodatkowe punkty. Zostaje ogłoszony kolejny konkurs *Anioły też czytają*. Zgodnie z jego regulaminem obowiązuje podział na kategorie wiekowe. Najmłodsi uczestnicy mogą wykonać rysunek, a w mojej kategorii wiekowej jest nieco trudniej: należy zrobić coś innego –

wykonać rzeźbę lub..., no właśnie co? Coś, co ma się nadawać do samodzielnej ekspozycji. Zabieram się do pracy i niedługo zadanie wykonane. Mój czytający anioł wisi na tablicy ogłoszeń *Misji Biblioteka*.

Dowiaduje się też, że jestem jedynym pełnoletnim graczem. Przerazenie i mobilizacja. Jak to ONI mają więcej punktów ode mnie?! I to o tyle więcej! Coś należy z tym szybko zrobić. Właśnie pojawia się pytanie w *Księdze Pytań: Biblioteka jest potrzebna, bo... ?* Moja odpowiedź brzmi: „bo jest coraz przyjemniej nastawiona do czytelnika i coraz lepiej wyposażona. Bardzo dużo osób nie stać na kupowanie książek, w takich ilościach jakie są w stanie *pochłonąć*. Jest tam też darmowy dostęp do internetu, można wypożyczyć filmy na DVD i jest miejsce do zabawy dla najmłodszych. Do tego przyjemnie, kolorowo i dużo przestrzeni. W Bibliotece azyl mogą znaleźć nie tylko dzieci, ale i dorośli, którzy chcą świadomie skorzystać z wielu form życia kulturalnego. Biblioteka organizuje przeróżne akcje, np. *Biblioteka jest kobietą - maski, maseczki, odzieżeczki, Spotkanie z Mikołajem*. Odbывают się spotkania z autorami, przedstawienia, minikoncerty. Biblioteka motywuje do działania w zakresie plastyki czy muzyki poprzez organizację ciekawych konkursów, zabaw i gier. BIBLIOTEKO - liczymy na fajne nagrody. Za odpowiedź na to pytanie zdobyłam 5 punktów. Jednocześnie pojawia się lista laureatów konkursu zorganizowanego przez bibliotekę wojewódzką. WOW! - moje nazwisko widnieje na tej liście, nagrodą jest książka. Niestety regulamin *Misji Biblioteka* nie przewiduje dodatkowych punktów za tego typu sukcesy.

Jest połowa grudnia, poziom ASYSTENT daje nowe możliwości, dodatkowe punkty można dostać za dar w postaci książki i za wypożyczone książki przez osoby mi towarzyszące, niebędę graczami. Dzięki temu przywilejowi awansowałam do III poziomu i zostałam EKSPERTEM. Dodatkowo za zdobycie wymaganej ilości punktów na danym poziomie i przejściu na kolejny poziom gry można wybrać sobie nagrodę dodatkową lub 15 dodatkowych punktów. Ja biorę punkty!

Poziom EKSPERT, nowa karta gry, nowe możliwości zdobywania grantów. Wystawienie recenzji ostatnio przeczytanej książki to aż 15 punktów, propozycja własnego wydarzenia to 5 punktów, a jego organizacja to aż 15 kolejnych. Spoglądam na ranking graczy. Ojej! - co niektórzy pędzą z zawrotną prędkością. Czy to aby nie zaszkodzi *Galaktyce Biblioteka*?

I tu pojawia się ogłoszenie „UWAGA! STAN NADZWYCZAJNY MISJI! Z niewyjaśnionych przyczyn na krańcach *Galaktyki* klimat uległ znaczącemu pogorszeniu, szaleje burza pyłu kosmicznego, a promieniowanie kosmiczne przekracza dopuszczalne wartości. Uczestnicy pędzący z najwyższą prędkością kosmiczną (ponad 850 pkt.) natrafiają na ogromny deszcz meteorytów, który znacząco wpływa na ich prędkość. Od tego momentu, każdy uczestnik przekraczający prędkość 850 pkt. może wypożyczać jedynie 5 książek tygodniowo.

Przewiduje się, że burza potrwa przynajmniej do końca *Misji*.” Pod ogłoszeniem podpisał się pod tym GŁÓWNY KONTROLER. Nie ma na co czekać! ONI są spowolnieni, a mi nic innego nie pozostało, trzeba brać się do pracy. Mam pomysł na 2 wydarzenia. Kalendarzowa zima tuż, tuż...trzeba przygotować bibliotekę na jej przyjście - będziemy więc śnieżyć bibliotekę. Dzięki zaangażowaniu gracza nr 1, czyli mojemu i pomocy sprytnych małych łapek pozostałych graczy stworzyliśmy mnóstwo śnieżynek, które zawisły na lampach w całej bibliotece. Kolejny pomysł (5 dodatkowych punktów) to *Świąteczne bombardowanie* - na 2 dni przed Wigilią tworzyliśmy bomby choinkowe. Za realizację pomysłu zdobyłam 15 kolejnych punktów. Z kolei gracze biorący udział w tych wydarzeniach mieli okazję zdobyć po 7 punktów. Oprócz moich zajęć odbyły się też działania własne innych graczy. Odbyło się świąteczne spotkanie pt. „Święta na wesoło” oraz „Biblioteka pełna smoczyczych opowieści”. Na poziomie EKSPERT nie jest łatwo. Aby przejść dalej należy zdobyć 60 punktów. Mi się to udało.

Zostaje MEGA EKSPERTEM w *Misji Biblioteka*. 15 punktów premiowych za przejście do kolejnego - czwartego i ostatniego poziomu gry. Przed nami ogłoszenie wyników konkursu plastycznego *Anioły też czytają*. Zdobywam pierwsze miejsce w swej kategorii wiekowej. Ale nie ma za to punktów premiowych. Trzeba więc zintensyfikować czytanie książek (3 p. za wypożyczenie), pisać recenzje (15 p. za jedną z nich), mieć pomysł i przeprowadzić własne wydarzenie (w sumie 20 p.) i, po cichu, liczyć na to, że biblioteka będzie potrzebowała pomocy bibliotekarza MEGA EKSPERTA (15 p.). Ostatecznie można wymyślić nową grę biblioteczną (30 p.), którą zaakceptują panie bibliotekarki i zostanie ogłoszona po zakończeniu *Misji Biblioteka*. Tymczasem, pojawiają się nowe pytania w *Księdze Pytań*, nowe ogłoszenia i zaproszenia na wydarzenie własne graczy.

Do zakończenia *Misji* zostało niewiele ponad 3 tygodnie. Jest o co walczyć. Dla *Mistrza Misji Biblioteka* przewidziano świetną nagrodę - będzie to tablet. Powodzenia życzę sobie i innym graczom. A gratulacje kieruję w stronę pań bibliotekarek - Majki i Doroty. Świetny pomysł. Wreszcie coś, co wymaga dłuższego, w tym przypadku 3 miesięcznego, zaangażowania. Gdyby nie WY (czy też *Misja Biblioteka*) to na pewno wiele osób nie wiedziałyby o konkursie „Młodopolski Syzyf”. Na pewno nic i nikt nie zmobilizowały mnie do przygotowania „czytającego anioła” i nadal nie wiedziałybyście, że mam duszę artysty i potrafię się świetnie bawić z dziećmi, organizując dla nich biblioteczne zajęcia plastyczne.

Do zobaczenia na odległych od startu krańcach *Galaktyki Biblioteka!*

uczestniczka gry *Misja Biblioteki*, Gracz nr 1

Biblioteka w Sułowie ma imię

Dnia 28 września 2014 r. miało miejsce uroczyste nadanie imienia Gminnej Bibliotece Publicznej w Sułowie, na której zgromadziło się ok. 100 osób. Wydarzenie to poprzedziła Msza Święta w intencji naszej patronki śp. Feliksy Poździk w Kaplicy pw. błogosławionego Czesława w Sułowie. Nabożeństwu przewodniczył ks. Marek Gudź. Następnie wszyscy goście zgromadzili się w lokalu biblioteki, gdzie po powitaniu odbyło się uroczyste odczytanie, przez Przewodniczącą Rady Gminy Sułów, *Uchwały* o nadaniu imienia oraz odsłonięcie portretu patronki biblioteki. Aktu tego dokonali: córki chrzestne Feliksy Poździk, Starosta Zamojski i Wójt Gminy Sułów. W dalszej części tej uroczystości przybliżony został życiorys patronki oraz krótka historia biblioteki, miejsc gdzie mieściła się wcześniej oraz osób, które tam pracowały. Uroczystość nadania imienia bibliotece została połączona z promocją tomiku wierszy *Ocalić od zapomnienia*, wydanego we współpracy z biblioteką, dzięki środkom finansowym pozyskanym przez Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy Sułów w ramach działania PROW 2007-2013: *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla działania 413 - Małe Projekty*. Całość obchodów dopełniła prezentacja, w wykonaniu młodzieży z Zespołu Szkół w Sułowie, utworów namalowanych piórem Pani Feli, znajdujących się w wydanej tomiku, oraz ujmujące śpiewy członkiń Koła Gospodyń Wiejskich z Sułowa. Po zakończonej części artystycznej delegacja udała się na cmentarz w Tworyczowie. Tam złożone zostały kwiaty na grobie Feliksy Poździk.

Uroczystość zaszczyliło swoją obecnością wielu gości, m.in. Starosta Zamojski Henryk Matej, Wójt Gminy Sułów Tomasz Pańczyk, Proboszcz Parafii Tworczów ks. Marek Gudź oraz Instruktorzy: Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie - Magdalena Wójcikiewicz, i Książnicy Zamojskiej - Danuta Zwolińska. Obecne były córki chrzestne naszej patronki, licznie zgromadzeni mieszkańcy nie tylko naszej wsi, ale całej gminy. W tym dniu nie zabrakło również dyrektorów szkół, pań pracujących w przeszłości w naszych bibliotekach, oraz czytelników, sympatyków i przyjaciół biblioteki.

Od tego momentu pani Fela na stałe zagościła w naszej bibliotece, codziennie zerkając na nas ze swojego portretu uśmiecha się delikatnie i czuwa nad naszą pracą, której ona poświęciła prawie całe życie zawodowe.

Feliksa Poździk (ur. 7.01. 1919 r., zm. 10.02.1998 r.) - nauczycielka w szkole w Sułowie, założycielka Koła Młodzieży Wiejskiej „Wici” oraz Koła Gospodyń Wiejskich w Sułowie. Pracowała w Prezydium Gminnej Rady Narodowej. Jej ulubionym zajęciem, któremu poświęcała dużo czasu, było czytanie książek, pisanie wierszy i piosenek. Pani Fela (tak była nazywana przez czytelników) swoją przygodę z biblioteką rozpoczęła w 1949 r. Ukończyła kurs bibliotekarski

w Lublinie, po którym rozpoczęła organizowanie biblioteki gminnej w Sułowie. Objęła posadę Kierownika Gromadzkiej Biblioteki Publicznej, po krótkim czasie zrezygnowała z pracy. W 1959 r. powróciła do biblioteki, gdzie pracowała do czasu przejścia na emeryturę, tj. 31 sierpnia 1986 r.

Była autorką montaży słowno-muzycznych. Przygotowywała imprezy, przedstawienia, występy okolicznościowe. Pracowała i tworzyła do ostatnich dni życia. Za pracę na rzecz środowiska oraz za działalność kulturalno-oświatową została odznaczona w 1976 roku Złotym Krzyżem Zasługi. Zasłużonego Działacza Kultury otrzymała w 1981 roku. Rok później odznaczona była za Zasługi dla Województwa Zamojskiego, a w 1984 r. otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Aneta Gil, GBP w Sułowie

Objazdowa biblioteka

Biblioteka na terenie Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Zamościu została powołana w 1997 r. Do chwili obecnej funkcjonuje jako Filia nr 5 Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego.

Biblioteka gromadzi księgozbiór z zakresu literatury pięknej dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz literaturę popularnonaukową (głównie medyczną). Prenumeruje czasopisma bieżące - aktualnie 4 tytuły, w tym jeden tygodnik regionalny. Udostępnia również czasopisma o charakterze medycznym. Są one pożyczane w postaci darów, głównie od pracowników szpitala.

Ważnym aspektem działalności tejże biblioteki jest obsługa pacjentów przebywających w oddziałach szpitala. Właśnie tę część pracy bibliotecznej postaram się przybliżyć w niniejszym artykule. Mam w pamięci przeczytane kiedyś słowa Witkacego *Idź książeczko między ludzi, idź i piękne myśli budź...* Prawie tak jak w marcecie, codziennie książeczki z półek bibliotecznych trafiają do wózka i jadą między ludzi. Zanim jednak trafią do wózka - chwila zastanowienia. Ważny jest bowiem wybór literatury, bo przecież nie wiem kogo spotkam. Może będzie to ktoś starszy? Może chłopiec, może dziewczyna? Może dojrzały mężczyzna lub kobieta, a może dziecko? W wózku winna być książka dla każdego.

Człowiek przebywający w szpitalu oczekuje pomocy nie tylko *stricte* medycznej, ale też wsparcia psychicznego. Stąd, zachęcenie go do czytania właściwie dobranych lektur może okazać się dobrym rodzajem terapii. Pukam więc cichutko do sal i proponuję wypożyczenie książki. Reakcje pacjentów są różne, jednak w większości są mile zaskoczeni i nawet jeśli nie chcą, czy nie mogą

czytać, chętnie rozmawiają o książkach i dziękują za niecodzienne odwiedziny. To również cieszy.

W ciągu jednego roku z biblioteki korzysta ok. 180 pacjentów, co stanowi 15% ogółu zarejestrowanych czytelników filii. Niektórzy pacjenci (nie tylko z Zamościa) pozostają czytelnikami na stałe i dalej chętnie odwiedzają bibliotekę. Pacjenci jednego z oddziałów szpitala są już od lat stałymi czytelnikami, odwiedzam ich systematycznie. Są wśród nich osoby niewidome – do nich jadą książki mówione (kasety, płyty CD).

Zanim dotrę do oddziałów, przemierzam szpitalne korytarze, gdzie spotykam wiele przypadkowych osób. Na widok wózka wypełnionego książkami pytają jak dotrzeć do biblioteki i rzeczywiście przychodzą. Gdy wózek wjeżdża do windy, przypadkowe rozmowy nie kończą się. Wszyscy patrzą na książki, pytają co ciekawego polecam? Czy można wypożyczyć? Czemu nie - niejednokrotnie zdarza się, że na korytarzu szpitala, czy w windzie, również prowadzę działalność biblioteczną. To właśnie czytelnik z windy określił wózek z książkami *objazdową biblioteką*.

Myślę, że w dobie spadku czytelnictwa, każda promocja biblioteki jest dla nas bibliotekarzy ważna. Ja mam możliwość pójścia z książką między ludzi i uważam, że taka forma daje pozytywne efekty.

Bernardyna Kowalczyk, Książnica Zamojska (FB nr 5)

Czytam! Rozmawiam! Wiem!

Dzięki dotacji Miasta Zamość, którą Książnica Zamojska otrzymała w 2014 roku w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zrealizowany został projekt *Czytam! Rozmawiam! Wiem!*

Celem programu było promowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia. Działania zaadresowane zostały do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z zamojskich placówek oświatowych. Projekt realizowało 5 bibliotek filialnych oraz Oddział dla Dzieci i Młodzieży w okresie od 16 czerwca do 12 grudnia 2014 r.

Program rozpoczął się cyklem wakacyjnych spotkań *Z książką przez świat*. W filiach bibliotecznych oraz Oddziale dla Dzieci i Młodzieży, w każdy wtorek i czwartek, organizowano spotkania dla młodego użytkownika bibliotek. Uczestnicy zajęć brali udział w głośnym czytaniu książek, zajęciach plastycznych, konkursach literackich i czytelniczych, dzięki którym mieli możliwość poznać m.in. kulturę i historię obcych krajów.

Kolejną atrakcją działań wakacyjnych były spotkania z regionalnymi twórcami literatury dziecięcej: Marią Duławską, Izabelą Winiewicz-Cybulską, Jarosławem Siekiem oraz podróżnikiem Janem Wardachem. Zaproszeni goście dzięki pasji tworzenia, widocznej w sposobach przekazywania treści i w kontakcie z młodym czytelnikiem, wzbudzili w uczestnikach ciekawość świata.

Wrzesień i październik były miesiącami spotkań, z zaproszonymi do współpracy przy projekcie, twórcami książek dla dzieci i młodzieży. Pierwsze spotkanie, z Tomaszem Trojanowskim, miało charakter warsztatów plastyczno - literackich przeprowadzonych na podstawie jego książki *Misja Lolka Skarpetczaka*. Podczas nich autor razem z uczestnikami słuchał muzyki, szukając w niej konkretnych obrazów i emocji. Prezentował słuchowisko *teatru wyobraźni*, przy pomocy którego razem z uczestnikami tworzył portrety bohatera książki. Na zakończenie, za pomocą skarpetek, włóczki i guzików, powołał do życia wspólnie z dziećmi odpowiedniki Lolka Skarpetczaka. Wszystko po to, aby pokazać uczestnikom jak można rozwijać wyobraźnię za pomocą słów, dźwięków i tekstów literackich.

Kolejne spotkanie, na które zaproszona została młodzież gimnazjalna zamojskich szkół poprowadziła znana pisarka i felietonistka, autorka cyklu książek o dorastaniu głównego bohatera Rudolfa Gąbczaka, Joanna Fabicka. Spotkania przebiegały w wesołej atmosferze, autorka posługując się żartobliwymi przykładami opowiadała o trudnych chwilach dorastania Rudolfa. Rozmowy z pisarką odniosły widoczny sukces, ponieważ w bibliotekach natychmiast zostały wypożyczone wszystkie części Rudolfa Gąbczaka. Kolejne spotkanie – z Agnieszką Frączek - to wesołe lekcje języka polskiego, w czasie których autorka, na przykładzie swoich książek, tłumaczyła frazeologizmy i przysłowia. Wspólnie z dziećmi poszukiwała wyrazów wieloznacznych, tropiła błędy językowe. Obracając słowa w żart, próbowała zachęcić dzieci do większej dbałości o język, bo np. kto się kiedy zastanawiał, która z form jest prawidłowa: 10 deko czy 10 deka? Żeby rozwiązać wątpliwości zapraszamy do lektury książek pani Agnieszki.

Warsztaty ilustratorsko-literackie z Małgorzatą Flis zakończyły nasze spotkania z autorami i ilustratorami książek. Pani Małgorzata, w czasie godzinnych zajęć, wprowadziła dzieci w świat ilustracji książkowej. Wykład urozmaicony był rysunkami i zagadkami tworzonymi na oczach dzieci. W czasie spotkania dzieci czynnie brały udział w zajęciach, ilustrując strony wybranym przez siebie wierszem lub projektując okładkę książkową.

Na początku października gościliśmy w naszych bibliotekach aktorów z Teatru Edukacji i Profilaktyki Maska z Krakowa. Wystawili oni spektakl przeznaczony dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjalistów *Luz blues, a w głowie same dziury*. W przedstawieniu mogliśmy zobaczyć jak zgubne może okazać się powielanie złych zachowań. Szczególną uwagę poświęcono problemowi używek,

po które niejednokrotnie młodzież sięga z lekkością. Spektakl, był nieco prześmiewczym portretem, zagubionego nastolatka, który z pewnością zmusił do refleksji naszych widzów. Dzięki koncepcji przedstawienia, młodzież miała okazję włączać się w grę aktorów i współuczestniczyć w spektaklu.

Równorzędnie realizowane były prelekcje prozdrowotne *Zdrowy styl życia bez tytoniu i dopalaczy*, połączone z prezentacjami multimedialnymi. Przygotowała je dla nas Jadwiga Poświatowską z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zamościu. Prelekcje adresowane były do młodzieży klas szóstych zamojskich szkół podstawowych i pierwszych klas gimnazjum. Głównym założeniem była edukacja zdrowotna, ze szczególnym naciskiem na temat palenia tytoniu i używania dopalaczy.

Także w październiku zrealizowane zostały, z uczniami szkół ponadpodstawowych i gimnazjum, warsztaty na temat narkotyków *Decyzja należy do Ciebie*. Prowadzili je przez pracownicy Zamojskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego - Izabela Kwiatkowska, certyfikowany Specjalista Terapii Uzależnień i Anna Górską - specjalistka ds. szkoleń i terapii uzależnień. Warsztaty rozpoczęły się od projekcji filmu dydaktycznego, który pokazywał różne drogi wyboru i ich dalsze konsekwencje. Po projekcji filmu rozpoczęła się dyskusja na temat narkotyków, początkowo nieśmiała potem coraz głośniejsza, a na końcu całkiem burzliwa. Okazuje się że temat nikomu nie jest obcy i zależnie, od posiadanej wiedzy i „praktyki” jedni dyskutowali, inni - nie wytrzymując napięcia i nie zgadzając się z argumentami przytaczanymi przez osoby prowadzące dyskusję, wychodziły. Niezależnie od umiejętności przyjmowania prostych argumentów, warsztaty zapadły na długo w pamięci uczestników.

Nie zabrakło też propozycji dla początkujących aktorów. Warsztaty teatralno-recytatorskie *Magia żywego słowa*, realizowane w listopadzie i adresowane do młodzieży gimnazjalnej, poprowadziła Anna Smyk-Batorska, nauczyciel III Liceum Ogólnokształcącego w Zamościu. Dzięki udziałowi w warsztatach młodzież poznała metody pracy z żywym słowem, zasady budowania postaci scenicznej w oparciu o materiał literacki. Uczestnictwo w warsztatach, poparte ćwiczeniami i wesołą zabawą pokazał, że *każdy może gwiazdą być*.

Wartości w życiu dziecka to temat warsztatów biblioterapeutycznych, których odbiorcami były dzieci z zamojskich szkół podstawowych. Inspiracją do prowadzenia warsztatów był odpowiednio dobrany tekst literacki. Używając tekstu do zabawy, Dorota Usidus, bibliotekarka pracująca z dziećmi wprowadzała dzieci w świat wartości, wzbudzała w nich poczucie wyjątkowości i uczyła dostrzegania pozytywnych cech w każdym uczestniku zajęć.

W grudniu odbyło się podsumowanie projektu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* i uroczyste wręczenie nagród i dyplomów uczestnikom konkursu plastycznego *Rodzina - zdrowy wybór*. Wręczono 13 nagród, 20 wyróżnień oraz kalendarze na 2015 rok, w których znalazły się nagrodzone w konkursie prace

jego laureatów. Równocześnie z podsumowaniem projektu nastąpiło otwarcie wystawy *Wybieram rodzinę*, na której można było obejrzeć wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace plastyczne. Wystawa prezentowana była w holu Biblioteki Głównej. Imprezę finałową uświetnił występ młodzieży gimnazjalnej z Zespołu Szkół nr 6 w Zamościu, która przedstawiła nam spektakl teatralny pt. *Mur*, w reżyserii Elżbiety Biront, nauczycielki języka polskiego.

Elżbieta Szczurek, Książnica Zamojska (FB nr 2)

Dawnych książek czar

W dniu 1 grudnia 2014 r. w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej otwarta została ekspozycja zatytułowana *Z kufra prababci*, na której zaprezentowane zostały, ostatnio pozyskane od czytelników, książki. Były to publikacje wydane w pierwszych latach powojennych, w sumie ponad 70 egzemplarzy. W zbiorach Oddziału, który powstał w połowie lat sześćdziesiątych, tak starych książek adresowanych do młodego czytelnika jest niewiele. Nasze najstarsze egzemplarze to dwie książki wydane w latach czterdziestych. Ciekawostką jest to, że ukazały się w Krakowie w latach okupacji niemieckiej. Pierwsza to *Przypadki Robinsona Kruzoe* Daniela Defoe wydane przez firmę Gebethner i Wolff w roku 1940, druga to *Kornelli* Johanny Spyri wydana w roku 1943 przez Księgarnię Powszechną. Oprócz nich jest jeszcze około trzydziestu książek wydanych w latach pięćdziesiątych, wśród których jest m.in. *Entliczek-pentliczek* Marii Kownackiej z roku 1950, *Przygody Plastusia*, tejsze autorki z roku 1957 oraz „*Zośka*” i „*Parasol*” Aleksandra Kamińskiego, również z 1957 roku. Te książki to pierwsze ich edycje. Jeśli tylko nadarza się okazja pozyskania podobnych pamiątek piśmiennictwa natychmiast z nich korzystamy. Z uwagą przeglądamy więc dary od czytelników, poszukując starych dobrze zachowanych egzemplarzy. Pozyskanymi, w ostatnim czasie, od czytelników książkami mogliśmy pochwalić się prezentując je na wystawie. Jej tytuł wskazuje na epokę, w której prababce naszych małych czytelników sięgały po swoje pierwsze lektury.

Podarowane biblioteczki wydawnictwa to zwykle pierwsze powojenne wydania lub pierwsze w ogóle. Zdarzają się w tej kolekcji wznowienia książek, które ukazywały się jeszcze w czasach zaborów, a należą do nich *Bajki* Wacława Sieroszewskiego, *Krysia Bezimienna* Antoniny Domańskiej, *Panienska z okienka* Deotymy czyli Jadwigi Łuszczewskiej, *Sława* Janusza Korczaka i najstarszy w tym gronie utwór *O krasnoludkach i o sierotce Marysi* Marii Konopnickiej. Są również w tym zbiorze książki autorów tworzących w okresie międzywojennym

i kontynuujących twórczość literacką po wojnie, takich jak Janina Porazińska, Kornel Makuszyński, Jan Grabowski, Ewa Szelburg-Zarembina, Julian Tuwim, Jan Brzechwa, Hanna Januszewska, Maria Kownacka. Szczególnie bogato reprezentowany jest dorobek Porazińskiej. Jest więc *Kichiuś majstra Lepigliny*, będący wznowieniem tej wydanej jeszcze w latach dwudziestych pozycji, jest też *Zuchwały strzyżyk* oraz zbiór baśni *Za trzydziwiątą rzeką*. Dwa ostatnie tytuły to pierwsze edycje tych książek. Jest także na wystawie drugie wydanie *Pana Twardowskiego w Czupidłowie*. Oprócz twórczości pokolenia starszych pisarzy, na wystawie obecne są książki autorów debiutujących po wojnie, m.in. Miry Jaworczakowej, Hanny Łochockiej, Hanny Ożogowskiej, Tadeusza Goździkiewicza. Pozyskaliliśmy pierwsze wydania takich pozycji jak: *Jacek, Wacek i Pankracek*, *O wróbelku Elemelku*, *Marcinkowe wierszyki*, *Okruchy przyrody*.

Ekspozycja prezentuje również liczne przekłady z literatury obcych, a reprezentują je powojenne wznowienia takich książek jak: *Cudowna podróż* Selmy Lagerloff, *20 000 tysięcy mil podmorskiej żeglugi* Juliusza Verne, *Serce* Edmunda de Amicisa, *Pięcioro dzieci i „coś”* Edith Nesbit, *Ania z Zielonego Wzgórza* oraz jej kolejne części autorstwa Lucy Maud Montgomery. Są również tłumaczenia utworów pisarzy, którzy tworzyli w latach powojennych, m.in. Gianni Rodariego *Opowieść o Cebulku i Mali włóczędzy*.

Wystawa ta to nie tylko przegląd literatury tworzonej przez uznanych dziś klasyków literatury dla dzieci i młodzieży, to także świat pięknej ilustracji. Są tutaj grafiki tworzone przez starsze pokolenie artystów, m.in. przez Franciszkę Themerson, która ozdobiła swoimi rysunkami *Gaptusia i Kruczka* Stefani Zawadzkiej, przez Stefana Norblina, autora ilustracji do *Panny z mokrą głową* Kornela Makuszyńskiego, czy przez Tadeusza Gronowskiego, który przygotował szatę graficzną powieści *Zuch* Szelburg-Zarembiny. Wiele pozycji zostało zilustrowanych przez nieco młodszą generację artystów, debiutujących przed wojną i tworzących w latach powojennych, m.in. przez Konstantego Sopoćko, który ozdobił swoimi ilustracjami książkę Kornela Makuszyńskiego *O dwóch takich, co ukradli księżyc*, *Historię gałgankowej Balbisi* Janiny Broniewskiej, czy też przez Jana Marcina Szancera, który zilustrował książkę *Każdy Tomek ma swój domek* oraz *Kije samobije* Szelburg-Zarembiny, *Dziadka do orzechów* E.T.A. Hoffmana, *Bajkę o carze Saltanie...* autorstwa Aleksandra Puszkina i wspomnianego już *Pana Twardowskiego w Czupidłowie*.

Do większości zaprezentowanych na wystawie książek szatę graficzną projektowali graficy, których debiut artystyczny przypadł na lata powojenne. W tym gronie znajduje się bardzo ceniona artystka specjalizująca się w ilustrowaniu książek dla młodszych dzieci Olga Siemaszko, której twórczość spotkać można w *Wierszach dla dzieci* Juliana Tuwima, zbiorze wierszy *Dla dzieci* Władysława Broniewskiego, *Wycinankach z morskiej pianki* Włodzimierza Słobodnika czy w *Złotej jabłoni* Hanny Januszewskiej. Są również książki

opracowane plastycznie przez tak uznanych artystów jak: Janusz Grabiański, Zdzisław Witwicki, Zbigniew Rychlicki, Bogdan Zieleniec, Bohdan Butenko. Obecne na wystawie przekłady zawierają często ilustracje pochodzące z oryginalnych wydań, zdarzają się nawet takie, które wykonali sami autorzy. *Takie sobie bajeczki* napisał i zilustrował Rudyard Kipling, *Daszeńkę* Karol Capek, a *Tajemniczego opiekuna* Jean Webster. Szata graficzna zaprezentowanych wydawnictw jest interesująca ze względu na różnorodność form graficznych i interpretacyjnych, a polską sztukę ilustrowania książek reprezentuje tutaj cała plejada wybitnych artystów grafików.

Nie mniej ciekawe są oprawy tych książek, w tym wypadku dobrze zachowane. Najczęściej występują tekturowe, rzadziej płócienne, sporadycznie broszurowe. Odnotować można także obecność obwolut.

Większość publikacji to wydawnictwa *Naszej Księgarni*, która w latach powojennych była potentatem, zajmującym się edycją książek dla dzieci i młodzieży. Tylko nieliczne pozycje ukazały się nakładem innych oficyn, m.in. wydawnictwa *Czytelnik*, Biura Wydawniczego *Ruch*, Ludowej Spółdzielni Wydawniczej, firmy Gebethner i Wolff czy też oficyny *Iskry*.

Książki, które trafiły do nas od czytelników zawierają liczne pamiątkowe wpisy, dedykacje, pieczętki, którymi opatrywano prywatne kolekcje. W wydawnictwach tych można znaleźć ciekawe zakładki pozostawione przez ich właścicieli przed laty, m.in. stare pocztówki, fotografie, kartki z kalendarzy, listy. To wyjątkowy materiał mówiący sporo o posiadaczach poszczególnych egzemplarzy.

Wystawa pokazuje piękno i urok starych książek. Zaciekawia zwłaszcza starszych czytelników odwiedzających bibliotekę, przyciągając ich wzrok kolorowymi, zapamiętanymi z dzieciństwa okładkami. Młodzi czytelnicy dzięki tej wystawie mogą zobaczyć, jak niegdyś wydawane były książki i porównać je ze współczesnymi edycjami.

Ekspozycja ta, obok niewątpliwych walorów poznawczych, uczy szacunku do książki. Omawiane zbiory pieczołowicie przechowywane przez ponad sześćdziesiąt lat w domach są w bardzo dobrym stanie i służyć mogą kolejnym pokoleniom czytelników.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Biblioteczne inicjatywy popularyzujące wiedzę o regionie

4 czerwca 2014 r. w Książnicy Zamojskiej odbyło się seminarium *Wybory na Zamojszczyźnie - 4 czerwca 1989*. Zorganizowane zostało, łącznie z wystawą pod tym samym tytułem, trwającą od 20 maja do 20 czerwca, w 25. rocznicę pierwszych, częściowo wolnych wyborów parlamentarnych w Polsce. W programie seminarium znalazły się referaty, wygłoszone przez uczestników tamtych wydarzeń, działaczy opozycyjnych: Eugeniusza Wilkowskiego i Jerzego Adamczuka oraz historia archiwizacji dokumentów z lat 1980-1989, przybliżona przez Andrzeja Kędziórę - dyrektora Archiwum Państwowego w Zamościu.

W czasie dyskusji, która wywiązała się w trakcie spotkania, wielu uczestników z głęboką refleksją wspominało burzliwe wydarzenia okresu stanu wojennego i PRL, dokonując osobistej oceny wydarzeń sprzed ćwierć wieku.

W skład ekspozycji weszły plakaty, obwieszczenia wyborcze, informatory, ulotki, odręcznie pisane dokumenty. Ekspozowane materiały pochodziły ze zbiorów Archiwum Państwowego w Zamościu, Książnicy Zamojskiej oraz ze zbiorów prywatnych.

W seminarium wzięło udział ok. 50 osób, natomiast trwającą miesiąc ekspozycję zwiedziło ok. 300 osób.

We wrześniu, w ramach trwających *Europejskich Dni Dziedzictwa 2014* zrealizowano wystawę *Tożsamość i odrębność - dzieje miejscowości Zamojszczyzny*. Miała ona na celu zaprezentowanie zbiorów regionalnych Książnicy Zamojskiej, przybliżenie historii, walorów geograficznych, turystycznych i przyrodniczych powiatów i miast Zamojszczyzny, a także włączenie się w obchody *Europejskich Dni Dziedzictwa*, organizowanych w Polsce od ponad dziesięciu lat. W 2014 odbyły się pod hasłem *Dziedzictwo - źródło tożsamości*.

Materiały ekspozowane na wystawie pochodziły ze zbiorów Działu Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie Książnicy Zamojskiej. Wśród nich znalazły się książki, czasopisma, artykuły z czasopism, dokumenty życia społecznego, mapy, plany, fotografie. Zostały one podzielone tematycznie wg powiatów: zamojskiego, hrubieszowskiego, biłgorajskiego, tomaszowskiego. Trwającą miesiąc wystawę zwiedziło około 200 uczestników.

Przypadająca w listopadzie 2014 roku 55 rocznica śmierci Zygmunta Klukowskiego była okazją do zorganizowania przez Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie Książnicy Zamojskiej, noszący imię Zygmunta Klukowskiego, ekspozycji *Zygmunt Klukowski (1885-1959), lekarz, bibliofil, historyk, regionalista*. Wystawa przybliżała sylwetkę autora pamiętników, kronikarza,

miłośnika książek, a także świadka zbrodni hitlerowskich na Zamojszczyźnie w procesie norymberskim.

Prezentowane na wystawie zbiory regionalne w postaci książek, czasopism, artykułów z czasopism, dokumentów życia społecznego i fotografii przyczyniły się do popularyzacji dorobku literackiego Zygmunta Klukowskiego i poświęconej mu literatury. Ekspozycję, w czasie jej trwania, obejrzało około 200 osób.

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Sesja popularnonaukowa poświęcona Zygmuntowi Klukowskiemu

W związku z przypadającą w bieżącym roku 55 rocznicą śmierci i 95 rocznicą przybycia do Szczecbrzeszyna dra Zygmunta Klukowskiego, 22 października 2014 r. w Miejskim Domu Kultury w Szczecbrzeszynie odbyła się konferencja popularnonaukowa upamiętniająca te wydarzenia.

Spotkanie poprzedziło złożenie kwiatów przez delegację uczestników sesji na grobie Zygmunta Klukowskiego. Burmistrzowi Szczecbrzeszyna Marianowi Mazurowi towarzyszyła młodzież z Zespołu Szkół nr 2 im. Zygmunta Klukowskiego w Szczecbrzeszynie oraz Dariusz Górny – pomysłodawca i współorganizator konferencji.

Zygmunt Klukowski był związany z Zamojszczyzną przez 41 lat swojego życia. W 1918 r. przybył do Krasnobrodu, gdzie rozpoczął praktykę lekarską. Już od 20 października 1919 roku na długie lata związał się ze Szczecbrzeszynem. Mieszkał tu do 1959 r. W Szczecbrzeszynie Z. Klukowski objął funkcję dyrektora Szpitala św. Katarzyny. Zawodowo lekarz, prywatnie społecznik, bibliofil, organizator placówek kultury, z jego inicjatywy powstało 1926 r. Muzeum w Zamościu, on też doprowadził, w 1927 r., do przejęcia przez Zamojskie Koło Miłośników Książki Biblioteki Miejskiej w Zamościu. Miał też duży udział w utworzeniu, w 1939 r., Biblioteki Miejskiej w Szczecbrzeszynie. Był wydawcą druków bibliofilskich, kronikarzem Zamojszczyzny i kolekcjonerem, popularyzatorem kultury i wiedzy o książce, głównie wśród młodzieży. Za działalność bibliofilską został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Srebrnym Wawrzynem Polskiej Akademii Literatury.

W czasie II wojny światowej włączył się w działalność konspiracyjną, był żołnierzem Związku Walki Zbrojnej, potem Armii Krajowej. Kierował Biurem Informacji i Propagandy w Zamojskim Inspektoracie AK. Był lekarzem oddziałów partyzanckich. Za leczenie żołnierzy podziemia groziła mu kara śmierci.

Gromadził świadectwa z okresu okupacji: dokumenty ruchu oporu na Zamojszczyźnie, wspomnienia, dzienniki i relacje. Zebrany materiał opublikował w czterech tomach *Materiałów do dziejów Zamojszczyzny w latach 1939–1944*. Jego dzienniki stanowiły materiał dowodowy w jednym z procesów norymberskich (w 1947 r.) tj. w procesie funkcjonariuszy Głównego Urzędu Rasy i Osadnictwa SS. Był świadkiem oskarżenia w sprawie pacyfikacji Zamojszczyzny. Redakcja „Polityki” przyznała Klukowskiemu w 1959 r. nagrodę roku za książkę *Dziennik z lat okupacji Zamojszczyzny 1939–1944*, jako najwybitniejsze dzieło w dziedzinie najnowszej historii Polski.

Zygmunt Klukowski zmarł w szpitalu w Szczepieszynie w 1959 roku. Został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Zebranych na konferencji gości powitał dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Szczepieszynie Sławomir Kalita, następnie głos zabrał Burmistrz Marian Mazur, mówił o znaczeniu tej wielkiej postaci dla Szczepieszyna i Zamojszczyzny.

Konferencji towarzyszyła wystawa dokumentów poświęconych dr. Zygmuntowi Klukowskiemu. Wyeksponowano na niej zdjęcia i dokumenty pochodzące ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, Archiwum Państwowego w Zamościu i Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Pierwszą część obrad rozpoczęło wystąpienie dra Bogdana Szyszki nt. *Działalność dra Zygmunta Klukowskiego w dziedzinie kultury regionalnej*. Mówca, w mistrzowski sposób, głosił o wpływie Zygmunta Klukowskiego na kształtowanie się życia umysłowego i rozwój kultury Zamojszczyzny, a szczególnie Szczepieszyna. Marzena Rosiak z Działu Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie Książnicy Zamojskiej w Zamościu, w referacie *Zygmunt Klukowski i Teka Zamojska*, przedstawiła Zygmunta Klukowskiego jako redaktora regionalnego czasopisma o charakterze naukowym ukazującego się w okresie międzywojennym. O znaczeniu tej wielkiej postaci dla regionu i Szczepieszyna mówił jego przyjaciel Aleksander Przysada w referacie *Dr Zygmunt Klukowski we wspomnieniach Aleksandra Przysady*. Autor wypowiedzi jednocześnie promował swoją najnowszą książkę *Szczepieszyn – miasto bogate historią i ludźmi*.

Część drugą obrad rozpoczął dr Arkadiusz Adamczuk - kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej KUL w Lublinie. Wystąpienie *Spuścizna archiwalna dra Zygmunta Klukowskiego w Bibliotece Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* odnosiło się do zbiorów gromadzonych pieczołowicie przez całe życie tej niepospolitej postaci. Wśród nich znajdowały się rękopisy dotyczące dziejów Zamojszczyzny, m in. *Zbrodnie hitlerowskie na Zamojszczyźnie* (Warszawa 1947), ekslibrysy własnościowe, księga gości, korespondencja, fotografie, usystematyzowane zbiory dokumentów życia społecznego oraz teki poświęcone np. szpitalowi w Szczepieszynie,

posiedzeniom redakcji „Teki Zamojskiej”, Zamościanom czy znakom wodnym piapierni Ordynacji Zamojskiej.

Na zakończenie zaprezentował się Dariusz Górny, inicjator całego przedsięwzięcia. Przedstawił on obszernie *Elementy biografii dr. Zygmunta Klukowskiego*. Wypowiedź odnosiła się do dzieciństwa, życia rodzinnego, okresu studenckiego, obejmowała dotąd mało znane niuanse życiorysu doktora. Mówca dokonał także podsumowania sesji.

Patronat medialny nad przedsięwzięciem objęli: *Radio Lublin*, „Kronika Tygodnia”, *Katolickie Radio Zamość* i portal informacyjny *szczecbrzeszyn.info*.

Sesja o spuściźnie pozostawionej przez dra Klukowskiego zgromadziła około 50 uczestników. Konferencji towarzyszyła wystawa dokumentów poświęconych dr. Zygmuntowi Klukowskiemu. Wyeksponowano na niej zdjęcia i dokumenty pochodzące ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, Archiwum Państwowego w Zamościu i Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Ekspozycję można było oglądać także po zakończeniu konferencji.

Marzena Rosiak, Książnica Zamojska

IV Zamojski Festiwal Książki

W dniach 8-10 maja 2014 r., po raz czwarty, odbywał się *Zamojski Festiwal Książki*. Organizatorem tego wydarzenia, podobnie jak w latach poprzednich była Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu.

Celem festiwalowych przedsięwzięć była promocja książki i popularyzacja czytelnictwa, a jego program zawierał różnorodne formy aktywności intelektualnej, do udziału w których zaproszeni zostali wszyscy - dzieci, młodzież, osoby dorosłe.

Tematem przewodnim obecnej edycji *Festiwalu* - z racji obchodzonego *Roku Czytelnika* było zwrócenie uwagi na odbiorcę książki oraz tych wszystkich, którzy książki służą i przyczyniają się do jej powstawania i popularyzacji. Sześć i pół wieku temu, 12 maja 1364 roku, król Kazimierz Wielki ustanawiając Studium Generale, tj. późniejszą Akademię Krakowską - obecnie Uniwersytet Jagielloński, w akcie założycielskim, wśród pracowników uczelni wymienił *stationarii*, czyli tych którzy organizowali wytwarzanie i udostępnianie ksiąg, wówczas jeszcze rękopiśmiennych. Używając współczesnych pojęć, byli to - nikt inny jak wydawcy, księgarze i bibliotekarze. Stąd też, zasadnym wydało się by wśród festiwalowych działań zaakcentować znaczenie tych profesji dla rozwoju edytorstwa i czytelnictwa w Polsce. Temu celowi, bezspornie, służyło spotkanie ze znanym typografem, redaktorem i poligrafem Andrzejem Tomaszewskim. *Dobra treść w pięknej formie* – tak brzmiał tytuł jego wykładu, podczas którego

poruszył problem estetyki i projektowania oraz techniczną stronę powstawania i wydawania książek. Uczestnicy spotkania mogli również obejrzyć publikacje przygotowane i wydane według jego projektu i jego nakładem. Podobnej tematyce poświęcony został również wykład historyka sztuki dr. Piotra Kondraciuka z Muzeum Zamojskiego. Posługując się przygotowaną przez siebie prezentacją mówił on o *Edytorstwie książkowym w okresie baroku na przykładzie druków Akademii Zamojskiej*.

Z kolei, podczas uroczystej inauguracji *IV Zamojskiego Festiwalu Książki* szczególną uwagę zwrócono na odbiorcę książki - czytelnika oraz inne osoby i instytucje zaangażowane w działalność zamojskich bibliotek w 2013 roku. *Karty Honorowego Czytelnika* otrzymali Prezydent Zamościa Marcin Zamoyski, Przewodniczący Rady Miasta Zamość Jan Wojciech Matwiejczuk oraz Henryk Matej - Starosta Powiatu Zamojskiego. Wśród najaktywniejszych czytelników nagrodami książkowymi uhonorowano m.in. całą czytającą rodzinę Malickich (Ewę i Roberta, Martę, Magdę i Michała) oraz Halinę Kowal, Krzysztofa Hałona i Piotr Młynarskiego - również za ich systematyczne uczestnictwo w bibliotecznych wydarzeniach literackich. Podziękowania za dobrą współpracę z biblioteką otrzymały osoby prywatne (m.in.: Izabela Winiewicz-Cybulska, Krzysztof Wróblewski, Janina Gąsiorowska, Janusz Siek) oraz instytucje (wśród nich: Spółdzielnia Mieszkaniowa im. W. Łukasińskiego i Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, Zakład Gospodarki Lokalowej, Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Zamościu, PGE Dystrybucja S.A. w Zamościu, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych). Podczas festiwalowej gali nie zabrakło, z racji przypadającego *Dnia Bibliotekarza*, podziękowań dla aktywnie i twórczo działających zawodowo pracowników Książnicy Zamojskiej. Uświetnieniem tego uroczystego majowego popołudnia był pokaz filmu *Biec w stronę Ty* oraz spotkanie z Hanką Brulińską, aktorką, autorką scenariusza i reżyserką filmu. Obraz, z gatunku filmów niełatwych, o nieco zagmatwanej fabule, naładowany metaforycznie, opowiadający o zmaganiach głównej bohaterki (pisarki) Irmy z samą sobą i z własną wrażliwością, stał się dla oglądających zachętą do zgłębiania prawdy o sobie, o tym co w życiu ważne i refleksji - w którą stronę skierować ten swój własny, poszukujący bieg.

Wśród festiwalowych wydarzeń miało miejsce także spotkanie autorskie Kariny Pomorskiej, zamojskiej pisarki, autorki poezji, opowiadań i tekstów piosenek. W rozmowie z nią uczestniczyła młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Zamościu oraz młodzież gimnazjalna, która specjalnie na *Festiwal* przyjechała z Biłgoraja. Podobnie jak wszyscy inni odwiedzający bibliotekę podczas festiwalowych dni, również i oni chętnie uczestniczyli w literackich łamigłówkach *Czy znasz klasyczne dzieła literatury i ich autorów*. Były one dobrą okazją nie tylko zdobycia nagród-niespodzianek, ale także przypomnienia nieco zapomnianych lektur, ich autorów i bohaterów.

Ostatni dzień, tradycyjnie, zarezerwowany został wyłącznie dla najmłodszych. W założeniach miał on przebiegać zupełnie inaczej niż było. Z powodu deszczu należało zrezygnować z planowanej wcześniej plenerowej opcji imprezy *Czytanie łączy pokolenia* i przenieść ją pod dach, czyli do sali zabaw Oddziału dla Dzieci i Młodzieży. Gościem specjalnym była Grażyna Ruszewska-Lutosławska - dziennikarka Radia Lublin, także autorka słuchowisk radiowych, scenariuszy teatralnych i dwóch książek dla dzieci, obsypanych licznymi nagrodami. Zanim się pojawiła, uczestnicy mieli okazję wysłuchać trzech bajek ze zbioru *Wielkie zmiany w dużym lesie* jej autorstwa. Były to trzy leśne opowieści: o Panu Horacym Biedronce, o Zającu Ambrozym i o Jeżu Bolesławie, czytane z podziałem na role przez słuchaczki Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Czytanie przeplatane było zabawami plastycznymi, ruchowymi i literackimi, które oprócz bibliotekarzy pracujących w oddziale dla dzieci, prowadzili bibliotekarze z filii bibliotecznych nr 2 i 5. Pierwszy z utworów stał się inspiracją do przygotowania biedronkowych nakryć głowy. Gdy na salę weszła autorka czytanych tekstów zobaczyła gąszcz biedronek. W czerwonych opaskach w czarne kropeczki na głowie siedziały nawet czytające panie. Takim przywitaniem autorka była mile zaskoczona. Wkrótce także została „biedronką”. Spotkanie było niezwykle inspirujące, a pisarka prowadziła go w formie dialogu z publicznością, zwracając się do dzieci, rodziców, słuchaczek ZUTW i bibliotekarzy. Przywiozła ze sobą także swoją drugą książkę *Leon i kotka, czyli jak rozumieć mowę zegara*, którą przeczytała zebrany.

Impreza była kameralna, przebiegała w ciepłej, rodzinnej atmosferze, co było zarówno zasługą otwartości autorki, jak też aktywności senierek, które tryskały energią, humorem i isticie babciną życzliwością.

IV Zamojskiemu Festiwalowi Książki towarzyszyła wystawa *O ilustracji książkowej* prezentująca dorobek twórczy artystów reprezentujących polską szkołę ilustracji. Eksponowane publikacje książkowe (ze zbiorów Książnicy Zamojskiej) przedstawiały ilustracje m.in. autorstwa Jana Marcina Szancera, Henryka Tomaszewskiego, Zbigniewa Rychlickiego, Olgi Siemaszko, Bogdana Butenko i Józefa Wilkonია. Dodatkową atrakcją dla oglądających była ekspozycja 18 oryginalnych ilustracji autorstwa Janusza Stannego, wypożyczonych na tę okoliczność z Biura Wystaw Artystycznych - Galeria Zamojska.

Tradycyjnie, program festiwalowych wydarzeń dopełniał *Kiermasz Książki Używanej*. Odbywał się on w scenerii starych rekwizytów, związanych zarówno z książką i biblioteką oraz (jak przystało na „komercyjne” działanie) z liczeniem zysków. Wyjątkową gratkę (*książkową abolicję*) przygotowaliśmy dla tzw. dłużników biblioteki. Mogli oni podczas festiwalowych dni zwrócić przetrzymane zbiory bez pobierania od nich kar.

Joanna Kołtun, Halina Zielińska, Książnica Zamojska

Narodowe Czytanie *Trylogii* w Zamościu

W godzin dwie później zagrzmiały działa z szanów szwedzkich, a zamojskie odpowiedziały im z równą siłą. Cały Zamość okrył się dymem, jakby chmurą niezmierną, lecz raz po raz łyskało w owej chmurze i grzmot huczał nieustanny(...). Dobrze – mówił – niechże palą. My mamy dach nad głową, ale im rychło za kołnierz naleci. Tym fragmentem, opisującym bitwę o Zamość, pochodzącym z trzeciego tomu *Potopu* rozpoczęliśmy Narodowe Czytanie *Trylogii* Henryka Sienkiewicza w Zamościu.

Podobnie jak w wielu innych miastach i mniejszych miejscowościach w Polsce, w sobotę 6 września 2014 roku o godz. 11⁰⁰ na Rynku Wielkim w Zamościu rozpoczęła się trzecia edycja ogólnopolskiej kampanii zainicjowanej przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. W swoim przesłaniu przygotowanym na tę okoliczność zachęcał m.in. *do powtórnego przeżywania przygód sienkiewiczowskich bohaterów, a przede wszystkim do próby odczytania tekstu powieści na nowo, by zadać mu współczesne pytania, zastanowić się nad tym, co mówi nam dziś o Polsce i Polakach.*

Przygotowując zamojskie wydanie przedsięwzięcia, którego organizatorem była Książnica Zamojska, zwróciliśmy się do Szkoły Podstawowej nr 2 w Zamościu noszącej imię Henryka Sienkiewicza, z prośbą o współudział w tym wydarzeniu. Nie trzeba było długo przekonywać, współpraca z Andrzejem Morawskim, dyrektorem Szkoły okazała się czystą przyjemnością. Od razu padły konkretne propozycje włączenia się całej społeczności szkoły – uczniów, nauczycieli i dyrekcji w to wydarzenie. Bez trudu powstał też scenariusz jego zasadniczej części, bo jak wiadomo - głównym założeniem kampanii jest przede wszystkim włączenie jak największej liczby osób w akcję publicznego czytania polskich dzieł literatury.

Tak więc po odczytaniu inaugurującego fragmentu, w iście aktorskim wykonaniu Prezydenta Zamościa Marcina Zamoyskiego, młodzież szkolna przedstawiła moment wręczenia Henrykowi Sienkiewiczowi Nagrody Nobla. Był król i królowa Szwecji, byli przedstawiciele Akademii Szwedzkiej, odczytany został fragment laudacji wygłoszonej w 1905 roku oraz przemówił sam laureat, wygłaszając pamiętne słowa: *Jednakże zaszczyt ten, cenny dla wszystkich, o ileż jeszcze cenniejszym być musi dla syna Polski! (...) Głoszono ją umarłą, a oto jeden z tysięcznych dowodów, że ona żyje! (...) Głoszono ją niezdolną do myślenia i pracy, a oto dowód, że działa! (...) Głoszono ją podbitą, a oto nowy dowód, że umie zwyciężać!*

Następnie rozpoczęło się czytanie fragmentów pierwszej części tryptyku powieściowego - *Ogniem i mieczem*. Lektorami byli na przemian uczniowie SP nr 2 oraz słuchacze Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Pożegnaniem

tej części Trylogii była *Dumka na dwa serca*, w przepięknym wykonaniu jednej z uczennic.

W dalszej części wybrzmiały fragmenty kolejnych tomów - *Potopu* i *Pana Wołodyjowskiego*. Do czytających seniorów i młodzieży ze SP nr 2 dołączyli młodzież ze Gimnazjum nr 7 i SP nr 10 w Zamościu. Literackiej przygodzie dała się też porwać młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Zamościu. Z pięknym językiem sienkiewiczowskich powieści, choćby przez chwilę, postanowiły zmierzyć się osoby z publiczności, wśród której nie zabrakło turystów, właśnie spacerujących po Rynku Starego Miasta.

W dalszym ciągu, czytanie przeplatane było krótkimi scenkami w wykonaniu młodych artystów. Publiczność cieszyła ucho rubasznym humorem języka sienkiewiczowskich postaci, dla oka zaś przyjemnością były także epokowe stroje, w które ubrani byli młodzi wykonawcy.

Podobnie jak w latach ubiegłych, oprócz czytania trwało również stemplowanie, okolicznościową pieczęcią, książek przyniesionych ze sobą. Jak później – „wieści miejskie doniosły” - z pobliskich księgarni zniknęły nie tylko egzemplarze *Potopu*, *Ogniem i mieczem*, *Pana Wołodyjowskiego*, ale także wszystkie inne książki naszego pierwszego, literackiego noblisty. „Sprawcami” tych udanych zakupów byli głównie przypadkowi uczestnicy *Narodowego Czytania*. Pieczęć była jedna, nic więc dziwnego, że ustawiła się spora kolejka. Ale oczekiwanie - też było przyjemnością, zwłaszcza, że pogoda - jak zamówiona. Słońce, błękit nieba, tło zamojskiego ratusza i zabytkowe schody służące za scenę dla czytających - wszystko to dopełniło całości tego widowiskowego, promującego czytelnictwo, wydarzenia.

Halina Zielińska, Książnica Zamojska

Inicjatywy Książnicy Zamojskiej na rzecz 20 rocznicy ustanowienia Międzynarodowego Dnia Rodzin

W 2014 r. przypadała 20 rocznica Międzynarodowego Dnia Rodzin ustanowionego przez Organizację Narodów Zjednoczonych. To święto było okazją do refleksji nad życiem rodzinnym, mobilizacją do działań na rzecz rodzin i w partnerstwie z rodzinami, a także do przypomnienia, jak istotna jest równowaga między życiem zawodowym i rodzinnym oraz jak ważne są dobre relacje między pokoleniami. Wydarzenia i inicjatywy, które towarzyszyły obchodom, były czasem wspólnej radości i wspólnego budowania dobrego klimatu dla rodzin w Polsce.

W ramach szerokiego Programu Polityki Rodzinnej *Dobry Klimat dla Rodziny* Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski z małżonką objęli honorowym patronatem tegoroczne obchody *Międzynarodowego Dnia Rodzin*. Ponad 250 inicjatyw zostało objętych Patronatem Pary Prezydenckiej. Wśród nich znalazły się także przedsięwzięcia zgłoszone przez Książnicę Zamojską, tj. program ph. *Obraz rodziny w twórczości literackiej i plastycznej czytelników Książnicy Zamojskiej*, obejmujący konkursy *Rodzina – tu każdy ma swoje miejsce* i *Rodzina w literaturze*.

Konkurs literacko-plastyczny *Rodzina – tu każdy ma swoje miejsce*, adresowany był do osób niepełnosprawnych, społecznie wykluczonych (osadzonych), przebywających w domach dziecka oraz seniorów. Jego organizatorem był Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej. Celem konkursu było podkreślenie roli rodziny w rozwoju i wychowaniu człowieka oraz stworzenie możliwości osobom niepełnosprawnym i zagrożonym wykluczeniem społecznym do podzielenia się swoimi wspomnieniami i marzeniami na temat rodziny. Na konkurs wpłynęły 124 prace, od osób indywidualnych oraz z 16 instytucji z naszego regionu. Ocenie poddano 19 prac literackich i 105 prac plastycznych.

W uroczystym podsumowaniu konkursu 21 maja 2014 r. wzięło udział ok. 100 osób. Imprezę otworzyła dyrektor Książnicy Zamojskiej Danuta Kawałko, konkurs podsumowała Danuta Wójcik, kierownik Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych. W spotkaniu wzięli udział laureaci wraz z opiekunami, członkowie komisji konkursowych, m.in. nauczyciele z instytucji współpracujących z OCN, pracownicy Działu Udostępniania Książnicy Zamojskiej. Spotkanie zakończył montaż muzyczny „Nie ma jak u mamy” przygotowany przez zespół „Sitanie”, pod kierownictwem Pani Ireny Dużyńskiej. Prace laureatów eksponowane były na wystawie pokonkursowej w bibliotece, w okresie 14 maja - 30 czerwca 2014 r.

Konkurs literacki *Rodzina w literaturze* adresowany był do czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej - młodzieży powyżej 16 roku życia oraz osób dorosłych. Organizację konkursu podjęli pracownicy Wypożyczalni Główniej. Celem było zaakcentowanie obchodów 20 rocznicy Międzynarodowego Dnia Rodzin, podkreślenie wartości rodziny oraz promowanie czytelnictwa wśród młodzieży i osób dorosłych, zwłaszcza skierowanie ich zainteresowań na tematykę rodziny w literaturze pięknej i popularnonaukowej.

Zadaniem uczestników było napisanie tekstu literackiego poświęconego rodzinie, na podstawie przeczytanej książki. Pomocą mógł być także kanon lektur dołączony do regulaminu. Próg trudności okazał się wysoki, na konkurs wpłynęły 3 prace literackie. Komisja konkursowa wytypowała do nagrody jedną z nich oraz przyznała dwa wyróżnienia.

Podsumowanie konkursu i wręczenie nagród odbyło się w 11 grudnia 2014 r. w czasie *Zamojskiej Biesiady Literackiej* z udziałem Pana Piotra Kupczaka, poety, regionalisty, który podjął gawędę *Nasze historie rodzinne - temat tabu?*

Konkurs plastyczny *Rodzina - zdrowy wybór* przygotowany został w ramach projektu „Czytam! Rysuję! Wiem!” dofinansowanego przez Urząd Miasta Zamość. Koordynatorem projektu, którego partnerami był Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz biblioteki filialne była Elżbieta Szczurek, kierownik Filii Bibliotecznej nr 2. Do udziału zaproszono uczniów zamojskich szkół podstawowych klas IV-VI oraz zamojskich gimnazjów. Celem konkursu było promowanie spędzania czasu wolnego z rodziną, przedstawianie właściwych wzorców zachowań w rodzinie, kształtowanie asertywnych postaw wobec uzależnień oraz ukazanie roli rodziny jako pozytywnej wartości w życiu młodego człowieka. Komisja konkursowa poddała ocenie 127 prac plastycznych. Wręczenie nagród i podsumowanie konkursu odbyło się 12 grudnia 2014 r. Nagrodzone i wyróżnione prace można było oglądać na wystawie ph. *Wybieram rodzinę*. Wspaniałym akcentem podsumowania był spektakl *Mur* w wykonaniu młodzieży szkolnej.

Edyta Wójcik, Książnica Zamojska

W świecie ciszy

Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej od kilku lat organizuje seminaria przybliżające czytelnikom i użytkownikom biblioteki problemy osób niepełnosprawnych. Odbywają się one pod wspólnym hasłem *Budowanie przyjaznego świata dla osób niepełnosprawnych*. We wrześniu 2011 r. seminarium zapoznało uczestników ze strukturą organizacyjną Polskiego Związku Niewidomych i problemami z jakimi osoby niewidome borykają się na co dzień. Zasadniczym jednak celem było przybliżenie nowoczesnych technik i metod ułatwiających im życie, szczególnie audiodeskrypcji (werbalny opis treści wizualnych osobom niewidomym). W maju 2012 r. seminarium przebiegało pod hasłem *Biblioteka w służbie osobom specjalnej troski* i dotyczyło szczególnie osób starszych: psychologicznego obrazu starości, działalności Książnicy Zamojskiej w ich środowisku oraz rozwoju uniwersytetów trzeciego wieku na przykładzie Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Seminarium *Komunikacja alternatywna i wspomagająca. Czytelnictwo wśród osób z problemami w porozumiewaniu się*, odbyło się w październiku 2013 r. Dotyczyło alternatywnych i wspomagających metod komunikacji wśród osób słyszących, ale niemówiących. Rozpoczęło się inscenizacją teatralną *Kogut, kwoka i kurczęta* w reżyserii Barbary Różańskiej, Iwony Dudy i scenografii Jacentego Pietrasia.

Wykonawcami i przygotowującymi tę inscenizację były dzieci niemówiące i nauczyciele z Zespołu Niepublicznych Szkół Specjalnych *Krok za Krokiem*. Uczestnicy spotkania mogli zobaczyć, jak wygląda komunikacja alternatywna w praktyce, ponieważ wykonawcy oprócz gestów i mimiki, używali komunikatorów (urządzeń wspomagających mowę).

Seminarium *W świecie cisy*, które zostało zorganizowane 22 października 2014 r. było poświęcone osobom głuchym i głuchoniemym. Pierwszy wykład *Osoby głuche i głuchonieme wśród nas* przeprowadziła Leontyna Pupiec - ekspert, tłumacz i wykładowca języka migowego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Swoje wystąpienie oparła na własnych doświadczeniach, zdobytych w prywatnych kontaktach z głuchoniemymi i z pracy w ich środowisku. Człowiek głuchy ma utrudniony kontakt z otaczającym światem. Ubytki słuchu nie pozwalają mu na normalny rozwój mowy ustnej więc nie może się nią posługiwać i nie rozumie jej także na drodze odczytywania z ust rozmówcy. Ułatwieniem w komunikacji osób głuchoniemych pomiędzy sobą i z otoczeniem jest język migowy i migany. Język migowy to ogół znaków manualno-mimicznych używany przez głuchoniemych do porozumiewania się między sobą. Jego integralną częścią jest alfabet palcowy czyli zestaw znaków, pokazywanych palcami, oznaczających poszczególne litery alfabetu, liczby główne i porządkowe. Język migany natomiast wykorzystuje znaki migowe jako ilustrację wypowiedzi słownych. Powstaje w ten sposób migana odmiana języka ojczystego. Język migany stosuje się zawsze razem z językiem mówionym. Na prośbę uczestników spotkania, referentka, prowadziła wykład mówiąc i migając, czyli językiem miganim.

Dorota Szeptuch, asystent do spraw osób niepełnosprawnych przy Miejskim Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, rozwinęła temat *Opieka psychospołeczna nad osobami głuchymi i głuchoniemymi w Zamościu i powiecie zamojskim*. Zwróciła uwagę na niedostateczne przygotowanie urzędników do obsługi osób głuchoniemych. Ich brak kompetencji w tym zakresie powoduje wiele nieporozumień i przykrych sytuacji, które przede wszystkim dotyczą głuchoniemego interesanta. Niemożliwe jest załatwienie jakiegokolwiek sprawy bez obecności tłumacza. Według referentki sytuacja psychospołeczna osób głuchych i głuchoniemych w Zamościu i powiecie nie jest dostateczna.

Barbara Grabowska, pracownik Książnicy Zamojskiej im. S. K. Zamoyskiego w Zamościu mówiła na temat *Moje doświadczenia z językiem migowym. Uczestnictwo osób głuchoniemych w kulturze*. Prelegentka podzieliła się swoimi wrażeniami po przebytych kursie języka migowego, przeznaczonym dla pracowników służb społecznych. Przybliżyła podstawowe zasady kulturalnego zachowania się wobec osób głuchoniemych. Podkreśliła, że najważniejsze w kontaktach z nimi jest zachowanie spokoju, cierpliwość, życzliwość i pozytywne nastawienie. Ponadto zwróciła uwagę na osiągnięcia głuchoniemych w dziedzinie

tworzenia kultury i aktywnego w niej uczestnictwa. Należy tu wspomnieć o działalności grupy Młodzi Migają Muzykę, która tworzy teledyski i interpretuje muzykę w polskim języku migowym, a także o twórczości literackiej Petroneli Pawłowskiej - niesłyszącej poetki i nowelistki.

W spotkaniu uczestniczyły osoby dorosłe, studenci i młodzież ponadgimnazjalna. Seminarium przybliżyło osobom zdrowym problemy kolejnej grupy osób niepełnosprawnych, tym razem głuchych i głuchoniemych. Mamy nadzieję, że przyczyniło się ono do wzrostu tolerancji i akceptacji, której potrzebujemy wszyscy, a szczególnie osoby niepełnosprawne.

Danuta Wójcik, Iwona Bylina, Książnica Zamojska

Biblioteka w czasie - czas w bibliotece

W dniach 25 - 26 września 2014 r. w Lublinie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. *Biblioteka w czasie – czas w bibliotece*. Konferencja została przygotowana i zorganizowana przez Bibliotekę Główną UMCS, a wpisała się w ogólne obchody 70-lecia powstania Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Już pierwsze chwile pobytu na konferencji przyniosły mnóstwo wrażeń i nowych znajomości. Sprawy organizacyjne tj. rejestracja uczestników, pobieranie materiałów informacyjnych, sprawy związane z zakwaterowaniem czy wyżywieniem przebiegły sprawnie i szybko. Mnóstwo nowych twarzy, nieznanych osób, każdy przejęty. Ale zdarzały się chwile bardzo miłe, zaskakujące, gdy nagle w tłumie rozpoznajemy kogoś znajomego, spotkanego już gdzieś wcześniej, może na jakimś szkoleniu czy innej bibliotekarskiej imprezie.

Oficjalne rozpoczęcie konferencji odbyło się w Auli im. Prof. Leona Kaczmarka w nowym gmachu Wydziału Humanistycznego UMCS. Uczestników powitał dyrektor Biblioteki Głównej UMCS dr Bogusław Kasperek, który zdradził, iż do pomysłu zorganizowania tak wielkiej konferencji podchodził z pewnią nieśmiałością, ale odzew przerósł jego najśmielsze oczekiwania. Następnie głos zabrał prof. dr Ryszard Dębicki, prorektor do spraw badań naukowych. W swoim wystąpieniu, oczywiście oprócz bardzo miłych słów powitania i podziękowań za wspieranie pomysłu organizacji konferencji, podkreślił bardzo ważną rolę bibliotek. Czas spędzony w bibliotece zawsze dawał podstawy do nauki, do rozwoju, bo to czas spędzany wśród wartości. Prof. Dębicki podkreślał szczególnie rolę bibliotek akademickich, przedstawił krótką historię UMCS, jego bardzo wysoki poziom badań naukowych, rozbudowę bazy dydaktycznej i naukowej. Choć oczywiście, jak większość szkół wyższych i UMCS boryka się z trudnościami, a jedną z nich jest malejąca liczba studentów, związana głównie z przemianami demograficznymi w naszym kraju.

Następnie gości powitała prof. UMCS dr hab. Maria Juda, dyrektor Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej tejże uczelni. W swoim wystąpieniu podkreśliła „pojemność” formuły konferencji, z jednej strony mamy perspektywę historyczną (tematy konferencji związane ze zbiorami rodowymi, bibliotekami królewskimi), a z drugiej perspektywę współczesną: działalność bibliotek w zmieniającym się społeczeństwie, zmiana potrzeb czytelnich odbiorców, informatyzacja i hybrydyzacja bibliotek. Uwaga została skierowana też na pracowników bibliotek, przed którymi stają coraz nowsze zadania, wymagające niejednokrotnie swego „przepracowania” i zmiany podejścia do swojego zawodu.

Mówczyni zauważyła również, że konferencja zdołała zgromadzić bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek, zarówno akademickich, naukowych, pedagogicznych ale i publicznych różnych szczebli – wojewódzkich, miejskich i powiatowych z całej Polski.

Po oficjalnych wystąpieniach odbyła się pierwsza z zaplanowanych sesji ph. *Biblioteka w perspektywie kulturowej*. Sesja ta była ogólna, skierowana do wszystkich uczestników konferencji, dopiero po obiedzie pierwszego dnia całość konferencji została podzielona na dwa panele. Każdy z uczestników mógł więc dowolnie wybierać sobie tematy referatów, których chciał wysłuchać. Ja zdecydowałam się na panele *Biblioteka w perspektywie czasowej* i *Czas w bibliotece*. Dlatego niniejsze omówienie będzie dotyczyło tylko referatów z tych sesji.

Pierwsza część konferencji została poświęcona na referaty skupiające się bardziej na historii bibliotek i ich zbiorów. Jako pierwszego wysłuchaliśmy referatu prof. dr hab. Anny Kamler (UW, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych) nt. *Polskie biblioteki królewskie*. Prelegentka przedstawiła historię księgozbiorów królewskich Jagiellonów i Wazów, a jej głównym mottem było stwierdzenie, że każda biblioteka jest częścią dziedzictwa narodowego. Dlatego tak ważne są polskie biblioteki królewskie. Pierwszym prawdziwym miłośnikiem książek był Zygmunt August, choć już jego ojciec Zygmunt Stary rozpoczął gromadzenie książek (miał ich 79 vol.), to jednak króla Zygmunta Augusta uważa się za pierwszego prawdziwego bibliofila. Jego księgozbiór liczył ok. 4 000 vol. Także zawód bibliotekarza zdecydowanie zyskał na wartości – osobistym sekretarzem i bibliotekarzem Zygmunta Augusta był Łukasz Górnicki, poeta, pisarz polityczny, autor *Dworzanina polskiego*. Trzonem zbioru królewskiego były książki z zakresu prawa, teologii, modlitewniki, ale i dzieła z astronomii, astrologii czy alchemii. O tym, że król książki nie tylko gromadził ale i czytał, świadczą listy Zygmunta Augusta, w których często odnosi się do swoich książek. Losy biblioteki królewskiej, uważanej za jedną z największych i najlepszych w czasach renesansu były bardzo skomplikowane, tak jak skomplikowana była i jest nasza historia. Po śmierci króla, na mocy jego testamentu, część zbiorów trafiła do siostry króla Anny Jagiellonki, część przekazano do kolegium jezuickiego i kościoła św. Anny w Wilnie. Anna Jagiellonka z kolei przekazała część zbiorów do Akademii Krakowskiej. I tu ciekawostka - padło nazwisko Jana Zamoyskiego, który również otrzymał część książek Anny Jagiellonki. Oczywiście na przestrzeni wieków księgozbiory królewskie uległy rozproszению, zniszczeniu, część wywieziono do Rosji, część trafiła po „potopie szwedzkim” do Szwecji (co paradoksalnie pomogło je uratować). Dzisiaj, w dobie digitalizacji, dawne zbiory królewskie, prywatne mają szansę stać się nie tylko dobrem narodowym ale i ogólnoświatowym.

Bardzo interesujący referat, również poświęcony bibliotece historycznej, bo polskiej bibliotece emigracyjnej na Batignolles, przedstawiła pani dr Iwona Pugacewicz (Uniwersytet Warszawski, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych). Ta biblioteka Wielkiej Emigracji w 1874 r. liczyła ok. 22 000 jednostek. Mówczyni w ciekawy sposób zaprezentowała historię placówki, jej funkcję nie tylko dla polskiej diaspory, ale także historię tworzenia się systemu bibliotek szkolnych we Francji w XIX w. Polska biblioteka na Batignolles była dla Polaków nie tylko zwykłą księżnicą – ewaluowała wraz ze szkolnictwem i zmieniającymi się potrzebami. Charakter biblioteki wyznaczały ważne wydawnictwa historyczne, dlatego pełniła ona również funkcję kuźni dla polskich elit patriotycznych, kształtowała narodową świadomość. Pracownikami i czytelnikami biblioteki byli m.in. S. Goszczyński, K. Godebski, A. Mickiewicz. Ciekawostką okazała się informacja, że biblioteka nigdy nie posiadała regulaminu, a wśród jej czytelników było jedenaście kobiet (rzadkość w owych czasach).

Kolejnym wystąpieniem była prezentacja dr. hab. Zdzisława Gębołysia, który przedstawił historię założenia i funkcjonowania do dnia dzisiejszego Miejskiej Biblioteki w Essen, w Zagłębiu Ruhry. Referat, ilustrowany mnóstwem zdjęć, slajdów, pokazujący zarówno zmianę biblioteki, jej wyglądu, wyposażenia, jej pracowników ale i zadań stojących przed bibliotekami współczesnymi. Biblioteka Miejska w Essen powstała w 1902 r. jako bardzo nowoczesna na owe czasy placówka, z podziałem na bibliotekę dla robotników i bibliotekę naukową. Szczególną uwagę w trakcie wygłaszania referatu zwracały prezentowane slajdy ukazujące ogromne przestrzenie biblioteczne, różne sposoby ich zagospodarowania, pracowników biblioteki - kilkanaście kobiet i tylko dwóch mężczyzn, z których jeden to dyrektor. Ciekawostka - w czasie I wojny światowej istniała „biblioteka polowa”, książki samochodami dowożono żołnierzom walczącym na froncie. Bardzo duże wrażenie na wszystkich zrobiły slajdy pokazujące stan obecny biblioteki w Essen. Można je streścić w jednym słowie PRZESTRZEŃ. Przepiękny, nowoczesny, bardzo funkcjonalny budynek, z galeriami, kawiarnią literacką, całą infrastrukturą multimedialną. To doskonały przykład tzw. biblioteki hybrydowej (to sformułowanie padnie w czasie konferencji jeszcze wielokrotnie) łączącej w sobie wielorakie funkcje i formy działalności. A sama tematyka referatu świetnie wpisała się w tytuł konferencji, prezentując czas przeszły, teraźniejszy, ale i przyszły bibliotek i bibliotekarstwa.

Kolejnym gościem konferencji był prof. dr hab. Ryszard Nowicki z Uniwersytetu Jana Kazimierza w Bydgoszczy. Tematem jego referatu była ochrona zbiorów bibliotecznych po II wojnie światowej, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów zabezpieczonych w Bibliotece KUL w Lublinie. Profesor poruszył ciekawy, choć rzadko funkcjonujący (zwłaszcza w bibliotekarstwie publicznym) temat losów księgozbiorów zabezpieczonych po wojnie w tzw. zbiornicach. Do sześciu zbiornic na terenie Polski, istniejących do lat 50-tych

ubiegłego wieku, przywożono książki poniemieckie, z księgozbiorów porzuconych w wyniku działań wojennych. Dzięki temu, w latach 1946 - 1956, ze zbiorów w Katowicach i Wrocławiu, Ministerstwo Oświaty oraz Ministerstwo Kultury i Sztuki, przekazały do Biblioteki KUL liczne materiały biblioteczne. Nawet w czasach najdotkliwszej stalinizacji Biblioteka KUL otrzymywała bardzo duże ilości zbiorów z księgozbiorów zabezpieczonych, w tym duże ilości książek religijnych, z zakresu teologii czy prawa. Prawdopodobnie w ten sposób udało się ochronić i ocalić dla polskiego dziedzictwa kulturowego książki, które w dobie nasilającej się walki z Kościołem, zostałyby zniszczone bezpowrotnie.

Referatów „historycznych” było oczywiście dużo więcej. Nowością dla sporej grupy uczestników konferencji był np. referat przedstawiający historię Centralnej Biblioteki Górskiej PTTK w Krakowie. Pani dr Beata Przewoźnik z Uniwersytetu Śląskiego (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej), przedstawiła zarówno historię tej biblioteki, powstałej w 1873 r. (niektóre źródła mówią o 1874 r.), jej zbiory liczące ponad 31 tys. vol., 1 300 tytułów czasopism, sylwetki bibliotekarzy, ale i prace licencjackie, magisterskie czy doktorskie traktujące CBG jako przedmiot i podmiot badań.

Także referat mgr Alicji Sobańskiej z Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu pt. *Vetus et nova - Biblioteka Raczyńskich przestrzeni „ducha czasu* był bardzo ciekawy. Minęło bowiem 185 lat istnienia tej biblioteki, której budynek jest najstarszym w Polsce, budowanym od początku z przeznaczeniem na ten cel. Pani Sobańska przedstawiła niezwykle ciekawą historię powstania placówki, która posiadała swój statut fundacyjny, regulujący tak ważne sprawy jak np. finansowanie czy przepisy porządkowe. Bibliotekę Raczyńskich stworzyły zbiory odziedziczone przez przodków, część zbiorów zakupiono np. od Juliana Ursyna Niemcewicza. Biblioteka gromadzi przede wszystkim zbiory humanistyczne, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów regionalnych. Ważnym historycznie momentem dla Biblioteki Raczyńskich był czas rozbudowy (2013 r.) i to tytułowe połączenie starego z nowym - jeden z najlepszych przykładów budowy nowego gmachu, świetnie wkomponowanego architektonicznie w stary, dziewiętnastowieczny. W referacie podkreślone zostało także ogromne znaczenie poznańskiej księżnicy nie tylko dla społeczności lokalnej ale i dla narodowego dziedzictwa kulturowego.

Kolejną biblioteką pokazaną w perspektywie historycznej były zbiory rodziny Czartoryskich, przedstawione w wystąpieniu mgr Anety Kwiatek z Uniwersytetu Jagiellońskiego (Wydział Polonistyki) nt. *W kręgu wileńskich i warszawskich kontaktów biblioteki puławskiej w latach 1806-1831*. Zaprezentowany referat był częścią pracy doktorskiej dotyczącej biblioteki puławskiej, a skupił się na sposobach pozyskiwania zbiorów przez ród Czartoryskich. Czartoryscy bowiem mieli ambicję stworzenia zaczątków księżnicy narodowej, nie tylko gromadząc książki, ale i dając możliwość studiów i badań nad nimi. Książki

zdobywano na aukcjach, licytacjach, w drodze wymiany czy kupując bezpośrednio, zwłaszcza u księgarzy warszawskich i wileńskich, ale także francuskich i angielskich. Referat w szerokim zakresie pokazał kontakty Czartoryskich z wieloma znanymi nazwiskami księgarzy i drukarzy, zwłaszcza korespondencję z wileńskim drukarzem Józefem Zawadzkim. Przedstawiono również szerokie kontakty z Warszawą - wymiana książek z Biblioteką Uniwersytecką, kontakty z bibliofilami warszawskimi. Na potrzeby biblioteki drukowano również książki w drukarni w Puławach, a papier dostarczała papiernia z Celejowa. Prywatna biblioteka Czartoryskich pełniła funkcje biblioteki publicznej - do Puław przyjeżdżali naukowcy szukający potrzebnej literatury do badań.

Niezmierzanie ciekawy był referat mgr Barbary Zezuli z Biblioteki Uniwersyteckiej KUL *Czas polski i czas litewski Biblioteki im. Wróblewskich w Wilnie*. Dotyczył powstania i historii biblioteki założonej w 1912 r. przez wileńskiego adwokata i bibliofila Tadeusza Wróblewskiego. Sama postać fundatora jest bardzo ciekawa. Jego matka pochodziła z Beniowskich (tych od „Beniowskiego” J. Słowackiego), a ojciec - lekarz, za działalność patriotyczną został zesłany na Sybir. Tadeusz Wróblewski był również zesłańcem, a po powrocie studiował prawo. Bibliotekę założył, bo po prostu uwielbiał książki. Był również masonem, członkiem loży „Litwa”, założycielem towarzystwa Neoszubraców, posiadał ogromną kolekcję pamiątek litewskich łóż masonskich. Jego dom zawsze był otwarty na spotkania i dyskusje. Przede wszystkim jednak Tadeusz Wróblewski był wielkim orędownikiem dobrego współżycia i współistnienia Polaków, Litwinów i Białorusinów. Niestety, to kolejny referat pokazujący, jak bardzo nasza niełatwa historia potrafiła tragicznie „namieszać” w bibliotekach polskich. Jeszcze do wybuchu II wojny (a już po śmierci Tadeusza Wróblewskiego w 1925 r.) biblioteka działała bardzo prężnie. Właścicielem było państwo polskie, które na gromadzone i rozrastające się zbiory (nie tylko książkowe, ale i kolekcje numizmatyczne, kartograficzne) zakupiło pałac Tyszkiewiczów. Nastaly „złote lata” dla biblioteki. Niestety, wybuch wojny niweczy wszystko, wkraczają Sowieci, którzy wywożą zbiory (zwłaszcza wszystkie dotyczące Wielkiego księstwa Litewskiego i masonerii). Po wojnie prawo do biblioteki nabywa Litewska Akademia Nauk, której obecnie biblioteka liczy ok. 4 mln jednostek, a najcenniejsza część tych zbiorów to właśnie dawne zbiory polskie (także książki z Towarzystwa Miłośników Książki, które posiadało niezwykle cenne zbiory rękopiśmienne). Czas współczesny zbiorów Biblioteki Wróblewskiego to niestety zaleganie ich gdzieś na półkach, w magazynach, bez skatalogowania i opracowania.

Innej geograficznie części Polski i historii naszego bibliotekarstwa i naszego kolejnego sąsiada dotyczył referat mgr Ewy Lichnerowicz z Biblioteki Gdańskiej PAN pt. *Bogaty księgozbiór mieszczkański na przykładzie biblioteki Jana Uphagena (1731-1802)*. Jan Uphagen był niemieckim rajcą, historykiem

i bibliofilem, mieszkającym w Gdańsku. Mimo niemieckiego pochodzenia czuł się Polakiem i uważał, że Gdańsk powinien przynależeć do Rzeczypospolitej. Dlatego po zajęciu Gdańska przez Królestwo Prus, w wyniku drugiego rozbioru Polski, Uphagen ostentacyjnie rzekł się stanowiska rajcy. Księgozbiór zgromadzony przez Jana Uphagena liczył ok. 15 tys. vol. Książki zostały opracowane i ustawione wg katalogu stworzonego w 1803 r. i istniejącego do dziś. W katalogu przeplatają się wpisy po polsku i niemiecku. Jan Uphagen testamentem potwierdził niepodzielność swojego księgozbioru, nie można go było także sprzedać. Dlatego też w 1879 r. został on przekazany jako depozyt do Biblioteki Gdańskiej. Obecnie księgozbiór ten jest zbiorem wydzielonym w Gdańskiej Bibliotece Miejskiej, nie jest włączony do całości sygnatur tej biblioteki, lecz stanowi całkowicie odrębny zbiór, ustawiony na półkach biblioteki tak jak kiedyś w domu mieszczanina. Slajdy pokazały piękne, bardzo bogato zdobione grzbiety książek jakby żywcem przeniesione z dalekiej historii do czasów współczesnych. Dzięki temu jest to wspaniały przykład XVIII-wiecznego zbioru reprezentanta wyższej warstwy mieszczaństwa, człowieka bardzo zaangażowanego w życie lokalne, wykształconego, który w swojej wizji widział Gdańsk należący do Korony.

„Wisienką na torcie” w pewnym ciągu referatów dotyczących historii książki i bibliotekarstwa okazał się referat *Regał w przestrzeni bibliotecznej* mgr Wiesławy Łapuć z Biblioteki Głównej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technicznego w Szczecinie. Podjęty temat na pierwszy rzut oka wydaje się być raczej mało odkrywczy. Cóż nowego można powiedzieć o regałach bibliotecznych. Okazuje się jednak, że temat można przedstawić i zilustrować slajdami w sposób niezmiernie ciekawy. Pani Łapuć rozpoczęła od kilku podstawowych definicji regału, jego funkcji i zadań, podziału regałów dokonanych w różnych podręcznikach bibliotekarstwa. Następnie, korzystając z historii meblarstwa, pokazując wykorzystanie do budowy regałów różnego rodzaju gatunków drewna czy narzędzi stolarskich, prześledziła całą historię tego najważniejszego sprzętu bibliotecznego od czasów najdawniejszych po współczesne. Ogromne zainteresowanie wszystkich uczestników konferencji budziły slajdy pokazujące jak przechowywano książki dawniej: pudła na zwoje, pulpity do czytania i przepisywania książek w pozycji stojącej, gotyckie skrzynie na książki, skrzynie tzw. Cassone, średniowieczne regały, na których książki mocowano za pomocą łańcuchów, ale i piękne sekretery biblioteczne. Duże zainteresowanie wzbudził regał obrotowy Johna Dannera. I czasy już nam współczesne, a więc regały skrzyniowe, drabinkowe, regały archiwalne z napędem elektrycznym, regały specjalne na czasopisma i inne zbiory biblioteczne. Na koniec sporo slajdów prezentujących bardzo nowoczesne regały koncepcyjne (np. regał-schody). Najróżniejsze materiały, z których powstają regały biblioteczne: szlachetne gatunki drewna (dąb, orzech, mahoń, heban, satynowiec) ale i metal,

sklejka, szkło. Bardzo ciekawy referat, uświadamiający wszystkim, jak wiele czasem zależy od tego jak i na czym zaprezentujemy nasze zbiory biblioteczne.

Połączeniem „starego z nowym” w bibliotekarstwie był referat dr Macieja Szablewskiego z Biblioteki Narodowej *Praca na zgłiszczach. Działalność Stacji Mikrofilmowej Biblioteki Narodowej na rzecz zabezpieczenia najcenniejszych zabytków piśmiennictwa polskiego(1950-1961)*. Obecnie najczęściej odmienianym słowem w bibliotekarstwie jest digitalizacja. Ale początki zabezpieczania zbiorów z jednoczesną ogólną dostępnością dla każdego użytkownika to właśnie mikrofilmowanie. Referat dr Szablewskiego był kolejnym dowodem na postawioną już wcześniej tezę, jak bardzo nasza historia, trudna i tragiczna, odcisnęła swoją pieczęć na naszym bibliotekarstwie. Ale też jak wielu ludzi chciało naszą spuściznę narodową ratować dla przyszłych pokoleń. Stacja Mikrofilmowa BN powstała na zgłiszczach (w dosłownym znaczeniu tego słowa) Biblioteki Kraśnińskich na Okólniku w Warszawie. Nieocenione wprost zasługi w jej powstaniu i jej późniejszej wieloletniej pracy wniósł prof. Andrzej Wyczański, tak naprawdę twórca polskiego mikrofilmowania zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Pierwsze aparaty do mikrofilmowania dotarły do Polski z UNESCO w 1949 r. To bardzo ważna data - aparaty dotarły, ale ich obsługi i pracy z nimi trzeba było się nauczyć samemu, nie można było przecież wyjechać na Zachód na żadne szkolenia. Profesor Wyczański i jego współpracownicy to byli jednak prawdziwi pasjonaci. Pracownia prof. Wyczańskiego przyczyniła się znacznie do zabezpieczenia najcenniejszych zbiorów uratowanych z wojennej pożogi, tym bardziej, że mikrofilmowano nie tylko zbiory własne Biblioteki Narodowej ale także z innych ocalałych bibliotek. Wydawano również informatory zasobów zmikrofilmowanych, a w połowie lat 50-tych zaczęto wydawać katalogi tematyczne. Praca Stacji Mikrofilmowej była pierwszą akcją wykorzystania nowoczesnej technologii w polskim bibliotekarstwie.

Po tych referatach dotykających tematów historycznych, przyszedł czas na coś bardzo współczesnego. Pierwszą część sesji *Biblioteka w perspektywie kulturowej* zakończyło wystąpienie Teresy Góreckiej i Damiana Piery z firmy EBSCO. Ich referat był wręcz skokiem w nowoczesność. Oczywiście temat *Jak przyciągnąć czytelnika do biblioteki: nowoczesne narzędzia i źródła informacji* EBSCO samoczynnie wprost narzucił formę prezentacji multimedialnej. Prelegenci przedstawiali bowiem problem czasów współczesnych: naukowiec w cyberprzestrzeni. Jak dzisiaj mierzyć i liczyć dorobek naukowy? Firma EBSCO jest dostawcą oprogramowania „liczącego” tzw. wskaźniki altmetryczne – wskaźniki liczące artefakty, czyli wszystkie wytwory pracy naukowej, krążące w sieci i ich wykorzystanie. Coraz więcej naukowców publikuje swoje opracowania i badania oraz ich wyniki w sieci i dlatego wskaźniki altmetryczne dają możliwości dokładniejszego zmierzenia zasięgu komunikacji naukowej, co z kolei przekłada się na czysto wymierne efekty, ułatwia np. pozyskiwanie gran-

tów na badania. Duże wrażenie na zebranych zrobił slajd przedstawiający, co dzieje się w sieci w ciągu 60 s. W tym czasie, np. notuje się 2 mln wejść do *Google*. Myślę, że prezentacja firmy EBSCO bardzo wyraźnie uzmysłowiła wszystkim, że czas „zakurzonych książek i bibliotekarek” minął bezpowrotnie.

Podobne tematy - zastosowanie nowoczesnych technologii i środków multimedialnych - podejmowały jeszcze dwa przedstawione na konferencji referaty. Piotr Marcinkowski, przedstawiciel firmy Aleph Polska, zaprezentował wyszukiwarkę naukową PRIMO, przedstawił jej możliwości, pokazał także strony internetowe bibliotek uniwersyteckich pracujących w tej aplikacji. W prezentacji została również wspomniana *Lubelska Biblioteka Wirtualna*, firma Aleph Polska jest bowiem dostawcą oprogramowania dla tego projektu.

Również referat *Współczesna działalność i współpraca bibliotek narodowych Unii Europejskiej w Polsce i państwach tzw. "starej UE"* Julity Niedźwieckiej-Ambroziak z Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu skupił się na wezwaniach stojących współcześnie przed bibliotekami narodowymi. Zmiany technologiczne, wręcz rewolucyjne, dokonujące się na naszych oczach, wymuszają również zmiany w działalności bibliotek narodowych. Pani Niedźwiecka-Ambroziak przedstawiła różne sieci biblioteczne dostępne dla wszystkich użytkowników internetu, a prezentujące zdigitalizowane zbiory narodowe. Wspomniano więc o sieciach LIDA, BIBOS, TEL.net (częścią jej jest polska cyfrowa biblioteka narodowa POLONA) oraz o Centrum Kompetencji, którego zadaniem jest działalność w zakresie skanowania i digitalizacji zbiorów. I tu ciekawostka - jako pierwsza swoją w pełni zautomatyzowaną sieć biblioteczną stworzyła Holandia (w 1969 roku !!!). Jednocześnie przed bibliotekami narodowymi oprócz automatyzacji i pełnego otwarcia się na użytkownika w internecie, stoją bardzo poważne problemy ochrony zasobów, czy przestrzegania prawa autorskiego. Coraz częściej zaczyna się również mówić o archiwizacji internetu, co jak sama pani Niedźwiecka-Ambroziak skomentowała, wydaje się być przedsięwzięciem tyleż karkołomnym co wręcz niewykonalnym.

W pewien sposób z powyższym referatem łączyła się prezentacja mgr Renaty Malesy z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS *Przestrzeń wirtualna biblioteki naukowej jako wyznacznik jakości jej działań*. Referat skupiał się na zagadnieniach łączenia dwóch przestrzeni biblioteki: tradycyjnego księgozbioru z biblioteką wirtualną. Prezentacja po raz kolejny uświadomiła uczestnikom konferencji ogromne zmiany zachodzące w bibliotekarstwie. Jakość biblioteki wyznacza już nie tylko jej zgodność z wyznaczonymi standardami ale i zgodność z potrzebami i oczekiwaniami użytkowników. Coraz częściej o jakości biblioteki świadczy nie tylko jej przestrzeń rzeczywista, tj. piękne, nowoczesne pomieszczenia, nowy i aktualny księgozbiór (oczywiście w wolnym dostępie dla czytelnika!) czy dostępność biblioteki dla osób niepełnosprawnych, ale przede wszystkim jej przestrzeń i rzeczywistość wirtualna.

A na nią składają się: dobrze zaprojektowana strona domowa biblioteki, pełne i przejrzyste katalogi on-line, funkcja „zapytaj bibliotekarza”, zdigitalizowane zasoby biblioteczne, dobra wyszukiwarka internetowa, facebook. Ta przestrzeń wirtualna, sukcesywnie poszerzana i rozbudowywana coraz częściej jest też ważnym elementem oceny pracy bibliotekarza, oraz postrzegania jakości usług biblioteki.

Krótko, szybko, efektywnie. Ekonomiczny przekaz informacji bibliotecznej w trosce o czas użytkownika to z kolei tytuł referatu mgr Anny Myśliwskiej z Biblioteki Narodowej. Prelegentka rozpoczęła swoje wystąpienie od przypomnienia „Pięciu praw Ranganathana” (1931r.): 1. Książki są po to, by z nich korzystać, 2. Daj każdemu czytelnikowi odpowiednią dla niego książkę, 3. Każda książka ma swojego czytelnika, 4. Oszczędzaj czas czytelnika, 5. Biblioteka jest żywym, rozwijającym się organizmem. W dzisiejszym, współczesnym, bardzo zabieganym czasie, prawo czwarte okazuje się być tym najważniejszym. Bo współczesny czytelnik rzadziej korzysta z biblioteki, preferuje cyfrowe źródła informacji, a na dodatek neguje (a przynajmniej dość swobodnie traktuje) istnienie praw autorskich. Badania Biblioteki Narodowej pokazują, że zmniejsza się systematycznie liczba osób korzystających z bibliotek w sposób tradycyjny (czytelnik przychodzi do biblioteki, korzysta z tradycyjnego kartkowego katalogu, wypożycza książkę u bibliotekarza), zwiększa się natomiast liczba czytelników on-line. Rośnie i wchodzi w życie tzw. „Pokolenie Millenium”, a więc dorastają dzieci, dla których naturalnym środowiskiem życia jest internet, posiadanie konta na facebooku (*nie ma cię w sieci - nie istniejesz* jest jednym z wyznaczników życia młodzieży), a podstawowym narzędziem wyszukiwawczym jest „Tata Google” i „Mama Wikipedia”.

Jednocześnie, jakby na zasadzie paradoksu, dostępność informacji elektronicznej rodzi mnóstwo problemów i zagrożeń. Nadmiar informacji i brak wiedzy oraz umiejętności weryfikacji źródeł on-line stwarza duże trudności w dostarczeniu do konkretnej, bardzo potrzebnej informacji. Dlatego biblioteki przenoszą coraz większą część swoich zbiorów i usług do internetu i często to sieć, a nie bibliotekarz jest wskazywany jako główne źródło informacji.

Współczesne czasy, niosące za sobą zmiany czasoprzestrzeni w bibliotece, niosą także redefinicję zawodu bibliotekarza. I na to szczególnie wskazywał referat *Czytelnik w piżamie, czyli nowa czasoprzestrzeń biblioteki* mgr inż. Kornelii Choryńskiej z Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu (Filia w Swarzędzu) oraz dr inż. Katarzyny Zygmunt z Biblioteki Głównej i Centrum Informacji Naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Żeby dostosować się do potrzeb współczesnego czytelnika (choć coraz częściej używa się terminu „użytkownik”) również bibliotekarz „musi wyjść z za biurka”. Oprócz prostego podania książki czy wskazania potrzebnej lektury, bibliotekarz winien stawać się inicjatorem całego procesu wyszukiwawczego. Od bibliotekarza

wymaga się ciągłego kształcenia, zdobywania coraz to nowszych umiejętności, rozwoju, jeszcze większego zaangażowania w życie lokalnej społeczności. Dzięki temu bibliotekarz ma szansę stać się pełnoprawnym partnerem i pomocą dla użytkownika w jego poszukiwaniach informacji. Zmianie musi ulec także przestrzeń biblioteki. To muszą być zmiany tak proste jak np. zmiana wystroju, estetyki pomieszczeń bibliotecznych, ale i zmiana godzin pracy, dostosowanie ich do potrzeb czytelnika. Bardzo ważną sprawą jest również umiejscowienie działalności biblioteki w jej specyficznych warunkach lokalnych społeczności. Inne wymagania i potrzeby ma użytkownik biblioteki w małym mieście czy na osiedlu, zupełnie inne potrzeby wykaże student czy pracownik naukowy uniwersytetu. Również rozwój technologii informacyjnych, całodobowy dostęp on-line do źródeł bibliotecznych, ciekawa strona internetowa, aktywność bibliotekarza na forach i portalach społecznościowych mogą stać się sposobem na dotarcie do potencjalnych, nowych czytelników. Bo internet, wbrew pozorom, może stać się idealnym uzupełnieniem oferty biblioteki i pracy bibliotekarza, a nie jego zagrożeniem czy konkurentem.

Na konferencji nie mogło też zabraknąć głosu młodych bibliotekarzy. Ostatecznie to przed nimi, jako naszymi następcami stają ogromne wezwania. Mgr Katarzyna Bikowska (Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) przyjechała na konferencję z referatem *Pora na inspiracje? Forum Młodych Bibliotekarzy jako bodziec do działań, opinie po 8 FMB w Olsztynie*. Hasłem przewodnim 8 FMB było zdanie „Biblioteka - twój czas, twoje miejsce”. Katarzyna Bikowska omówiła liczne formy spotkań odbywających się podczas Forum. Przedstawiła również wyniki ankiety, która została specjalnie opracowana dla jego uczestników na potrzeby powyższego referatu. Chyba najważniejszym wnioskiem wynikającym z niej było stwierdzenie, że największe zainteresowanie budziły na FMB tematy dotyczące mediów społecznościowych, nowych technologii wykorzystywanych w bibliotekarstwie, nowych form książki, czy tematy związane z fotografowaniem. Czyżby znak czasu? Jednocześnie została silnie podkreślona teza o potrzebie motywacji do samokształcenia, samorozwoju oraz integracji środowiska bibliotekarskiego. Forum jest doskonałą formą dzielenia się własną wiedzą, własnym doświadczeniem, ale także i miejscem zdobywania nowych umiejętności. Cytat „Biblioteka jest żywym, rozwijającym się organizmem” również dobrze oddawał to, co działo się na FMB.

Pomiędzy tymi referatami dotyczącymi albo konkretnych, historycznych zbiorów, albo supernowoczesnych bibliotek hybrydowych trafił się także temat bardzo literacki. Mgr Gabriela Meinardi z Biblioteki Instytutu Neofilologii (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) przygotowała wystąpienie ph. *Biblioteka na marę człowieka: świat wizji i rzeczywistości: Borges, Eco, Dominguez, Debroux*. Pani Meinardi skupiła się

w swoim wystąpieniu na przypomnieniu wizji biblioteki w wybranych tekstach literackich pisarzy XX wieku. Wykorzystała do tego pisarzy, którzy tematowi biblioteki i czytelnika poświęcili swe dzieła. Punktem wyjścia był doskonały esej Umberto Eco (*Esej o bibliotece*), w którym autor w sposób niewiarygodnie prześmiewczy i przewrotny pokazuje funkcje i cele biblioteki otwartej, traktując ją jako odkrywanie i przygodę w czasie. Jorge Luis Borges w swoich *Fikcjach* jedno z opowiadań również poświęcił bibliotece *Biblioteka Babel*, ukazując ją jako symbol różnorodności, urządzonej na wzór i podobieństwo wszechświata, a jednocześnie jako wyraz tęsknoty za konkretnymi wartościami, za tym co stałe i nieprzemijające. Carlos Maria Dominguez, argentyński pisarz i dziennikarz, w swoim *Domu z papieru* pisze natomiast historię o tym, jak książki mogą zawładnąć życiem człowieka. Przedstawia bohatera, którego niepoahamowana miłość do książek sprawia, że swój dom zamienia w *dom z papieru*, a jego samego doprowadza do szaleństwa. I najmłodszy z czwórki twórców Thierry Debroux, belgijski dramaturg stworzył sztukę *Bibliopata*, której głównym bohaterem jest miłośnik książek, potrafiący rozpoznać zawartość książki po zapachu, nie przyjmujący do wiadomości, że poza jego biblioteką istnieje jeszcze inny, zewnętrzny świat. Choć wydawałoby się, że prezentowane utwory mówią o wręcz szaleńczej miłości do książek i przedstawiają biblioteki jako *antybiblioteki*, to główna myśl i przesłanie referatu było nad wyraz optymistyczne: biblioteka przetrwa i raczej trudno wyobrazić sobie świat bez książek, bo jak mówi Dominguez *założyć bibliotekę to jak stworzyć życie*.

Doskonałym przerywnikiem w pewnym ciągu poważnych referatów było też spotkanie z Lilianą Fabisińską, której wystąpienie *Autor w bibliotece - o spotkaniach autorskich z perspektywy badacza, pisarza i czytelnika* co chwila prowokowało wybuchy szczerego śmiechu. Fabisińska, pisarka dla dzieci i młodzieży, ale także pracownik Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, opowiadała o swoich doświadczeniach ze spotkań z czytelnikami. I okazało się, że pisarz też bardzo denerwuje się przed każdym spotkaniem, bo niejednokrotnie zostaje zostawiony sam sobie i musi poradzić sobie z ogromną salą pełną rozbawionych dzieciaków, którym nie bardzo w głowie słuchanie kogokolwiek. Spotkanie z prelegentką, osobą bardzo energiczną i energetyczną, pełną ciepła i serdeczności, z niebywałym wprost poczuciem humoru, było prawdziwą uctwą. Mieliśmy okazję poznać mnóstwo anegdot ze spotkań z czytelnikami i dowiedzieć się jak pisarz odbiera swoich czytelników. Spotkanie udowodniło także, że żadna wirtualna baza danych biblioteki, choćby najpełniejsza i najszybsza wyszukiwarka nie zastąpi radości z kontaktu z drugim człowiekiem. Żaden rekord na ekranie komputera nie uśmiechnie się do nas, choćby najlepsza strona internetowa i biblioteka hybrydowa na pewno nie wywoła takich salw śmiechu, jak pisarka opowiadająca o cyklu spotkań z czytelnikami, gdzie ciągle serwowano ciasteczka, a zakwaterowano ją w „samotnej chałupie na końcu wsi”.

Integralną częścią konferencji był również wyjazd do Muzeum Zamoyskich w Kozłowie. Późne popołudnie spędzone na zwiedzaniu jednego z najpiękniejszych muzeów polskich upłynęło bardzo szybko. Świetna pani przewodnik oprowadziła nas po wszystkich dostępnych salach muzeum, pięknym parku, mogliśmy także zobaczyć, rzadko udostępnianą kaplicę, wzorowaną na kaplicy wersalskiej. Jak zwykle wielkie zainteresowanie wzbudziła, jedyna taka w Polsce i nieznana nigdzie indziej, Galeria Sztuki Socrealizmu, pokazująca czym może grozić ingerencja rządów totalitarnych w sztukę. Wnikliwi zwiedzający zauważyli nawet obraz sygnowany przez znanego reżysera polskiego Andrzeja Wajdę.

Było „coś dla ducha”, przyszedł także czas na „coś dla ciała”. Wszystkich uczestników wyjazdu zaproszono na kolacje do restauracji Pavilion, gdzie był czas na swobodne rozmowy, zacieśnianie znajomości, wymianę doświadczeń i całe mnóstwo rozmów, nie tylko o pracy i bibliotece, czas na wymianę numerów telefonów, adresów i maili. Na drugi dzień, wszyscy, którzy czuli się na siłach, mogli też wziąć udział w zwiedzaniu gmachu Biblioteki Głównej UMCS. Spora grupa kilkudziesięciu osób, miała okazję zobaczyć wypożyczalnię biblioteki, z bardzo ciekawym układem książek wg Klasyfikacji Kongresu LCC, czytelną prasy, dział zbiorów specjalnych.

Na zakończenie konferencji mgr Stanisława Wojnarowicz z Biblioteki Głównej UMCS przedstawiła swoje podsumowanie w formie krótkiego wystąpienia *Biblioteki nie są zbiorami martwej materii - żyją, oddychają i wędrują przez czas*. Biblioteki są bowiem czymś więcej niż tylko miejscem przechowywania książek, są depozytariuszem wartości dziedzictwa narodowego, patriotycznego. Konferencja ukazała, że charakter bibliotek uzależniony jest ściśle od czasów, w których istnieją, od sytuacji społeczno-politycznej danego państwa. Biblioteka zawsze jednak pozostanie obszarem pamięci dla narodu, obszarem, w którym ściśle przeszłość łączy się z teraźniejszością i przyszłością. Nawet obecnie, w dobie wszechwładzy internetu i wszelkich innych elektronicznych udogodnień i gadżetów nie powinniśmy obawiać się zamykania bibliotek. Bo jak pokazały przedstawione referaty, biblioteki się po prostu zmieniają. O ich wartości będą decydowały oczywiście wartość zbiorów, dostępność zbiorów on-line, ale także warunki architektoniczne, odpowiednio dobrane do użytkowników godziny otwarcia, czy sposób postrzegania bibliotekarzy przez czytelników. Dlatego idea „biblioteki na miarę człowieka”, gdzie instytucje te ewoluują zgodnie z duchem czasu, jest jak najbardziej uprawnioną do głoszenia wzmem i wobec.

Wynikiem konferencji będzie wydawnictwo pokonferencyjne zawierające wszystkie wygłoszone referaty. Spora ilość referatów, lub ich abstrakty, są dostępne na stronie internetowej Biblioteki Głównej UMCS.

Beata Węclawik, Książnica Zamojska (FB nr 3)

Kongres Kultury w Radomsku

Kongres Kultury Małych i Średnich Miast, który zorganizowano w dniach 14 - 15 października 2014 w Radomsku główną uwagę kierował na czytelnictwo. W ostatnich latach niepokojąco wzrosła liczba osób, które nie czytają książek, a trend ten jest szczególnie wyraźny w małych i średnich miastach.

W pierwszym dniu *Kongresu* podjęto problem czytelnictwa w kontekście realiów życia kulturalnego miast małych i średnich. Miasta te mają swoją specyfikę, która ujawnia się szczególnie silnie w sferze instytucjonalnej, różniące je zarówno od wsi jak i dużych miast. Sesja wprowadzająca rozpoczęła się w Miejskim Domu Kultury w Radomsku, wykładem inauguracyjnym wygłoszonym przez prof. Bogdana Junga ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Punktem wyjścia była próba diagnozy aktualnej sytuacji, a wizje rozwoju czytelnictwa naszkicowane w czasie wykładu inauguracyjnego zostały skonkretyzowane w kolejnych sesjach. Odbyła się debata na temat *Znaczenia samorządów dla sektora kultury i znaczenia kultury dla rozwoju miast* z udziałem Krzysztofa Dudka (Narodowe Centrum Kultury), Anny Milczanowskiej (prezydent Radomska), Artura Celińskiego (Res Publica Nowa), Daniela Jacewicza (Teatr *Brama* w Goleniowie). Mało optymistyczne było stwierdzenie, że w Polsce 50% społeczeństwa mieszka w małych i średnich miastach (880 takich miast) i są one traktowane marginalnie, gdyż większość środków „na kulturę” kierowana jest do około 30 dużych miast. Samorządy małych i średnich miast w minimalnym stopniu są zainteresowane rozwojem kultury, traktowanej raczej jako edukacja lub rozrywka.

W pierwszej sesji tematycznej *Małe i średnie miasta widziane z lotu ptaka* uczestnicy: Piotr Łysoń (GUS), prof. Joanna Kurczewska (PAN), Mariusz Kalaga (Związek Miast Polskich), Marek Sztark (animator) zastanawiali się nad specyfiką małych i średnich miast, która warunkuje sposób prowadzenia działalności kulturalnej. Punktem wyjścia były statystyki i przegląd stanu badań na temat czytelnictwa i innych form uczestnictwa w kulturze. Zdaniem rozmówców największy wpływ na rozwój miasta ma dostępność komunikacyjna i odległość od dużych aglomeracji, skrzywienie struktury demograficznej (odpływ młodych i wykształconych) oraz kapitał społeczny (pomysły i gotowość do współpracy).

Druga sesja tematyczna *Przyszłość czytelnictwa w wolnej Polsce* miała na celu refleksję nad przemianami polskiego czytelnictwa i próbę sformułowania scenariuszy na przyszłość, uwzględniających rolę jaką w procesie przemian powinny odegrać instytucje państwowe i samorządowe. Uczestnikami rozmowy byli: Tomasz Makowski (Biblioteka Narodowa), Anna Kosendek (Biblioteka w Radomsku), Zośka Papużanka (pisarka), Szymon Klosa (dziennikarz).

Dyrektor BN zauważył, że przyznawanie się 60% społeczeństwa do tego, że w ciągu roku nie wzięło ani jednej książki do ręki jest raczej stanem świadomości niż czytelnictwa. Zwrócił uwagę, że przywrócenie rangi bibliotekom powinno być „programem narodowego czytelnictwa” i prawem obywatela do biblioteki w miejscu zamieszkania, do wolnego i bezpłatnego dostępu do książek, czasopism, do nowych technologii. Biblioteka to jedyne, bezpłatne i bezpieczne miejsce, do którego rodzice mogą przyprowadzić dzieci, jest to także miejsce dla samotnych, gdzie nie trzeba się tłumaczyć po co się przyszło. Dzisiaj parytetem Biblioteki Narodowej jest współpraca bibliotek publicznych ze szkołami.

Pani dyrektor Biblioteki Miejskiej w Radomsku podkreśliła, że w małych i średnich miastach biblioteki są atrakcyjnymi miejscami na mapie kulturalnej miejscowości, gdzie proponowana jest edukacja pokoleniowa od przedszkolaka do seniora. Biblioteki zwiększają swoją ofertę dostępnych wydawnictw na różnych nośnikach, kształtują i wpływają na czytelnictwo poprzez szereg akcji promujących książkę i czytanie. Odnalazły się w nowych realiach, także technologicznych, dlatego mówimy przede wszystkim o osiągnięciach, a nie akceptujemy spadku czytelnictwa.

Drugi dzień *Kongresu* (15 października) poświęcony był praktycznemu ujęciu czytelnictwa w małych i średnich miastach, w tym także czytelnictwa prasy lokalnej. Organizatorzy zaproponowali kolejne trzy sesje tematyczne, dwie sesje otwarte oraz warsztaty.

Warsztaty ph. *Wypracowanie lokalnego modelu rozwoju czytelnictwa*, prowadzone były przez Ewę Zbroję z Narodowego Centrum Kultury, koordynatora m.in. akcji *Narodowe Czytanie*. Uczestnicy warsztatów, w większości bibliotekarze, ale także pracownicy innych instytucji kultury, tj. teatru czy domu kultury, próbowali zdefiniować pojęcie kultury i odpowiedzieć na pytanie, czy za kulturę odpowiadają tylko ludzie z instytucji kultury. Czytelnictwo tylko pozornie związane jest z pracą bibliotekarza, wpływ na nie mają dosłownie wszyscy. Bibliotekarze powinni akcentować potrzebę czytania i korzyści, które z niego wypływają, zarówno dla dzieci jak i dorosłych, szukać nowych form, wychodzić z przestrzeni bibliotecznej. Każde środowisko wymaga odrębnej diagnozy i innych pomysłów, uzależnionych od potrzeb, ale i realnych możliwości, w tym także instytucji, z którymi współpracujemy.

W czterech grupach, reprezentujących władze miasta, pracowników biblioteki, pracowników innych instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych, próbowano wypracować lokalny model na rozwój współpracy. Główne wnioski takiej warsztatowej pracy to: spójna polityka kulturalna (wspólne imprezy, kalendarz imprez), koordynator ze strony urzędu, wydział zaangażowany w projekty, odpowiedzialność za szukanie środków finansowych oraz zmiana postawy z biernej na czynną wszystkich podmiotów związanych z kulturą.

Trzecia sesja tematyczna *Wspólnymi siłami dla czytelnictwa* miała na celu pokazanie, jakie szanse dla rozwoju czytelnictwa dają partnerstwo oraz udział społeczeństwa w podejmowanych działaniach zbiorowych. Uczestnicy tej sesji tj. dr Zina Jarmoszuk (MKiDN), Anna Milczanowska (prezydent Radomska), Jacek Nowiński (Biblioteka w Elblągu) podkreślili siłę i znaczenie wspólnego czytania. Taka forma może stać się okazją do poszukiwania własnej historii, tożsamości czy zwyczajnego bycia razem.

W dwóch sesjach otwartych tematem przewodnim były *Nowe sposoby promocji czytelnictwa - nowi czytelnicy*. Barbara M. Morawiec (Lustro Biblioteki) przedstawiła „100 kapitalnych sposobów na promocję czytelnictwa”. Inni uczestnicy (z bibliotek w Oświęcimiu, Płocku, Łodzi, Jaśle i Bolesławcu) zwrócili uwagę na bibliotekę jako przestrzeń i miejsce dla wszystkich, pozyskiwanie partnerów (szkoły, przedszkola i in.), a także czynny udział bibliotek w życiu publicznym. Agnieszka Kozłowska (Otwarty Kąt Kultury) zwróciła uwagę na promowanie czasopism kulturalnych na równi z książką. Uczestnicy ze stowarzyszenia „Zielona Grupa” przedstawili rolę ilustracji w popularyzacji literatury dziecięcej na przykładzie Kamishibai (zob. zielonagrupa.pl.).

Czwarta sesja tematyczna *W przestrzeni biblioteki...* miała na celu lepsze poznanie miejsc w jakich funkcjonują biblioteki i ich różnorodność. Uczestnicy sesji, Maria Walczyna (architekt), Bożena Bednarek-Michalska (Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa) i Jacek Królikowski (Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego) przez pryzmat miejsca zwrócili uwagę na różne funkcje, jakie mogą pełnić biblioteki.

Ostatnia sesja tematyczna *Przyszłość mediów lokalnych* z udziałem Beaty Zalot (Tygodnik Podhalański), Jacka Łęskiego (Gazeta Radomczńska), Alicji Molendy (Stowarzyszenie Gazet Lokalnych) próbowała skonkretyzować problemy i bariery, z którym próbują się zmierzyć wydawcy czasopism lokalnych (zbyt mały kapitał, cyfryzacja, tabloidyżacja itd.) oraz pokazać drogi wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom czytelników (stawianie na tradycję lokalną, na regionalnych bohaterów, dawanie poczucia, że media są blisko czytelników).

Dodatkową atrakcją *Kongresu* było odsłonięcie muralu *Czytanie uczyłowiec* na gmachu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomsku, (ul. G. Narutowicza 4). Dokonał tego podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Andrzej Wyrobiec.

Edyta Wójcik, Bernardyna Kowalczyk, Książnica Zamojska

Ochrona i pielęgnacja zbiorów muzealnych, bibliotecznych i archiwalnych

Dnia 25 listopada 2014 roku odbyło się w Zamościu seminarium dotyczące ochrony i pielęgnacji zbiorów muzealnych, bibliotecznych i archiwalnych. Jego organizatorem była Pracownia Konserwacji zabytków Alto-Protekt. Tematyka seminarium skierowana była do przedstawicieli bibliotek, archiwów, muzeów. Uczestnikami byli bibliotekarze i pracownicy bibliotek województwa lubelskiego i podkarpackiego, pracownicy archiwów, muzeów, konserwatorzy materialnych zabytków kultury, w tym dokumentów piśmienniczych.

Spotkanie prowadziła dr Alicja Kuberka przedstawicielka firmy Alto-Protekt, na co dzień zajmującej się konserwacją zbiorów.

Seminarium zostało podzielone na dwie części. Pierwsza część dotyczyła zagadnień szeroko pojętej profilaktyki dla bibliotek i archiwów, a także podstaw postępowania ze zbiorami piśmienniczymi i prawidłowych warunków ich przechowywania. Prelegentka omówiła najistotniejsze problemy związane z przechowywaniem zbiorów bibliotecznych i archiwalnych, w tym:

- zagrożenia dla zbiorów bibliotecznych i archiwalnych – owady, grzyby, warunki atmosferyczne, zabrudzenia, kwaśny papier,
- bezpieczne sposoby niwelacji ww. zagrożeń,
- sposoby odkażania i dezynsekcji zbiorów na miejscu wystąpienia zagrożenia i po ich likwidacji,
- metody odkażania pomieszczeń porażonych przez grzyby i owady.

W części drugiej omówiony został kontekst przeprowadzki zbiorów oraz masowego odkażania. Dr Kuberka przedstawiła zasady postępowania w razie zaistnienia nieszczęśliwych wypadków np. zalania zbiorów. Zaprezentowała nowoczesne metody ochrony zbiorów bibliotecznych i archiwalnych w tym, m.in. „bezpieczne paczki”, czyli pakowanie próżniowe i „neutralną fumigację”, tj. dezynfekcję zbiorów w gazach neutralnych np. azotem. Omawianym zagadnieniom towarzyszyła prezentacja multimedialna i praktyczne porady.

Tematyka seminarium, poruszane problemy wzbudziły wyraźne zainteresowanie wśród słuchaczy. Efektem tego zainteresowania była dyskusja zmierzająca do ustalenia najlepszych sposobów zabezpieczania zbiorów przed atmosferycznymi i biologicznymi czynnikami ich degradacji. Wiele uwagi podczas dyskusji poświęcono też zagrożeniom i skutkom zdrowotnym związanym z ekspozycją zawodową dla osób - grup zawodowych pracujących z tymi zbiorami, tj. konserwatorów dzieł sztuki, pracowników muzeum, archiwistów i bibliotekarzy.

Piotr Zubański, Książnica Zamojska

Kronika Galla Anonima z Kodeksu zamojskiego na Krajowej Liście UNESCO "Pamięć Świata"*

Jedenaście zabytków, w tym *Kronikę* Galla Anonima z XII w. z *Kodeksu zamojskiego* wpisano na polską Listę Krajową Programu UNESCO "Pamięć Świata". Uroczystość wręczenia certyfikatów wpisu na Listę odbyła się w 17 października br. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie. W uroczystości uczestniczył Pan Marcin Zamoyski – ówczesny Prezydent Miasta Zamość.

Program UNESCO "Pamięć Świata" (Memory of the World) został utworzony w 1992 roku. Jego celem jest podejmowanie działań służących zachowaniu, ratowaniu i udostępnianiu dziedzictwa dokumentacyjnego, a także zwiększanie świadomości jego istnienia*. Dziedzictwo dokumentacyjne tworzą różnego typu obiekty o szczególnym znaczeniu historycznym i kulturowym. Mogą to być zarówno dokumenty i zespoły archiwalne, rękopisy przechowywane w bibliotekach i muzeach, druki o szczególnej wartości dokumentacyjnej, inkskrypcje, dokumenty audiowizualne na nośniku analogowym, jak i cyfrowym. Od 1997 roku obiekty o światowym znaczeniu historycznym lub cywilizacyjnym wpisywane są na Listę "Pamięć Świata". "Aktualnie *Lista* obejmuje 300 dokumentów. Dwanaście z nich reprezentuje polskie dziedzictwo dokumentacyjne o uniwersalnym znaczeniu dla kultury światowej: autograf dzieła Mikołaja Kopernika *De revolutionibus* przechowywany w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie; rękopisy Fryderyka Chopina w zbiorach Biblioteki Narodowej i Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie; podziemne archiwum getta warszawskiego (tzw. Archiwum Ringelbluma), przechowywane w Żydowskim Instytucie Historycznym; akt Konfederacji Generalnej Warszawskiej z 1573 roku, przechowywany w Archiwum Głównym Akt Dawnych (AGAD) w Warszawie; tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980, przechowywane w Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku; *Kodeks supraski*, część znajdująca się w Polsce w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie (wpis wielonarodowy: polsko-rosyjsko-słoweński); Archiwum Komisji Edukacji Narodowej, znajdujące się w Krakowie, w zbiorach Polskiej Akademii Nauk oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich; Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu; Archiwum Radziwiłłów i Księgozbiór Nieświecki, część znajdująca się w Polsce przechowywana w AGAD (wpis wielonarodowy: białorusko-fińskopoliteńsko-polsko-rosyjsko-ukraiński); Archiwum Biura Odbudowy Stolicy (BOS) w zasobach Archiwum Państwowego m. st. Warszawy; Zbiory Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu; Biblioteka Polska i Muzeum Adama Mickiewicza w Paryżu; *Traktaty pokojowe* (ahdnames), zawarte od II połowy

* <http://www.unesco.pl/komunikacja-i-informacja/pamiec-swiata/>

XV do końca XVIII w. między Królestwem Polskim i Cesarstwem Tureckim, przechowywane w AGAD".[†]

W ramach Programu „Pamięć Świata” tworzone są także Listy Regionalne oraz Listy Krajowe. Znajdują się na nich dobra kultury istotne dla poszczególnych regionów lub narodów. W Polsce stworzona została Lista Krajowa „Pamięć Świata”, na którą wpisywane są obiekty o wyjątkowej wartości dla naszej kultury. Decyzję o wpisie podejmuje Polski Komitet Programu UNESCO. Program UNESCO „Pamięć Świata” oprócz tworzenia List Światowych, Regionalnych i Krajowych przewiduje także tworzenie opracowań i baz danych, zawierających m.in. informacje o dziedzictwie zagrożonym lub bezpowrotnie utraconym.[‡]

Polski Komitet Programu "Pamięć Świata" zawiązał się w 1996 roku. W jego skład wchodzi przedstawiciele największych bibliotek, archiwów i uczelni, zajmujący się badaniami, ochroną i konserwacją dóbr kultury.[§] Na polskiej Liście Krajowej Programu UNESCO "Pamięć Świata" znalazły się: Konstytucja 3 maja 1791 (*Ustawa Rządowa*); *Złoty kodeks gnieźnieński - Codex Aureus Gnesnensis*; **Kronika Galla Anonima**. **Kodeks zamojski**; Dokument lokacyjny miasta Krakowa; Jan Długosz *Banderia Prutenorum*; *Kazania świętokrzyskie*; *Brevis et accurata regiminis ac status zupparum Vielicensium et Bochnensium sub annum Christi 1518 descriptio* (Opis żup bocheńskich i wielickich z 1518 r.); Białoruski Tristan - rękopiśmienny kodeks z białoruską wersją legendy o Tristanie i Izoldzie, XVI-XVII w.; Autograf *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza; Akta polskiego państwa podziemnego z okresu powstania styczniowego (1861-1864); Memoriał Ignacego Jana Paderewskiego do prezydenta Stanów Zjednoczonych Woodrowa Wilsona w sprawie Polski i jej niepodległości z 17 stycznia 1917 roku.^{**} Wręczenie certyfikatów wpisu było inauguracją krajowej listy UNESCO.

"*Kronika* tzw. Galla Anonima, przekaz o wyjątkowym znaczeniu dla historii średniowiecznej Polski, to najstarsza polska kronika powstała na dworze Bolesława Krzywoustego około 1112-1116 roku. Jest ona dziełem anonimowego pisarza sprowadzonego z zagranicy na dwór książęcy. *Kronika* stanowi zbiór chronologicznie uporządkowanych opowieści historycznych, ukazujących historię panowania i czyny kolejnych władców polskich z dynastii Piastów. Przedstawia panoramę dziejów politycznych Polski, od czasów legendarnego księcia Popiela aż do roku 1114, koncentrując się na opisie życia i czynów Bolesława Krzywoustego. *Kronika* Galla Anonima jest wysoko oceniana nie tylko jako podstawowe źródło historyczne zawierające informacje o początkach państwa polskiego, lecz także pod względem literackim, ze względu na przemyślaną

[†] <http://www.unesco.pl/komunikacja-i-informacja/pamiec-swiata/>

[‡] <http://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/pamiec-swiata>

[§] <http://www.unesco.pl/komunikacja-i-informacja/pamiec-swiata/>

^{**} <http://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/obiekty>

kompozycję i formę: została spisana prozą rymowaną, z dołączonymi wierszami rytmicznymi i metrycznymi.

Kronika zachowała się w postaci wpisu do rękopiśmiennego *Kodeksu zamojskiego*, powstałego prawdopodobnie w Krakowie pod koniec XIV wieku. Do 1427 roku dołączano i dopisywano do niego kolejne teksty, ostatnia notatka pochodzi z 1515 roku. Od 1425 roku, a być może nawet od XIV wieku kodeks znajdował się w posiadaniu rodziny Łaskich. Przed 1675 rokiem rękopis należał do Biblioteki Akademii Zamojskiej, a w 1784 roku razem z całą biblioteką trafił do zbiorów Biblioteki Ordynacji Zamojskiej. W 1946 roku został przekazany Bibliotece Narodowej w depozyt wieczysty przez Jana Zamoyskiego, ostatniego ordynata zamojskiego, wraz z pozostałymi zbiorami Biblioteki Ordynacji Zamojskiej^{††}, gdzie jest przechowywany.

Kronikę Galla Anonima i *Kazania świętokrzyskie*, na co dzień strzeżone w skarbcu Biblioteki Narodowej, można było oglądać na jednodniowej wystawie (18 października br.) w Pałacu Rzeczypospolitej przy pl. Krasińskich w Warszawie. Należy przypomnieć, że *Kronikę* Galla Anonima można było oglądać na wystawie "Biblioteka Ordynacji Zamojskiej. Od Jana do Jana" prezentowanej w Bibliotece Narodowej oraz w Muzeum Zamojskim w 2005 roku, w związku z obchodami Roku Zamościa i 400. rocznicą śmierci Jana Zamoyskiego.

* artykuł ukazał się w „Zamojskim Kwartalniku Kulturalnym”, nr 4 z 2014 r.

Danuta R. Kawałko, Książnica Zamojska

^{††} <http://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/obiekty/kodeks-zamojski>; wyłuszczenie pochodzi od autora artykułu

POMOCE METODYCZNE

JÓZEF CZECHOWICZ (1903 – 1939)

scenariusz wystawy

Termin: 10.11. - 10.12. 2014

Miejsce: Galeria *Ekslibris* Książnicy Zamojskiej

Cel: popularyzacja sylwetki Józefa Czechowicza w 75 rocznicę śmierci poety.

Na wystawę złożyły się:

12 plansz 70x100 cm, 9 gablot i 1 litografia w antyramie przedstawiająca *Trasę wędrowca* szlakiem J. Czechowicza, udostępniona przez Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN

Plansze:

tytułowa: na tle fotografii J. Czechowicza z lat 30. XX w. *W bramie przy ul. Gnojnej* cytat: z *Poematu o mieście Lublinie* „Zamień wspomnienie w wiersz...” Józef Czechowicz (1903-1939). Wystawa rocznicowa 10 XI – 10 XII 2014 Galeria *Exlibris*,

przygotowanie - Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa Książnicy Zamojskiej, ze zbiorów: Muzeum Literackiego im. J. Czechowicza w Lublinie, Ośrodka Brama Grodzka – Teatr NN w Lublinie oraz Książnicy Zamojskiej im. S. K. Zamoyskiego w Zamościu.

Józef Czechowicz: nota biograficzna, cytat z wiersza autoportret „*stanąłem na ziemi w lublinie...*”

Debiut literacki: cytat z wiersza autoportret „*tu mnie skrzydłem uderzyła trwoga...*” 1923 debiut prasowy *OPOWIEŚĆ O PAPIEROWEJ KORONIE*, wydrukowana w „Reflektorze” 1923, nr 1 z pominięciem, wskutek przeoczenia, nazwiska autora, fot. okładki czasopisma i tekstu *Opowieści*. Fot. fragmentu „*Opowieści...*” oraz okładki „Reflektora”.

1927 rok. Pierwotnie przygotowywany przez Czechowicza jeszcze w 1926 r. debiutancki tomik wierszy miał nazywać się *Pierwszy pryzmat*. Tomik pozostał jednak w sferze nigdy nie zrealizowanych planów. W maju 1927 r. Czechowicz sporządził odręczną makietę tomiku, nad którym wtedy pracował i nazywał go *Dni chłopca*. W okresie między majem a lipcem 1927 r. poeta zdecydował się na zmianę tego tytułu na *Kamień*.

Tomik *KAMIEN* wydany w lipcu 1927 r. w Lublinie nakładem Biblioteki „Reflektora” był książkowym debiutem Czechowicza. Zapowiedź jego wydania ukazała się 21 lipca 1927 r. w „*Literaturze i Nauce*”, dodatku do „*Ziemi Lubelskiej*”:

W dniach najbliższych ukaze się na półkach księgarskich dawno zapowiedziany zeszyt wierszy Józefa Czechowicza, poety z grupy „Reflektora”, pod tytułem Kamień. Książka niewątpliwie będzie sensacją literacką sezonu. Dołączono okładkę tomiku Kamień i wraz z opaską reklamową.

Rękopisy J. Czechowicza: fot. rękopisów ze zbiorów Muzeum Literackiego im. J. Czechowicza w Lublinie: Z tomiku *Stare kamienie: Ul. Szeroka, Muzyka ul. Złotej, Cmentarz lubelski, Wieniawa, Kościół św. Trójcy, Na Zamku; Iliada tętni* z tomiku *W błyskawicy*, *Dno* z tomiku *Dzień jak co dzień*, *Preludium* z tomiku *Ballada z tamtej strony*; rękopisy fraszek *O poecie*, *O Wacławie* i *O Bielskim* oraz maszynopisy: wiersza *Wulkan* i *U moji matysi*, pisanego gwarą wsi Młynki, z której pochodziła matka J. Czechowicza.

Twórczość J. Czechowicza: charakterystyka twórczości literackiej w oparciu o www.culture.pl/pl/tworca/jozef-czechowicz

Twórczość J. Czechowicza: zestawienie w układzie: Liryka 11 tytułów z podaniem roku wydania; wydania pośmiertne (wybór) 21 tytułów jw.; Niektóre wybory poezji (7 tytułów).

J. Czechowicz w fotografii (2 plansze): 17 fot. J. Czechowicza, w tym rodzinne oraz 7 fot. z przyjaciółmi, m.in. z siostrami Kołodyńskimi, z K. Miernowskim, wśród nauczycieli w Słobódce, w gronie Zarządu ZNP w Lublinie, w red. „Płomyka”, w gronie słuchaczy Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, fot. świadectwa z 4-letniego seminarium Nauczycielskiego w Lublinie oraz dyplom nauczyciela moralnie upośledzonych Państw. Instytutu Pedagogiki Specjalnej – ze zbiorów Muzeum Literackiego im. J. Czechowicza w Lublinie.

J. Czechowicz - dziennikarz i publicysta: ilustracje spisu treści „Reflektora” oraz okładki „Płomyczka” z 20.08.1934 r. Wykaz tytułów czasopism lubelskich i warszawskich wraz z podaniem okresów, w których J. Czechowicz pracował lub z którymi współpracował, m.in.: „Reflektor”, „Ekspres Lubelski”, „Przegląd Lubelsko-Kresowy”, „Kurier Lubelski”, „Dziennik Lubelski”, „Ziemia Lubelska”, „Barykady”, „Pion”, „Pióro”, „Płomyczek”, „Kamena”, „Miesięcznik Literatury i Sztuki” wydawany przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Prowadził dodatkowo kolumny literackie w „Państwie Pracy” i „Zecie”. W 1938 rozpoczął pracę w redakcji literackiej *Polskiego Radia*.

Krag przyjaciół: Konrad Bielski poeta i adwokat współzałożyciel grupy poetyckiej Reflektor, redaktor miesięcznika „Reflektor” organu grupy. Wacław Gralewski - poeta i dziennikarz, członek i współzałożyciel grupy poetyckiej Reflektor, wydawca miesięcznika o tej samej nazwie, wychodzącego w Lublinie w l. 1923-1925. Do grona współpracowników należeli też: St. Grędziński, Czesław Bobrowski, Tadeusz Bocheński, Kazimierz Andrzej Jaworski - twórca „Kamieny”. Kazimierz Miernowski, znany w Lublinie adwokat, był przyjacielem i opiekunem lubelskich młodych artystów. Maria Maćkowska zaprzyjaźniona

z Czechowiczem nauczycielka w lubelskiej Szkole Specjalnej, związana z Instytutem Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie. Późniejsza żona Jana Wydry. Franciszka Arnszajnowa - poetka i tłumaczka, działaczka niepodległościowa, współzałożycielka Lubelskiego Związku Literatów. W kręgu tego Związku znaleźli się, m.in.: Feliks Araszkiewicz, Antoni Madej, Ludwik Michalski, Witold Kasperski, Hanna Malewska, ks. Ludwik Zalewski. Do bliskich znajomych poety należeli: Józef Łobodowski, Jan Arnsztajn, Wiktor Ziółkowski, Jan Wydra. Na spotkania literackie zapraszał poetę Józefa Nikodema Kłosowskiego. W okresie pobytu w Warszawie do bliskiego grona poety należeli między innymi Stanisław Piętaś, Anna Świrszczyńska, Paweł Hertz, Czesław Miłosz, który Czechowicza bardzo cenił. Razem pracowali w Polskim Radiu, razem ewakuowali się do Lublina. Ludwik Fryde krytyk literacki, założył i współredagował wraz z J. Czechowiczem kwartalnik literacki „Pióro”. Edward Hartwig jeden z najbardziej znanych na świecie fotografików polskich; uznawany za artystę wszechstronnego, łączącego w pracach fotografię i grafikę. Prowadził pracownię przy ul. Narutowicza w Lublinie. Opiekował się grupą poetów, którzy mieszkali przy ulicy Dobrej 9 w Warszawie, m.in.: Henrykiem Domińskim, Wacławem Mrozowskim i Bronisławem Ludwikiem Michalskim.

Lublin w fotografii J. Czechowicza - ekspozycja 11 fotografii starego Lublina wykonanych przez J. Czechowicza, m.in.: Widok na Zamek Lubelski, 2 fot. Targ przy ul. Świętoduskiej, 2 fot. Wieniawa, Rynek Starego Miasta, Podwale, Okolice rzeki Czechówki, Przedmieścia Lublina, Róg ul. Królewskiej i placu Łokietka, Zamek Lubelski od strony wschodniej i ulica Wąska.

Muzeum Literackie im. J. Czechowicza w Lublinie.

Czytanie Czechowicza: informacja o działaniach Ośrodka „Brama Grodzka-Teatr NN” na rzecz popularyzacji J. Czechowicza w Lublinie.

Józef Czechowicz. Poemat o mieście Lublinie. Trasa wędrowca. Litografia ze zbiorów Ośrodka „Brama Grodzka-Teatr NN”.

Gabloty:

J. Czechowicz – poeta: ekspozycja tekstów wierszy: *Inwokacja, Inicjał w błyskawicy, Autoportret, Modlitwa żałobna, U moi matusi* oraz fot. autografu *Księżyc w rynku*.

9 wydań książkowych: *Wiersze* wyd. PIW, *Wybór wierszy, Przez kresy* Wydaw. Literackie, *Westchnienie, Wybór poezji* Wyd. 1 i 2 Biblioteka Narodowa, *Poemat o mieście Lublinie* Wydaw. Lubelskie, *Czechowicz wybór poezji* seria *Pegaz, Dom Świętego Kazimierza*.

Inne utwory: Listy, fraszki, utwory dramatyczne, *Koń rydzy* - proza, przekłady poetyckie.

Czechowicz dzieciom: teksty wierszy publikowanych w „Płomyku”, „Płomyczku”, „Małym Płomyczku”, „Tygodniku Ilustrowanym”: *Zima, Jesień, Marzenie, Po ulicy Zosia drepce, Miasto Pana Marszałka*, fot. autografu tekstów dla dzieci, wydania książkowe dla dzieci: *Sny szczęśliwe* z il. J. Wilkonía, *Uśnijże mi uśnij, Jak groch wędrował, Wiersze dla dzieci*.

Miasta J. Czechowicza: teksty wierszy z tomiku *Prowincja noc*: Zamość, fot. autografów Krasnystaw, Lublin, Kazimierz, fot. J. Czechowicza: Lublin w I. 30. XX w. *Targ*.

Książki: Cabalecki M. *Miasta J. Czechowicza. Topografia wyobraźni*, UMCS Lublin; Tyszczyk A. *Zamość Czechowicza*. W: *Literackie twarze Zamojszczyzny*.

Czechowicz oczami krytyków literackich: Kłak T. *Drogami Czechowicza, Spotkania z Czechowiczem*, Wydaw. Lubelskie; Zięba J. *Rozmowy o J. Czechowiczu; Miłosz - Czechowicz. Lektury paralelne*, Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN Lublin; J. Czechowicz. *Od awangardy do nowoczesności*, UMCS Lublin; „Scriptores” nr 30, 2006, s. 295, Geneza tomiku kamień; Smolarz J. *W bibliofilskim kręgu J. Czechowicza*, W: *Rocznik BN XVII-XVIII*

Poemat o mieście Lublinie: 6 książkowych wydań tomiku, tomik nagrany na płytę oraz fot. autografu fragmentu tomiku.

Pamięć o J. Czechowiczu w Lublinie (2 gabloty z publikacjami): Zięba J. *Muzeum Literackie im. J. Czechowicza w Lublinie; Czytanie Czechowicza; Czytanie Czechowicza 2001-2010*; Pietrasiewicz T. *Bombardowanie Lublina 9.09.1939. Śmierć J. Czechowicza*; Pietrasiewicz T. *Przewodnik po historii słowa drukowanego w Lublinie*, 2014; J. Zięba *Rozmowy o Józefie Czechowiczu* (z F. Popławskim, szkolnym przyjacielem J. Czechowicza), regionalistą, działaczem ZNP), Lublin 2006; Pietrasiewicz T. „Scriptores” 2007 - 2008, t. 2-3, nr 31 - 32 (zeszyt Czechowicz. W poszukiwaniu ukrytego miasta. Mapa Miejsce - Teksty), wyd. Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN”.

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Maurycy Klemens Zamoyski (1871-1939)

- bibliografia -

Urodził się 30 lipca 1871 r. w Warszawie. Był synem Tomasza Zamoyskiego XIV ordynata i Marii z Potockich. Dzieciństwo spędził w Warszawie i Klemensowie oraz w posiadłościach dziadka Maurycego Zamoyskiego w Jabłonie i Zatorze. Szkołę średnią ukończył w Lesznie, studia zaś w Stuttgarcie.

W 1889 r. Maurycy Zamoyski nie osiągając pełnoletności, przejął zarząd nad Ordynacją Zamojską jako XV ordynat. Dopiero w 1892 r. rozpoczął samodzielne gospodarowanie.

W 1894 r. zdecydował o budowie cukrowni Klemensów. W latach 1895-1898 w różnych częściach swych dóbr zbudował kilka cegielni i wapienników. Za jego czasów powstała rafineria, dwa młyny, nowe tartaki. Ulepszono browar w Zwierzyńcu, wybudowano 60 km kolejki wąskotorowej.

Pracę publiczną rozpoczął w organizacjach rolniczych i oświatowych. Był współtwórcą i prezesem Centralnego Towarzystwa Rolniczego, a także członkiem i prezesem Rady Nadzorczej Polskiej Macierzy Szkolnej, Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynnego, Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynnego. W 1907 r. założył szkołę powszechną w Zwierzyńcu, rok później szpital dla pracowników ordynacji i mieszkańców okolicznych miejscowości. Prowadził ożywioną działalność społeczną. Wchodził w skład komitetu budowy pomnika Adama Mickiewicza w Warszawie, a także komitetu budowy gmachu Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie. Przez wiele lat pełnił funkcję prezesa Filharmonii Warszawskiej, którą wspierał finansowo. Finansował i wspierał działania na rzecz rozwoju Biblioteki Ordynacji Zamojskiej oraz wszelkiego rodzaju inicjatywy kulturalne i społeczne.

W 1904 r. wstąpił do Ligi Narodowej, był członkiem władz Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego w zaborze rosyjskim i bliskim współpracownikiem Romana Dmowskiego. Od 1906 r. był posłem do I Dumy. W listopadzie 1914 r. wraz z grupą polityków endeckich i bezpartyjnych założył w Warszawie Komitet Narodowy Polski. Wspierał finansowo Centralną Agencję Polską powstałą we wrześniu 1915 r. w Lozannie. Od 1917 r. pełnił tę samą funkcję w KNP w Paryżu, finansując jego działalność. Po rozwiązaniu KNP pozostał w Paryżu. W sierpniu 1919 r. otrzymał nominację na posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego RP przy rządzie francuskim. W 1922 r. był kandydatem na

urząd Prezydenta RP z ramienia stronnictwa „Chjeny” (prawicy chrześcijańsko-demokratycznej). W ostatecznym głosowaniu przegrał z Gabrielem Narutowiczem.

W styczniu 1924 r. sformował się w Polsce nowy gabinet rządowy kierowany przez Władysława Grabskiego, w którym Maurycy Zamoyski objął funkcję ministra spraw zagranicznych i pełnił tę funkcję do 27 lipca 1924 r. W latach 1925-1927, po odejściu z dyplomacji, był prezesem Rady Naczelnej Organizacji Ziemiańskich.

W latach trzydziestych, ze względu na zły stan zdrowia, wycofał się z życia politycznego. Zmarł 5 maja 1939 r. w Warszawie. Po uroczystościach pogrzebowych w Warszawie, ciało ordynata przewieziono do Zamościa, gdzie został pochowany w krypcie Zamoyskich w Kolegiacie Zamojskiej.

Bibliografia

I.

1. Ajewski Konrad. Pałac Błękitny w Warszawie jako przykład mecenatu Maurycego Zamoyskiego // *Niepodległość i Pamięć*. – R. 17, nr 1 (2010), s. 39-55
2. Ajnenkiel Andrzej. Od rządów ludowych do przewrotu majowego : zarys dziejów politycznych Polski 1918-1926. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1978. – S. 328-329, 331, 386, 393
3. Biblioteka Ordynacji Zamojskiej „Od Jana do Jana” / oprac. Tomasz Makowski. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2005. – S. 28, 49-50, 107-108
4. Borkowski Jan. Ludowcy w II Rzeczypospolitej. T. 1-2. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1987. – S. T. 1: 21 ; T. 2: 173-174
5. Czy wiesz kto to jest? / pod red. Stanisława Łoży. – Warszawa : Wydawnictwo Głównej Księgarni Wojskowej, 1938. – S. 835
6. Czubara Krzysztof. Maurycy Klemens Zamoyski // *Zamoyski Kwartalnik Kulturalny*. – 1989, nr 1, s. 22-27 : portr.
7. Czubara Krzysztof. Ojczyzna ponad wszystko... // *Tygodnik Zamojski*. – 1997, nr 45, s. 1, 5 : portr.
8. Dmowski Roman. Polityka polska i odbudowanie państwa. T. 1-2. – Warszawa : Pax, 1988. – S. T. 1: 104, 147-148, 262-263 ; T. 2: 27, 31-32, 33-38, 75-76, 126, 202, 214
9. DNL. Prezydent mógł być z Zamościa : historia : słowo o Maurycym Zamoyskim // *Gazeta Zamojska*. – 2011, nr 43, s. 9 : fot.
10. Drozdowski Marian Marek. Społeczeństwo, państwo, politycy II Rzeczypospolitej. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1972. – S. 313, 315-316
11. Dzierzbicki Stanisław. Pamiętnik z lat wojny 1915-1918. – Warszawa : PIW, 1983. – S. 29, 196, 264, 368, 387, 395, 433, 477, 515-516

12. Dziesięciolecie Polski Odrodzonej : księga pamiątkowa 1918-1928. – Kraków-Warszawa : Wydawnictwo „Ilustrowanego Kuryera Codziennego”, „Światowida”, „Na Szerokim Świecie”, 1928. – S. 72, 84, 182, 237, 748
 13. Feduszka Jacek. Jak Zamoyski wspierał armię Hallera : formowanie wojska polskiego w czasie I wojny światowej // Tygodnik Zamoyski. – 2014, nr 44, s. 27
 14. Engelgard Jan. Maurycy hr. Zamoyski - ordynat, filantrop, polityk : twórcy niepodległości // Myśl Polska. – 2008, nr 45/46, s. 16-17
 15. Fudakowski Kazimierz. Między endecją a sanacją : wspomnienia ziemianina. – Warszawa : Biblioteka „WIEŹI”, 2013. – S. 178, 234, 269
 16. Gordon-Smith Maria. Maurycy hr. Zamoyski (1871-1939) // Głos Garbo-wa. – 1996, nr 6, s. 3-4 : fot.
 17. (hs). Ludzki ordynat // Kurier Lubelski. – 2000, nr 248, s. 4
 18. Historia dyplomacji polskiej. T. 3 : 1795-1918 / pod red. Ludwika Bazylo-wa. – Warszawa : PWN, 1982. – S. 806, 840-841, 876, 889-890, 893-895, 898, 923, 929
 19. Horodyski Bogdan. Zarys dziejów Biblioteki Ordynacji Zamojskiej // W: Studia nad książką poświęcone pamięci Kazimierza Piekarskiego. – Wrocław : Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1951. – S. 335-339
 20. Jabłoński Henryk. Narodziny Drugiej Rzeczypospolitej 1918-1919. – War-szawa : Wiedza Powszechna, 1962. – S. 55-56
 21. Jachymek Jan, Pomarański Antoni. Cukownia „Klemensów” 1894-1994. – Lublin : Oficyna Wydawnicza „Czas”, cop. 1994. – S. 28-29, 42, 89, 95
 22. Jachymek Jan. Oblicze społeczno-polityczne wsi lubelskiej 1930-1939. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1975. – S. 26
 23. Janicka Joanna. Administracja Ordynacji Zamojskiej w okresie rządów Maurycego hrabiego Zamoyskiego // W: Studia z dziejów ziemian lubel-skich. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2002. – S. 81-90
 24. Janicka Joanna. Ci arystokraci : rozmowa z [...] historykiem, autorką książki o "Maurycim hrabim Zamoyskim" / rozm. Krzysztof Lubczyński // Dziennik Wschodni. – 2001, nr 35, s. 2 : portr.
 25. Janicka Joanna. Działalność dyplomatyczna ordynata Maurycego Zamoyskiego // W: Studia z dziejów ziemian lubelskich. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2002. – S. 147-160
 26. Janicka Joanna. Gdzie mecenat z tamtych lat? // Ziemia Lubelska. – 2002, nr 1, s. 63 : fot.
 27. Janicka Joanna. Maurycy hrabia Zamoyski : zarys losów życiowych i poli-tycznych oraz wgląd w struktury gospodarcze ordynacji. – Lublin : Norber-tinum, 2000
- Rec.: Kozaczka, Marian // Kwartalnik Historyczny. – R. 108, nr 2 (2001), s. 141-143

28. Janicka Joanna. Maurycy Zamoyski w kręgu rodziny i w sferze polityki // W: *Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie*. – Kozłówka : Muzeum Zamoyskich, 2001. – S. 231-240
29. Janicka Joanna. Rzec o mecenacie : aktywność XV ordynata Zamojskiego // W: *Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie II* / oprac. Róża Maliszewska. – S. 169-181
30. Jarocki Robert. Ostatni ordynat. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1991
31. Jekiel Jacek. Gabinet Władysława Grabskiego 19.XII.1923 – 13.XI.1925 // W: *Gabinety Drugiej Rzeczypospolitej* / pod red. Janusza Farysia, Janusza Pajewskiego. – Poznań : Wydawnictwo Likon, 1991. – S. 123-138
32. Kamiński Ireneusz J. Obywatel hrabia Zamoyski // *Kamena*. – 1988, nr 7, s. 1, 2-3
33. Kawalec Krzysztof. Roman Dmowski 1864-1939. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, cop. 2002. – S. 158, 183-184, 211, 219
34. Kawalko Danuta. Klemensów zespół pałacowo-parkowy. – Zamość : Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków, 1986. – S. 13-14
35. Kędziora Andrzej. Encyklopedia ludzi Zamościa. – Chełm : Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, 2000. – S. 460-461
36. Kędziora Andrzej. Encyklopedia miasta Zamościa. – Zamość : JN Profil ; Greenart – Jacek Kardasz, 2012. – S. 804
37. Klukowski Zygmunt. Zamojszczyzna 1918-1943. T. 1. – Warszawa : Ośrodek KARTA, 2007. – S. 60
38. Koprukowniak Albin. Walka polityczna w czasie wyborów do pierwszej Dudy Państwowej na Lubelszczyźnie // *Rocznik Lubelski*. – T. 9 (1966), s. 277-318
39. Kozaczka Marian. Gospodarka ordynacji rodowych w Polsce 1918-1939. – Rzeszów : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1996
40. Kozaczka Marian. Mecenat kulturalno-oświatowy Maurycego Zamoyskiego w latach 1918-1939 // *Rocznik Przemyski*. – 2003, z. 4, s. 99-107
41. Kozaczka Marian. Ordynacja Zamojska 1919-1945. – Lublin : Norbertinum, 2003
42. Kozaczka Marian. Ordynacja Zamojska w latach pierwszej wojny światowej // W: *Studia z dziejów ziemian lubelskich*. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2002. – S. 137-145
43. Kozaczka Marian. Poczet Ordynatów Zamoyskich. - Lublin : Norbertinum – Wydawnictwo - Drukarnia - Księgarnia, 2009
44. Leczyk Marian. Polityka II Rzeczypospolitej wobec ZSRR w latach 1925-1934. - Warszawa : PWN, 1976. – S. 21
45. List Stefana Żeromskiego do Maurycego Zamoyskiego. - Warszawa : Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, 2000
46. Łossowski Piotr. Problemy polityki zagranicznej Drugiej Rzeczypospolitej // W: *Polska Niepodległa 1918-1939* / red. Jan St. Miś. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1984. – S. 48

47. Łoś Piotr Szymon. Szkice do portretu ziemian polskich XX wieku. – Warszawa : Rytm, cop. 2005. – S. 26, 106, 231, 235, 368, 533
48. Maj Euzebiusz. Mecenat artystyczny ordynatów Zamoyskich w sztuce ogrodowej : na przykładzie Zwierzyńca i Klemensowa // W: Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie II / oprac. Róża Maliszewska. – S. 169-181
49. Maj Ewa. Narodowa Demokracja w województwie lubelskim w latach 1918-1928. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2002. – S. 19, 23, 28, 160, 244, 265
50. Matławska Halina. Zwierzyniec. – Zwierzyniec : Rada Miejska, 1991. – S. 214, 226, 241, 257-258, 260, 279
51. Mroczek Michał. Gracja, gracjaliści, kasa przezorności, czyli o zabezpieczeniu emerytalnym pracowników Ordynacji Zamojskiej w latach 1864-1914 // Archiwariusz Zamojski. – [R. 7] (2008), s. 23-34
52. Ordynat Maurycy Zamoyski [nekr.] // Teka Zamojska. – 1939, nr 2, s. 113
53. Ostrowicz Halina. Maurycy Zamoyski 30.07.1871 – 5.05.1939 : w 120-tą rocznicę urodzin // Kronika Zamojska. – 1991, nr 15, s. 9 : portr.
54. Pajewski Janusz. Magnat w służbie publicznej : Maurycy Zamoyski : ministrowie spraw zagranicznych II Rzeczypospolitej. Cz. 1-2 // Tygodnik Polski. – 1989, nr 13, s. 13 ; nr 14, s. 11 : fot.
55. Pajewski Janusz. Maurycy Zamoyski (19.01.1924 – 27.07.1924) // W: Ministrowie spraw zagranicznych 1919-1939. – Warszawa, 1978. – S. 122-128
56. Pajewski Janusz. Odbudowa państwa polskiego 1914-1918. – Warszawa : PWN, 1985. – S. 204, 258, 307-309, 325
57. Pajewski Janusz. Poza wczoraj : wspomnienia. – Poznań : Oficyna Wydawnicza „Book Service”, 1992. – S. 233-234
58. Piasecki Zdzisław. Kronika Lubelska // W: Kalendarz Lubelski Na Rok Zwyczajny 1907. – Lublin, [1906]. – S. 47
59. Piłsudski Józef. Wspomnienia o Gabrielu Narutowiczu. – Warszawa : „Ignis”, 1923. – S. 46-47
60. Pobóg-Malinowski, Władysław. Najnowsza historia polityczna Polski : 1914-1939. T. 1-2. – Gdańsk : Graf, 1990. – S. 37, 67, 82, 100, 597, 607, 619
61. Podgajna Ewelina. Maurycy hr. Zamoyski // W: Zamojszczyzna w służbie Polsce : ludzie - myśli - czyny / red. Marcin Wichmanowski, Radosław Dąbrowski, Łukasz Kot. – S. 23-32 : portr.
62. Polska na przestrzeni wieków / pod red. Janusza Tazbira. – Warszawa : PWN, 1995. – S. 559, 564
63. Ponikowski, Adam. Niewiadomski w Ministerstwie Kultury : telegram Maurycego Zamojskiego // Tygodnik Powszechny. – 1977, nr 44-46, s. 5
64. Przeglasiński Andrzej. Wokół dworu i parku : studia z duchowej i materialnej kultury ziemiaństwa lubelskiego po powstaniu styczniowym. – Lublin : Werset, 2011. – S. 91-92

65. Rody magnackie Rzeczypospolitej / oprac. i red. Hadrian Kamiński, Marta Wilińska, Małgorzata Ziemińska. – Warszawa : PWN, 2009. – S. 315-316
66. Ruszczyc Marek. Strzały w „Zachęcie”. – Katowice : Wydawnictwo „Śląsk”, 1987. – S. 125-139
67. Ryba Mieczysław. Środowiska i ugrupowania polityczne na Lubelszczyźnie 1914-1918. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2007. – S. 12-13, 37, 47-48, 52, 56, 63, 108, 165, 351, 397, 413
68. Siedlik Tadeusz Antoni. Z historii Polski 1900-1939 : klęska demokracji. – Opole : Studio „Context”, 1997. – S. 98, 156, 159, 268
69. Siek Janusz. Z kart historii łowiectwa (1) // Myśliwiec Kresowy. – 2008, nr 17-19, s. 24-26 : fot.
70. Słownik biograficzny Europy Środkowo-Wschodniej XX wieku / pod red. Wojciecha Roszkowskiego, Jana Kofmana. – Warszawa : PAN, cop. 2004. – S. 1412-1413
71. Smoter-Grzeszkiewicz Regina. Słownik Ordynacji Zamojskiej (Z) // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2014, nr 1, s. 22-25
72. Szyszka Bogdan. Maurycy Zamoyski : w pięćdziesięciolecie śmierci // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 19, s. 8-9 : fot.
73. Szyszka Bogdan. Maurycy Zamoyski myślał o Polsce // Kronika Zamojska. – 1992, nr 19, s. 6
74. Szyszka Bogdan. Mecenat oświatowy Zamoyskich 1784-1939. – Zamość : [Abacus], 2009
75. Śladkowski Wiesław. Emigracja polska we Francji 1871-1918. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1980. – S. 297
76. Turek Andrzej. Maurycy Zamoyski – polityk niedoceniony [on line]. [dostęp 5.10.2012]. Tryb dostępu: http://www.piastrapolski.pl/readarticle.php?article_id=95a
77. Walicki Andrzej. W stronę rewolucji narodowej // Gazeta Wyborcza. – 2002, nr 115, s. 20-21
78. Wapiński Roman. Roman Dmowski / Roman Wapiński. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1988. – S. 247, 257-258, 274-275, 289
79. Z przeszłości dalekiej i bliskiej / pod red. Albina Koprukowniaka i Wiesława Śladkowskiego. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1980. – S. 242-243
80. Zamoyska Maria. Wspomnienie o mężu [rkps]. – Ojców, 1945
81. Zamoyski Jan. Dzieje rodu Zamoyskich w XIX i XX wieku // W: Zamoyscy herbu Jelita. – Warszawa : Volumen, 1997. – S. 33-46
82. Zamoyski Jan. Ostatni ordynat / rozm. Robert Jarocki // Literatura. – 1990, nr 11, s. 28-32 ; nr 12, s. 48-53 : fot.
83. Zamoyski Jan. Powrót na mapę : Polski Komitet Narodowy w Paryżu 1914-1919. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1991
84. Zamoyski Jan. Zamość i Zamoyscy. – Zamość : WSZiA, [1999]

85. Zielińska Teresa. Poczet polskich rodów arystokratycznych. – Warszawa : WSiP, 1997. – S. 486-487
86. ZRM. Maurycy Klemens Zamoyski (1871-1939) : wspomnienie // Gazeta Wyborcza. – 2000, nr 182, dod. "Gazeta w Lublinie", nr 182, s. 5
87. Żółtowski Michał. Kilka Kilka anegdot o Zamoyskich // Związek Rodu Żółtowskich. – 2003, nr 34-35, edycja elektroniczna. Tryb dostępu: http://www.zoltowscy.org.pl/kwartalnik/34_35/kilka_anegdot_o_zamoyskich.html

II. Informacje o Maurycym Zamoyskim w dzienniku „Czas”

1919 r.

1. Posel Polski w Paryżu : Kraków 11 kwietnia / (PAT) // Czas. – 1919, nr 204, s. 1

1924 r.

1. P. Zamoyski w Warszawie : Warszawa 3 stycznia / (Tel. wł.) // Czas. – 1924, nr 2, s. 1
2. Posel Zamoyski w Warszawie / (AW) // Czas. – 1924, nr 3, s. 1
3. O tekę ministra spraw zagranicznych : Warszawa 5 stycznia / (Tel. wł. S) // Czas. – 1924, nr 4, s. 1
4. Przed mianowaniem hr. Zamoyskiego / (Tel. wł. S), (AW) // Czas. – 1924, nr 5, s. 1
5. Zmiany w ministerstwach / (AW) // Czas. – 1924, nr 6, s. 3
6. Nominacya ministra spraw zagranicznych // Czas. – 1924, nr 7, s. 1
7. Kłopoty i zadania nowego rządu // Czas. – 1924, nr 10, s. 1-2
8. P. Zamoyski w Paryżu / (PAT) // Czas. – 1924, nr 14, s. 1
9. Nowy minister spraw zagranicznych // Czas. – 1924, nr 17, s. 1
10. Odjazd hr. Zamoyskiego z Paryża : Paryż 22 stycznia / (PAT) // Czas. – 1924, nr 18, s. 1
11. Pożegnanie hr. Zamoyskiego w Paryżu : Paryż 23 stycznia : 24 stycznia / (PAT) // Czas. – 1924, nr 19, s. 3 ; nr 20, s. 1
12. Odroczenie przyjazdu hr. Zamoyskiego : 27 stycznia / (PAT), (AW) // Czas. – 1924, nr 23, s. 1
13. Powrót ministra Zamoyskiego / (Tel. wł. O) // Czas. – 1924, nr 29, s. 1
14. Program min. hr. M. Zamoyskiego : Wiedeń 8 lutego / (PAT) // Czas. – 1924, nr 32, s. 1
15. Przyjazd hr. Zamoyskiego do Warszawy : Warszawa 10 lutego / (PAT), (Tel. wł. W) // Czas. – 1924, nr 34, s. 1
16. Powitanie hr. Zamoyskiego : Warszawa 12 lutego / (PAT) // Czas. – 1924, nr 35, s. 1
17. Expose ministra hr. Zamoyskiego : 14 lutego / (PAT) // Czas. – 1924, nr 37, s. 1
18. Expose ministra Zamoyskiego // Czas. – 1924, nr 38, s. 1

19. Min. hr. Zamoyski o sytuacji // Czas. – 1924, nr 38, s. 1
20. Z komisji spraw zagranicznych : Warszawa 27 lutego / (AW) // Czas. – 1924, nr 48, s. 1
21. Choroba min. Zamoyskiego : Warszawa 6 kwietnia / (PAT) // Czas. – 1924, nr 81, s. 1
22. Wyjaśnienia hr. Zamoyskiego : Warszawa 8 kwietnia / (Tel. wł. S.) // Czas. – 1924, nr 82, s. 1
23. O tekę spraw zagranicznych : Warszawa 12 kwietnia / (Tel. wł. S.) // Czas. – 1924, nr 86, s. 1
24. Rozkład w ministerstwie spraw zagranicznych // Czas. – 1924, nr 87, s. 2
25. Ustąpienie hr. Zamoyskiego // Czas. – 1924, nr 162, s. 1
26. O tekę ministra spraw zagranicznych / (AW) // Czas. – 1924, nr 167, s. 1
27. Pożegnanie hr. Zamoyskiego : Warszawa 31 lipca / (PAT) // Czas. – 1924, nr 173, s. 1

1939 r.

1. Kolankowski L. Ś. p. ordynat Maurycy Zamoyski : wspomnienie pośmiertne // Czas. – 1939, nr 128, s. 6
2. Maurycy Ordynat hr. Zamoyski [nekr.] // Czas. – 1939, nr 125, s. 3
3. Zgon ś. p. ordynata hr. Maurycego Zamoyskiego // Czas. – 1939, nr 124, s. 3

Renata Ożgo, Książnica Zamojska

Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej

kolekcja czerwiec - listopad 2014

1. Archeologia doliny polsko-ukraińskiej rzeki Warężanka=Archaeologia basiejnu polsko-ukrajnskoj riki Warenżanki / red. Jerzy Kuśnierz [et al.]; il. Dorota Łysiak [et al.]; fot. Zbigniew Choma [et al.]. – Zamość : Muzeum Zamojskie : Gaudium, 2011
2. VII pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny / [oprac. Jan Jerzy Górny ; serwis fot. Krzysztof Rzepecki, Ryszard Rzepecki]. – Olsztyn : Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej, 1999
3. Abel: Skarb wiary w sercu otwartym... być prawosławnym chrześcijaninem we współczesnym świecie / Abel [Popławski]. – Lublin : Fundacja Niepodległości, 2014
4. Andreasik, Jan: Analiza problematyki wybranych systemów zarządzania : zagadnienia metodologiczne i studia przypadków : skrypt do przedmiotu:

- Systemy wspomagania decyzji / Jan Andreasik. – Zamość : Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji, 2014
5. Andreasik, Jan: Projektowanie strategii organizacji : zagadnienia metodologiczne i studia przypadków : skrypt do przedmiotu: Planowanie strategiczne / Jan Andreasik. – Zamość : Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji, 2013
 6. Architektura Krajobrazu na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie : kronika. Z. 4 / pod red. Wojciecha Przegona. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, 2013
 7. Architektura Krajobrazu na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie : kronika. Z. 5 / pod red. Wojciecha Przegona. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, 2014
 8. Bednarski, Waldemar Wojciech: Kolaboracja na Lubelszczyźnie i Podlasiu w latach wojny i okupacji niemiecko-sowieckiej / Waldemar Wojciech Bednarski. – Wyd. 2 rozszerzone. – Lublin : Wydawnictwo Drukarnia Best Print, 2013
 9. Bronisz-Pikało, Ludwik: Legenda o nieuchwytnym / Ludwik Bronisz-Pikało ; [il. Stanisław Bałdyga]. – Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988
 10. Buczyński, Stanisław: Ptaszcza orkiestra i wybrane wiersze dla dzieci / Stanisław Buczyński ; [wybór wierszy Maria Marut]. – Werbkowice : Gminny Ośrodek Kultury, [2014]
 11. Chałupczak, Henryk: European Integration : models, challenges, perspectives / Henryk Chałupczak, Justyna Misiągiewicz, Piotr Tosiek . – Zamość : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu, 2012
 12. Czarnota, Krzysztof: Ludzie jak wilki / Krzysztof Czarnota. – Tomaszów Lubelski : TomGraf, cop. 2011
 13. Darda, Stefan: Bisy II / Stefan Darda. – Chorzów : Videograf, 2014
 14. Dolo, moja dolo... / red. i oprac. Ewelina Lemieszek; projekt okł. Florentyna Nastaj; zdj. Archiwum GOK w Biłgoraju, Ewelina Lemieszek. – Biłgoraj : Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, 2011
 15. Duławska, Maria: Literkowo / Maria Duławska; il., projekt okł., skład Ewelina Przytuła. – Warszawa : Polihymnia, 2014
 16. Fluda-Krokos, Agnieszka: Hic liber mihi est : ekslibrisy uczonych i instytucji nauki : katalog wystawy / [koncepcja i tekst katalogu: Agnieszka Fluda-Krokos ; Biblioteka Naukowa PAU i PAN, Archiwum Nauki PAN i PAU]. – Kraków : Polska Akademia Umiejętności, 2010
 17. Fluda-Krokos, Agnieszka: Secesja - Młoda Polska - Art Déco : ekslibrisy ze zbiorów Biblioteki Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie : katalog wystawy / [koncepcja i teksty kat. Agnieszka Fluda-Krokos ; Biblioteka Naukowa PAU i PAN ; Archiwum Nauki PAN i PAU]. – Kraków : Oficyna Wydawnicza-Drukarska "Secesja", 2011
 18. Fronczek, Zbigniew Włodzimierz: Romans w Lublinie / Zbigniew Włodzimierz Fronczek. – Wyd. 2. – Lublin : Polihymnia, 2011

19. Gajewski, Tomasz: Aleksandra Wachniewska : malarka Roztocza / Tomasz Gajewski ; red. Tadeusz Grabowski, Lechosław Lameński. – Wyd. 2. (zm. i uzupełn.) . – Zwierzyniec : Roztoczański Park Narodowy, 2014
20. Gałczyńska-Szurek, Bożena: Wieczność bez ciebie / Bożena Gałczyńska-Szurek. – Katowice : Wydawnictwo Szara Godzina, 2014
21. Gmina Krasnobród / red. Bernadeta Lekacz; il. Jerzy Cabaj, Łukasz Olszewski, Magdalena Pelc; aut. wst. Beata Bodys. – Krasnobród : Gmina Krasnobród, 2013
22. Gołaszewski, Zenon: Aleksander i piękna Helena / Zenon Gołaszewski. – Warszawa Bellona, cop. 2014
23. Hej od Biłgoraja / red. Ewelina Lemieszek; tekst zebrał i muzykę oprac. Jan Szymaniak. – Biłgoraj : Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, 2011
24. Historia kościoła parczewskiego i jego parafii. – Parczew : Gmina Parczew, 2014
25. Horror na Roztoczu : koszmar spoza granicy snów / [aut. Magdalena Godlewska et al. ; Łukasz Kiełbasa aut. projektu]. – Zamość : Drukarnia Cyfrowa Triada, 2014
26. Kaproń, Andrzej: Ostatni wojewoda lubelski II Rzeczypospolitej / Andrzej Kaproń. – Lublin : Polihymnia, 2004
27. Kita, Mirosław: Dzieje Parafii Trójcy Świętej, Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Biłgoraju / Mirosław Kita. – Biłgoraj : Parafia Trójcy Świętej, Wniebowzięcia NMP, 2006
28. Kozioł, Urszula: Klangor / Urszula Kozioł. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2014
29. Krukowski, Piotr: Zamość 1920 : wojna 1920 roku na Zamojszczyźnie / Piotr Krukowski. – Warszawa : Wydawnictwo Taktyka i Strategia, 2014
30. Kustra, Czesław: Kobieta i praca w koncepcji wychowawczej Jadwigi z Działyńskich Zamoyskiej (1831-1923) / Czesław Kustra. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2012
31. Leśniewski, Sławomir: Wielcy hetmani Rzeczypospolitej / Sławomir Leśniewski. – Warszawa : "Mada", cop. 2003
32. Lewko, Marian: Teatr wielkich metafor : szkice o scenie plastycznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego / Marian Lewko. – Warszawa : Wydaw. Salezjańskie, 1996
33. Łętocha, Barbara: Żydowski Zamość na afiszach wydanych w II Rzeczypospolitej : dokumenty ze zbiorów Biblioteki Narodowej / Barbara Łętocha, Zofia Głowicka, Izabela Jabłońska ; [tł. na jęz. ang. Olga Zienkiewicz]. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2014
34. Łukaszczyk, Edward: Wspomnienia z przeszłości : Biłgoraj 1939 / Edward Łukaszczyk. – Biłgoraj : Zakład Poligraficzny Helvetica, 2010

35. Majewski, Wojciech: Marek Grechuta : portret artysty / Wojciech Majewski ; komentarze Marek Grechuta. – Kraków : "Znak", 2006
36. Makowski, Tomasz: Rękopisy w zbiorach kościelnych / oprac. Tomasz Makowski ; przy współpracy Patryka Sapały. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2014
37. Miejsca, do których uciekam : prace zebrane / [wybór tekstów Maria Marut, Joanna Kędzierska]. – Werbkowice : Gminny Ośrodek Kultury, 2014
38. Miejsca i regiony Polski / red. Studio Fenix . – Wierzchy Parzeńskie : Fenix, [2011]
39. Między Chełmem a Łuckiem : obywatelska przestrzeń dialogu 2003-2013 = Miż Cholmom i Luckom : prostir gromadianskiego dualogu 2003-2013 / [red. Eugeniusz Wilkowski ; tł. Mirosława Kawecka]. – Chełm ; Łuck : [s.n.], 2014
40. Murzacz, Beata: Zamieszkane budynki w województwie lubelskim : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [autor oprac. Beata Murzacz]. – Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
41. Nie było kiedy płakać : losy rodzin polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny 1942-1943. T. 1 / wstęp, wybór i oprac. Beata Kozaczyńska. – Siedlce : Stowarzyszenie tutajteraz, 2014
42. Nie było kiedy płakać : losy rodzin polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny 1942-1943. T. 2 / wstęp, wybór i oprac. Beata Kozaczyńska. – Siedlce : Stowarzyszenie tutajteraz, 2014
43. Niepokorne tęsknoty : rozwój i współpraca pierścieniowych gmin Polski Wschodniej. – Zamość : Gmina Zamość, [2014]
44. Nocko, Agnieszka: Oddziaływanie obszarów miejskich na budownictwo w gminach sąsiadujących w województwie lubelskim w latach 2006-2010 = Impact of urban areas on construction in adjacent gminas within Lublin Voivodeship in the years 2006-2010 / [aut. Agnieszka Nocko, Maciej Żelechowski ; Ośrodek Statystyki Budownictwa]. – Lublin : Urząd Statystyczny, 2011
45. Od Horodła do Horodła (1413-2013) : unia horodelska - dzieje i pamięć : wystawa Muzeum Zamojskiego w Zamościu i Muzeum Historii Polski, Muzeum Zamojskie w Zamościu, 29 IX-31 X 2013 / [scen. wystawy Igor Kąkolewski, Piotr Kondraciuk, Karol Mazur, Jolanta Sikorska-Kulesza ; red. nauk. Igor Kąkolewski, Piotr Kondraciuk, Michał Kopczyński ; tł. z jęz. ang. Tristan Korcecki, tł. z jęz. ukr. Piotr Kondraciuk, tł. z jęz. lit. Bartłomiej Kowal]. – Zamość : Muzeum Zamojskie ; Warszawa : Muzeum Historii Polski, 2013
46. Piskorz-Branekova, Elżbieta: Tradycyjne stroje i zdobienia biłgorajskie : (w zbiorach Muzeum Ziemi Biłgorajskiej, Muzeum Lubelskiego w Lublinie, Muzeum Wsi Lubelskiej i Muzeum Zamojskiego w Zamościu) / Elżbieta

- Piskorz-Benekova; red. Piotr Kondraciuk; fot. Piotr Maciuk, Henryk Szkutnik. – Zamość : Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej "Gaudium", 2013
47. Pogranicza teatru : 25 lat Sceny Plastycznej KUL / pod red. Jacka Lewandowskiego ; fot. Stefan Ciechan, Wojciech Jargiło, Andrzej John. – Lublin : Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1996
48. Popek, Stanisław: W ogrodach Minerwy : wybór poezji o sztuce / Stanisław Leon Popek ; [il. Artur Popek]. – Lublin : Zarząd Okręgu Lubelskiego Związku Literatów Polskich, 2014
49. Powstanie styczniowe na ziemi chełmskiej : tradycja i dziedzictwo / pod red. Zbigniewa Lubaszewskiego. – Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2013
50. Przegon, Marta: Pani dyrektor Halina Rogińska / Marta Przegon . – Kraków : Wydawnictwo i Drukarnia Towarzystwa Słowaków w Polsce, 2012
51. Przewodnik turystyczny po powiecie świdnickim, Świdniku i rejonie sołecznickim / [zespół red. Piotr R. Jankowski et al. ; tł. na jęz. lit. Biruta Wojczulis, Agnieszka Rydz]. – Świdnik : Petit, 2010
52. Raport o Sytuacji Społeczno-Gospodarczej Województwa Lubelskiego 2011=Report on the Socio-Economic Situation of Lubelskie Voivodship 2011 = Report on the Socio-Economic Situation of Lubelskie Voivodship in ... / Urząd Statystyczny w Lublinie. – Lublin : Urząd Statystyczny, 2012
53. Raport o Sytuacji Społeczno-Gospodarczej Województwa Lubelskiego w 2013 r. = Report on the Socio-Economic Situation of Lubelskie Voivodship in 2013. / Urząd Statystyczny w Lublinie. – Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
54. Rebizant-Siwiło, Monika: Wrzosowiska / Monika Rebizant-Siwiło. – Zakrzewo : Replika, cop. 2014
55. Roztoczański Park Narodowy : przyroda i człowiek / pod red. Romana Reszela, Tadeusza Grądziała ; aut. Piotr Bartmiński, [et al.] . – Zwierzyniec : Roztoczański Park Narodowy, 2013
56. Roztoczański Park Narodowy w twórczości artystycznej współczesnego pokolenia / pod red. Anety Ukalskiej. – Zwierzyniec : Roztoczański Park Narodowy, 2014
57. Safjan, Zbigniew: Potem nastąpi cisza / Zbigniew Safjan. – [Wyd. 4]. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1984
58. Stawecki, Marian Adam: "Burta" przeklęty!, "Burta" wyklęty, "Burta" doceniony / Marian Adam Stawecki. – Tomaszów Lubelski : Marian Adam Stawecki ; Zamość : Drukarnia Cyfrowa "Triada", 2014
59. Stawecki, Marian Adam: Trudne wybory : przyczynek do biografii mjr. Franciszka Bartłomowicza ps. "Grzmot" tomaszowskiego komendanta chłopskiej partyzantki / autorstwo i rys. Marian Adam Stawecki; oprac. komp. Andrzej Homziak. – Tomaszów Lubelski : Marian Adam Stawecki, 2014

60. Stawecki, Marian Adam: WSK, och, WSK / Marian Adam Stawecki; projekt okładki i oprac. komp. Andrzej Homziak. – Tomaszów Lubelski : WSK, 2012
61. Stawecki, Marian Adam: Zwierciadło codzienności : przyczynek do historii tomaszowskiej prasy, głównie tej o zabarwieniu ludowym, choć nie tylko / autorstwo i rys. Marian Adam Stawecki; oprac. komp. Andrzej Homziak. – Tomaszów Lubelski : Marian, Adam Stawecki, 2014
62. Studia nad ziemiaństwem w XIX i XX wieku / red. nauk. Zofia Gołębiowska, Albin Koprukowniak, Andrzej Przeglasiński. – Lublin : Wydawnictwo Werset, 2014
63. Szczęsna-Jeleniewska, Maria: Taniec na wietrze / Maria Szczęsna-Jeleniewska. – Lublin : Wydawnictwo Drukarnia Liber Duo, 2010
64. Świdnickie tradycje lotnicze / [zespół red. Piotr R. Jankowski et al. ; tł. na jęz. lit. Biruta Wojczulis, na jęz. ang. Agnieszka Rydz]. – Świdnik : Petit, 2010
65. Świetlicki, Lucjan: Historie, biogramy, legendy i notki znad Giełczwi, Radomirki, Sierotki / Lucjan Świetlicki. – [Lublin : Centrum Poligraficzno-Handlowe M-M : Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia], 2008
66. Tittenbrun, Andrzej: Skład gatunkowy i struktura lasów Roztoczańskiego Parku Narodowego / Andrzej Tittenbrun. – Zwierzyniec : Roztoczański Park Narodowy, 2013
67. Tożsamość i tradycja : smaki i smaczki gminy Komarów-Osada / [oprac. Samorządowy Ośrodek Kultury w Komarowie-Osadle]. – Komarów-Osada Samorządowy Ośrodek Kultury, 2013
68. Typek, Barbara: Wózuczyn / Barbara Typek. – Wózuczyn : Stowarzyszenie Miłośników Wózuczyna i Okolic, 2013
69. Wilkowski, Eugeniusz: Solidarność rolnicza na terenie województwa lubelskiego w latach 1980-1989 / Eugeniusz Wilkowski. – Chełm [etc.] : Arte : na zlec. Zarządu Regionu Środkowowschodniego NSZZ "Solidarność", 2013
70. Włodarczyk, Joanna: Zabytki UNESCO w Polsce / [tekst Joanna Włodarczyk] . – Warszawa : PWH Arti Artur Rogala, Mariusz Rogala, 2011
71. Zabiega, Joanna: Mieszkania w województwie lubelskim : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [autor oprac. Joanna Zabiega]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
72. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu. 6/2012 / [kol. red. Stanisław Leon Popek, Jan Waszczyński, Arkadiusz Bereza, Ewa Kuźma]. – Zamość : WSHE, 2012
73. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu. 7/2012 / [kol. red. Stanisław Leon Popek, Jan Waszczyński, Arkadiusz Bereza, Ewa Kuźma]. – Zamość : WSHE, 2012
74. Życie i dzieło Tomasza Zamoyskiego 1594-1638 : w 420. rocznicę urodzin . – Tomaszów Lubelski : Miejska Biblioteka Publiczna im. Tomasza Zamoyskiego, 2014

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Janusz Leon Wiśniewski *Grand*

Janusz Leon Wiśniewski jest uznanym pisarzem oraz naukowcem. Posiada kilka tytułów naukowych w różnych dziedzinach: magister fizyki i ekonomii (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), doktor informatyki (Politechnika Warszawska) oraz doktor habilitowany chemii (Politechnika Łódzka). Na stałe mieszka we Frankfurcie nad Menem, gdzie pracuje w międzynarodowej firmie informacyjnej. W 2001 roku zadebiutował jako pisarz powieścią *S@motność w sieci*, która szybko stała się bestsellerem. Jest autorem i współautorem kilkunastu pozycji beletrystycznych. Jego książki przetłumaczono na 18 języków: m.in. w Rosji, Chinach, Włoszech, Turcji, Holandii.

Najnowszą książką Wiśniewskiego jest *Grand*, gdzie historia słynnego sopockiego hotelu splata się z losami współczesnych bohaterów. Jednym z nich jest zafascynowany hotelem Marian Szczepan Lichota, zwany Lichutkim, który zna jego sekrety z przeszłości. To dzięki opowieści Lichutkiego dowiadujemy się, że *Grand Hotel* zwany początkowo *Kasino-Hotel* powstał w latach 1924-1927. Gościł w swych murach wielkie gwiazdy estrady i kina jak Greta Garbo i Marlena Dietrich oraz głowy państw, m.in. mieszkał tu Ignacy Mościcki, koronowane głowy i znani przywódcy. To prawdopodobnie tutaj Hitler wydał rozkaz mordowania chorych psychicznie. Przebywał tu Fidel Castro i generał de Gaulle, a nawet prezydent Putin. Lichutki to jakby pamięć o dawnym hotelu: *Zresztą oprócz budynku to już chyba nic nie ma ze starego Grandu. Ci z korporacji zrobili taki remont, że Ruscy z powyrywaniem wannami na plecach to przy nich szabrownicy nawet mniej od Władzia. Tamci zostawili chociaż blizny na ścianach i podłogach, a korporanty obdarły hotel z wewnętrznej tkanki, oskalpowały, wycięły mu pamięć, wyrznęły wątrobę i flaki, spuściły całą krew ...*

Grand składa się z 6 odrębnych opowiadań o ludziach, którzy na chwilę przybyli pod dach hotelu, czy to jako goście, czy pracownicy. Do hotelowych pokoi wnoszą wraz z walizkami, bagaż swoich emocji, życiowych rozterek i tragedii. Pierwsza opowieść to historia znanej dziennikarki, której miłość do niedojrzałego partnera właśnie legła w gruzach. Załamana kobietę znajduje na hotelowej plaży bezdomny – Lichutki. Sam poraniony przez życie, potrafi zrozumieć porzuconą dziennikarkę. Dzięki szczerzej rozmowie i zawiązanej nici przyjaźni, udaje się im nawzajem wesprzeć i przemóc w podjęciu nowych życiowych decyzji. Kolejną bohaterką jest piękna, młoda sprzątaczką Lubow, wykształcona Rosjanka, pochodzenia polskiego z Krasnojarska, która dzięki własnym ambicjom i ciężkiej pracy znajduje szczęście i prawdziwą miłość. W hotelu pojawia się w tym czasie również niemiecki pastor Maksymilian von Drewnitz,

którego dziadek był esesmanem w hitlerowskim obozie Stutthof. Pastor przyjechał tu dociec prawdy o niechlubnej przeszłości swojej rodziny.

Kolejna opowieść dotyczy Weroniki, kobiety zamożnej, która żyje w luksusowym, egoistycznym świecie i asystenta filologii klasycznej - Andrzeja, który stał się jej utrzymankiem. Podczas rozmowy dwojga kochanków dowiadujemy się o politycznych sensacjach związanych z 13 grudnia 1981 r. czyli o aresztowaniu członków Komisji Krajowej „Solidarności”, kiedy to właśnie tu zatrzymano m.in.: Modzelewskiego, Kuronia i Mazowieckiego oraz o kulisach przyjazdu w 2009 r. na Westerplatte Putina, na obchody rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Następna historia swoją genezę sięga czasów wojny i opisuje losy rodziny Szymona Eliasza Ksenbergera - polskiego Żyda, urodzonego na dworcowej ławce w Berlinie Zachodnim. Dzięki szczęśliwemu przypadkowi rodzina osiada na stałe w Sztokholmie, gdzie wiedzie dostatnie, spokojne życie. Szymon po śmierci rodziców, odkrywa prawdę o swoim pochodzeniu i narodzinach, przeżywa załamanie psychiczne, nawiązuje kontakty z półświatkiem i żyje z sutenerstwa. Jednak w pewnym momencie w hotelowym pokoju uświadamia sobie, że najważniejszą wartością jego życia jest miłość, którą przeżył na Tajlandzkiej wyspie z Polką o imieniu Aleksandra, w małej chacie skleconej z palmowych liści. Zrywa z dotychczasowym procederem i osiedla się w Kambodży. Podobnie zawiedziony swoim życiem jest chory na Parkinsona profesor wyższej uczelni - Joachim, który chce w hotelu popełnić samobójstwo, aby uciec przed skutkami nieuleczalnej choroby. Pod wpływem impulsu, jakim była usłyszana rozmowa telefoniczna w języku rosyjskim w ostatniej chwili zapragnął jeszcze raz zobaczyć Bajkał i poczuć się szczęśliwy, jak w czasach, gdy był zakochany w rosyjskiej dziewczynie Kseni.

Wszyscy bohaterowie Wiśniewskiego przybywający do hotelu przeżywają dylematy lub wręcz tragedie. Jest on dla nich przystanią do przemyśleń nad swoim losem, a także momentem zwrotnym w dalszym życiu. Autor przekonuje czytelnika, że Hotel Grand to miejsce magiczne, zarówno dla wydarzeń historycznych jak i dla gości, którzy się tu zatrzymali, choćby na jedną noc. Książka urzeka czytelnika lekkością w odbiorze, ale zmusza też do głębszych przemyśleń nad sensem życia i jego niepodważalnymi wartościami jakimi są empatia i miłość.

Agnieszka Szewczuk, Książnica Zamojska

Wiśniewski Janusz Leon: Grand. – Warszawa: Wielka Litera, 2014

Opowiem Ci historię... (recenzja książki Shirin Kader *Zaklinacz słów*)

Niezbadane ścieżki *Dyskusyjnego Klubu Książki*, malując krajobraz piasków Maghrebu, tym razem zaprowadziły mnie do... Londynu. Przez Maghreb do Londynu? Tak, to nie jest pomyłka, otóż właśnie w stolicy Wielkiej Brytanii dzieje się główna akcja książki *Zaklinacz słów* - debiutanckiej powieści autorki ukrytej pod zagadkowym pseudonimem literackim Shirin Kader. Jakie było moje zdziwienie, kiedy z okładki książki wyczytałem, że autorka jest Polką pochodzącą z tak bliskiego mi Lublina. Shirin Kader to absolwentka filozofii i europeistyki, prywatnie - właścicielka orientalnej kawiarni oraz fascynatka kultury i tradycji świata arabskiego.

Moje początki obcowania z lekturą *Zaklinacza słów* były dość trudne. Po przeczytaniu informacji na odwrocie książki, oprócz przykuwającej uwagi szaty graficznej, nie mogłem znaleźć niczego co wzbudziłoby moje zainteresowanie. Moje przypuszczenia szybko znalazły potwierdzenie w rzeczywistości. Po lekturze pierwszych kilkudziesięciu stron szybko stwierdziłem, że fabuła książki ani trochę nie zachwyca. W dużym uproszczeniu, fabułę można było streścić w jednym krótkim zdaniu: młoda kobieta o imieniu Nina, wyjeżdża na studia do Londynu, gdzie poznaje mężczyznę który na zawsze odmieni jej życie... Z daleka trąciło banałem oraz co najgorsze, wyraźnie skręcało w stronę taniego romansu. Nawet zacząłem się zastanawiać, skąd wzięły się tak pozytywne opinie czytelników.

Przełom w moim nastawieniu do książki nastąpił niedługo później. Shirin Kader na spotkaniu autorskim stwierdziła, że książka napisała się w zasadzie sama. Prawdopodobnie przy udziale jakiegoś dobrego dżina, książka tak jak napisała się sama, tak również w moim przypadku sama się przeczytała. Zrozumiałem, że magia tej powieści nie tkwi w nagromadzeniu hurtowej ilości czasowników, tylko ułożonych w barwną mozaikę przymiotników. Akcja książki niespiesznie toczyła się do przodu, ale to właśnie dzięki temu zwróciłem uwagę na wyjątkowo plastycznie skonstruowaną warstwę literacką.

Styl książki przedstawia się niezwykle barwnie z niemalże poetyckim wdziękiem. Wykazując talent w barwnym opisywaniu świata, Shirin Kader pisze bardzo lekko i wyjątkowo zwinnie. Przechadzając się wraz z parą bohaterów po imigranckich dzielnicach Londynu, litery na stronach książki zaczęły przemieniać się w zapachy, odgłosy, kolory oraz smaki. Oczami i uszami wyobraźni, wsłuchałem się w gwar tętniącej życiem ulicy oraz dostrzegłem koloryt arabskiej kultury wpisany w codzienną szarżyznę metropolii.

Zaklinacz słów w pełni zaspokoił moje doznania estetyczne, a także zadośćuczynił mojej sferze emocjonalnej. Wyśmienicie swoją rolę odegrało zastosowanie sztuki bająstwa oraz wielokrotne nawiązania do *Baśni z tysiąca i jednej nocy*. Bohaterowie książki oraz poruszające historie z ich życia, utrzymane są w atmosferze pozazmysłowej tajemnicy. Rzeczywistość zmysłowa na przemian miesza się

i przenika z niedostępnym za pomocą zmysłów światem przesądów i duchów. Z powodu braku czytelnej granicy między fikcją a rzeczywistością, wyłącznie od czytelnika zależy czy uwierzy w opowieść czy uzna ją za wytwór wyobraźni zakochanej kobiety.

Oceniając czysto literacko, *Zaklinacz słów* to nie tylko zmyślnie napisana powieść, to przede wszystkim autentyczna i poruszająca opowieść o miłości zwięziona świetnie dobranym zakończeniem. Jest to niesamowicie ciepła i pozytywna literatura z przesłaniem, która posiada moc podnoszenia na duchu.

Piotr Młynarski, DKK Zamość

Kader Shirin: *Zaklinacz słów*. – Kraków: Lambook, 2013

Susanna Isern *Niedźwiedź łowca motyli*

Przepiękna - powiedziały dzieci o książce hiszpańskiej pisarki Susanny Isern *Niedźwiedź łowca motyli*, którą miałam okazję czytać w jednym z zamojskich przedszkoli. Dodam, że określenie to jest najwyższym stopniem dziecięcego uznania. Bywają jeszcze, w opinii dzieci, książki piękne, ciekawe, a nawet świetne. Lista „przepięknych” nie jest długa, a znajduje się na niej m.in. *Szurkowa historia* Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel.

Co sprawiło, że książka o Niedźwiedziu jest tak wyjątkowa? Wszystko, opowieść jest intrygująca, ciepła, a także optymistyczna, szata graficzna autorstwa francuskiej artystki Marjorie Pourchet – zachwycająca. Od strony wydawnictwo jest nienaganne, co jest zasługą oficyny Tako.

Przedstawiona historia jest prosta, a jej adresatem są małe dzieci. Tekst jest bardzo wyważony, bez zbędnych opisów, a zaczyna się ot tak po prostu: *Niedźwiedź mieszkał w lesie. Najbardziej lubił spacerować, ucinać sobie poobiednią drzemkę na brzegu jeziora i zbierać rzeczy, które znajdował w gęstwinie drzew.* W ślad za tekstem dyskretnie postępuje obraz, równie oszczędny pod względem kolorystyki, jak tekst i wówczas pojawia się wspomniany las i włochaty niedźwiedź ciągnący za sobą łódź pełną znalezisk. Las ożywa. Tak zaczyna się historia opowiadana słowem i obrazem jednocześnie. A wszystko to zharmonizowane, poddane dyscyplinie, oszczędne, bez zbędnych słów, bez eksplozji barw. Książka traktuje o bezinteresownej przyjaźni. Historia jest tym bardziej frapująca, że dotyczy relacji między wielkim drapieżnikiem, a motylem o imieniu Blanka. O ich przyjaźni autorka pisze krótko, ale wymownie: *Ona uwielbiała laskotać go za uszami i bawić się w chowanego. On lubił opowiadać jej sekretne historie o lesie i delikatnie dmuchać w jej czułki.*

To także książka o poświęceniu i wdzięczności. Niedźwiedź ratuje wpadające do wody motyle, a kiedy on sam wpada do jeziora, one przychodzą mu z pomocą. Motyle są kruche i bezbronne. O ich sile stanowi łączące je poczucie wdzięczności dla Niedźwiedzia za uratowanie im życia. Razem są w stanie wyciągnąć z wody tonącego miśka i unieść go na szczyt wielkiej góry. Tam troszczą się o niego, suszą go w promieniach słońca, okrywają swoimi ciałkami w zimne noce. Ratują mu życie.

Ta mądra i wzruszająca opowieść nabiera magii dzięki niepowtarzalnym ilustracjom. Skromną kolorystykę stanowią rozmyte szarości i delikatne brązy. Momentami, obrazy stają się prawie przezroczyste. Po niebie suną niemal bezbarwne obłoki, a czysta toń jeziora odbija to, co znajduje się nad jej taflą, odkrywa także przed odbiorcą podwodne głębiny. Świat jest przymglony, nierzezywisty, baśniowy, stanowiący idealne tło dla tej nastrojowej opowieści. Rysunek natomiast, na zasadzie kontrastu z dyskretną tonacją, jest wyraźny i niezwykle szczegółowy. Ilustratorka dopowiada to, czego nie ma w tekście. Ożywia las, zapełniając go zwierzętami, wypełnia łódź Niedźwiedzia przeróżnymi starymi gratami, na konarze wielkiego drzewa urządza misiowi mieszkanko, chociaż pisarka nawet o tym nie wspomina. Pozwala sobie również, w przeciwieństwie do autorki, na dużą dawkę humoru. Rozbrajający jest obraz Niedźwiedzia „czytającego” książkę do góry nogami. Co „czyta” miś? Nie wiadomo, bo tekst, mimo że widoczny, jest w języku francuskim. Historię o Niedźwiedziu snują zatem obie twórczynie, a ich narracje uzupełniają się wzajemnie, tworząc bardzo spójną całość.

Podzielałam zdanie maluchów. Hiszpańsko-francuski duet Isern-Pourchet stworzył książkę zachwycającą, niepowtarzalną, oddziaływującą słowem i obrazem na wyobraźnię małego czytelnika, po prostu przepiękną.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Isern Susanna: Niedźwiedź łowca motyli. – Toruń: Tako, 2013

Kronika bibliotek publicznych powiatu zamojskiego

I półrocze 2014 roku

- wybór -

ZAMOŚĆ

styczeń

- *Siedem elementów. Odslona Druga* – wystawa malarstwa olejnego Roberta Gomułki – Książnica Zamojska
- *Kresy mało znane. Opowieść o miejscach i ludziach z ziem ukraińskich* – Zamojska Biesiada Literacka z udziałem Katarzyny Węglińskiej – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone książce Erica-Emanuela Schmitta *Kiki Van Beethoven* – Książnica Zamojska
- *Geopark. Kamienny las na Roztoczu* – wystawa przygotowana przez Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych, Oddział Terenowy w Zamościu – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Moja najpiękniejsza kolęda* – konkurs i spotkanie środowiska osób niepełnosprawnych – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Mała miłość* – montaż poetycko-wokalny, zajęcia z dziećmi ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Czas kolędowania* – wystawa kartek świątecznych – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Czytam i rysuję z energią* – podsumowanie IV edycji programu edukacyjnego dla przedszkolaków, realizowanego we współpracy z PGE Dystrybucja SA Oddział Zamość. W programie m.in.: spotkanie autorskie ze Zbigniewem Dmitroczką, rozstrzygnięcie konkursu plastycznego i zwiedzanie wystawy pokonkursowej – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Sobotnie spotkania z książką* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym, w programie m.in. głośne czytanie książek i zajęcia plastyczne realizowane w oparciu o czytane teksty literackie – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym, w których uczestniczą opiekunowie dzieci. W programie m.in.: głośne czytanie, zabawy ruchowe, edukacyjne i integracyjne, zajęcia plastyczne – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Z książką przez pory roku* – cykl głośnego czytania w Przedszkolach Miejskich nr 1, 15, Przedszkolu Językowym „For Kids” i Niepublicznym Przedszkolu „Słoneczko” (filia) – FB nr 1

- *Rozczytane przedszkole* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2
- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Bajeczka dla przedszkolaka* – cykl głośnego czytania w Przedszkolu nr 7, 14 i SP nr 9 oraz w grupie przedszkolnej Dwujęzycznej Szkoły Smart School – FB nr 3
- *Godzina na historyjkę* – głośne czytanie w Przedszkolach nr 5 i 12 – FB nr 4
- *Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 6 – FB nr 6
- *Bajkowa kraina pana Perrault* – zajęcia biblioteczne realizowane przez filie Książnicy Zamojskiej, łączące różne formy: głośne czytanie, dyskusje nt. czytanych tekstów, zajęcia plastyczne, gry i zabawy, konkursy – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Zimowy świat baśni* – konkurs plastyczny – FB nr 1
- *Maria Rodziewiczówna – 150 rocznica urodzin* – wystawa – FB nr 5
- *Mistrz czytania* – konkurs czytelniczy – FB nr 6

luty

- *Zatrzymać czas* – Zamojska Biesiada Literacka z udziałem Krystyny Karwat, autorki książki *Mój Big Ben*; spotkanie prowadził Robert Karwat – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone książce Justyny Bargielskiej *Obsolotki* – Książnica Zamojska
- *W krainie szachów* – otwarcie wystawy kolekcjonerskiej rodziny Czochrów – Książnica Zamojska
- *200 rocznica oblężenia Zamościa przez Rosjan w 1813 r.* – wystawa – Książnica Zamojska
- *Nasi bracia mniejsi* – spotkanie z kynologiem Januszem Moczarskim – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Geopark. Kamienny las na Roztoczu* – wystawa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Chronione rośliny i zwierzęta* – spotkanie edukacyjno-ekologiczne dla ucz. kl. V SP nr 3, pokaz multimedialny wraz z prelekcją przeprowadziła Małgorzata Grabek z Zespołu Parków Krajobrazowych w Lublinie Oddział Terenowy w Zamościu – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Kobieta w poezji i piosence* – spotkanie poetyckie z uczestnikami Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Parafii Św. Michała Archaniola – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Jerozolima – miasto wielu kultur* – wystawa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykl zajęć dla młodszych dzieci – ODM Książnicy Zamojskiej

- *Koty, kotki, koteczki* – wystawa z okazji Światowego Dnia Kota – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Julian Tuwim (1894-1953)* – wystawa – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Bawimy się z Tuwimem – ferie w bibliotece 2013* – zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W programie m.in. głośne czytanie, konkursy plastyczne i czytelnicze, zabawy, warsztaty biblioterapeutyczne – ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6,
- *Z książką przez pory roku; Rozczytane przedszkole; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w zamojskich przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Bawimy się z Tuwimem* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Tańczyła igła z nitką* – wystawa haftu i patchworku Danuty Ćwiklińskiej – FB nr 1
- *Biblioteka na dzieci czeka* – wycieczka dzieci z Przedszkola nr 14 – FB nr 3
- *Moje spotkanie z biblioteką* – lekcja biblioteczna dla ucz. kl. I i II SP nr 3 – FB nr 3
- *Maria Rodziewiczówna – 150 rocznica urodzin* – wystawa – FB nr 5
- *Mistrz czytania* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 6
- 2 stycznia 2013 r. uruchomiono rejestrację czytelników i wypożyczeń w systemie PATRON – FB nr 1, 2, 3, 4, 5, 6,
- W dn. 18-22.02.2013 r. miała miejsce okresowa kontrola zbiorów w FB nr 5

marzec

- Zamojska Biesiada Literacka z udziałem poetki i pisarki Justyny Bargielskiej – Książnica Zamojska
- *W krainie szachów* – wystawa kolekcjonerska rodziny Czochrów – Książnica Zamojska
- *Henryk Zwolekiewicz (1903-1984). Grafik, etnograf, bibliofil, autor ekslibrisów* – wystawa – Książnica Zamojska
- Ogłoszenie XIII edycji regionalnego konkursu ekologicznego *Pomniki przyrody Roztocza* – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Leśny detektyw* – spotkanie edukacyjno-ekologiczne dla ucz. kl. I SP nr 3, przeprowadziła je Małgorzata Grabek (Zespół Parków Krajobrazowych w Lublinie, Oddział Terenowy w Zamościu) – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Światowy Dzień Wody* – wystawa – CIE Książnicy Zamojskiej
- Spotkanie literackie niepełnosprawnych twórców z Zamościa i regionu – OCN Książnicy Zamojskiej

- *Kobieta w poezji i piosence* – spotkanie poetyckie z uczestnikami Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Krok za krokiem – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Książki tradycyjne i alternatywne* – lekcja biblioteczna dla młodzieży ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
- *Postrzeganie świata przez osoby niewidome* – lekcja biblioteczna dla ucz. kl. IV SP nr 10
- *Jerozolima – miasto wielu kultur* – wystawa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci i młodzieży – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykl zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Z Tuwimem na wesoło* – impreza czytelnicza dla przedszkolaków ze Złojca – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Nowe życie książki* – wystawa – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Z książką przez pory roku; Rozczytane przedszkole; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w przedszkolach m. Zamościa – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Jestem ilustratorem* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Śladami Goethego – po Rzymie podróż sentymentalna* – wystawa fotografii – FB nr 1
- *Julian Tuwim* – konkurs literacki – FB nr 3
- *Bliżej poezji – 21 marca Światowy Dzień Poezji* – wystawa – FB nr 5
- *Mistrz czytania* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 6

kwiecień

- Spotkanie z Longinem Pastusiakiem, politykiem, historykiem i politologiem, autorem m.in. książki *Panie Białego Domu* – Książnica Zamojska
- *Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich w Książnicy Zamojskiej*. W programie m.in.: konkursy dla czytelników; otwarcie wystawy *Wśród rzeźb i rysunków Jana Stepnia*; promocja zbioru opowiadań Jana Stepnia *Zatrzymane chwile* w ramach Zamojskiej Biesiady Literackiej; wystawy okolicznościowe – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki na temat książki *Rymy życia i śmierci* Amosa Oza – Książnica Zamojska
- *Norwidowskie „złote myśli”* – ogłoszenie konkursu czytelniczo-prasowego upamiętniającego 130 rocznicę śmierci C. K. Norwida. Przedsięwzięcie realizowane z Narodowym Bankiem Polskim Oddział Okręgowy w Lublinie i Redakcją „Gazety Miasta” – Książnica Zamojska

- *Franciszek Maśluszczak – współczesny malarz i rysownik* – wystawa rocznicowa – Książnica Zamojska
- *Dobre rady na odpady* – zajęcia nt. edukacji ekologicznej we współpracy z Zespołem Parków Krajobrazowych w Lublinie, Oddział Terenowy w Zamościu – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Ochrona krajobrazu* – zajęcia z edukacji ekologicznej dla ucz. SP nr 3 we współpracy z Zespołem Parków Krajobrazowych w Lublinie, Oddział Terenowy w Zamościu – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Kapliczki przydrożne w obiektywie i pracach plastycznych osób niepełnosprawnych i społecznie wykluczonych* – uroczyste podsumowanie konkursu połączone z otwarciem wystawy pokonkursowej i występem chóru *Sitania* – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Jakie ptaki przylatują do nas na wiosnę?* – zajęcia terapeutyczne z podopiecznymi Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Kultura jest OK!* – realizacja projektu propagującego zdrowy styl życia, dofinansowanego przez Urząd Miasta Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbyły się warsztaty biblioterapeutyczne *Co znaczy być grzecznym?* i *Kłamstwo ma krótkie nogi* oraz prelekcje prozdrowotne w wykonaniu J. Poświatowskiej z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej nt. *Zdrowy styl życia – zdrowe bicie serca* – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Wróżki pani Wiosny* – przedstawienie w wykonaniu dzieci z Niepublicznego Przedszkola „Słoneczko” w Zamościu – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Bookartyzm, czyli dajemy książce nowe życie* – impreza czytelnicza połączona ze zwiedzaniem biblioteki dla uczniów SP nr 2 – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia biblioteczne dla najmłodszych dzieci – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cykl zajęć dla dzieci w wieku szkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Zakładka – mała przyjaciółka książki* – wystawa – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – wznowienie akcji czytelniczej realizowanej we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English. Adresatami były dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym uczestniczące w zajęciach wraz z opiekunami. W programie: czytanie bajek po angielsku, inscenizacje, zajęcia plastyczne, śpiewanie piosenek, zabawy ruchowe – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 3, 6
- *Z książką przez pory roku; Rozczytane przedszkole; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w zamojskich przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6

- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Wiosna w bibliotece* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Jak korzystać ze słowników, encyklopedii i katalogów bibliotecznych* – lekcja biblioteczna dla kl. V SP nr 9 – FB nr 3
- *Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich* – impreza biblioteczna dla kl. I SP nr 9 – FB nr 3
- *Kto czyta książki, żyje podwójnie* – 23 kwietnia Światowy Dzień Książki – wystawa – FB nr 5
- *Mistrz czytania* – konkurs czytelnicy – FB nr 6
- W dn. 4-17.04.2013 r. przeprowadzono okresową kontrolę zbiorów w FB nr 2

maj

- *III Zamojski Festiwal Książki* – 3-dniowe przedsięwzięcie adresowane do mieszkańców Zamościa; w programie m.in.: *Nobliści przyszłości* – spotkanie w ramach Zamojskiej Biesiady Literackiej; *Piosenka literacka w interpretacji Dariusza Tokarzewskiego*; *Spotkanie z poezją Juliana Tuwima*; kiermasz książki używanej oraz konkursy i quizy – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki; tematem rozmowy była książka Sylwii Chutnik *Dzidzia* – Książnica Zamojska
- *Norwidowskie „złote myśli”* – uroczyste podsumowanie konkursu czytelnico-prasowego realizowanego we współpracy z Narodowym Bankiem Polski Oddział Okręgowy w Lublinie i „Gazety Miasta”. Fundatorem nagród był NBP Oddział Okręgowy w Lublinie – Książnica Zamojska
- *Pamiętajcie o ogrodach* – wystawa prac plastycznych autorstwa słuchaczy Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – Książnica Zamojska
- *Powstanie Styczniowe na Zamojszczyźnie 1863-1864* – wykład dra Jacka Feduszki połączony z otwarciem wystawy *150 rocznica wybuchu Powstania Styczniowego na Zamojszczyźnie* oraz z prezentacją wydawnictwa okolicznościowego – Książnica Zamojska
- *Święto niezapominajki* – wystawa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Matka, która wszystko rozumie* – konkurs wokalnie-literacki twórczości osób niewidomych i niedowidzących – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Kapliczki przydrożne w obiektywie i pracach plastycznych* – wystawa pokonkursowa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku szkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla małych dzieci – ODM Książnicy Zamojskiej

- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – akcja czytelnicza realizowana we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Najważniejsze w życiu jest być sobą oraz Przyjaźń – czy warto mieć przyjaciela* – warsztaty biblioterapeutyczne w ramach projektu *Kultura jest OK!* dofinansowanego przez UM Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 4
- *Z książką przez pory roku; Rozczytane przedszkole; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w zamojskich przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Majowe spotkania z książką* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne, popularyzujące bibliotekę, książkę i czytanie, obejmujące m.in. obchody Tygodnia Bibliotek – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- Wycieczki 3 grup przedszkolaków do biblioteki z okazji Tygodnia Bibliotek – FB nr 3
- *Rodzina fundamentem społeczeństwa* – wystawa w ramach obchodów Światowego Dnia Rodziny – FB nr 5
- *Książka łączy pokolenia* – piknik rodzinny w bibliotece z okazji Dnia Dziecka – FB nr 6
- *Mistrz czytania* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 6

czerwiec

- 13 czerwca 2013 r. w Książnicy Zamojskiej odbyło się spotkanie z okazji Dnia Animatora Kultury w powiecie zamojskim. Było to spotkanie twórców, animatorów i pracowników kultury powiatu zamojskiego z przedstawicielami władz Powiatu. W programie m.in.: wystąpienia okolicznościowe; prezentacja działalności Książnicy Zamojskiej i zwiedzanie biblioteki; montaż poetycko-teatralny *Noc Świętojańska* w wykonaniu czytelników BPG Zamość – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone twórczości literackiej Jana Stępnia: *Zatrzymane chwile i Okruchy dnia* – Książnica Zamojska
- *Pamiętajcie o ogrodach* – wystawa prac słuchaczy Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – Książnica Zamojska
- *150 rocznica wybuchu Powstania Styczniowego na Zamojszczyźnie* – wystawa – Książnica Zamojska
- *Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń* – wystawa przygotowana przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej – Książnica Zamojska z inicjatywy Zamojskiej Rodziny Katyńskiej

- *Pomniki przyrody Roztocza* – podsumowanie XIII edycji Regionalnego Konkursu Ekologicznego – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Pomniki przyrody Roztocza* – wystawa pokonkursowa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Kochany Ojcie święty – listy dzieci do bł. Jana Pawła II* – podsumowanie konkursu literacko-plastycznego adresowanego do dzieci niepełnosprawnych i przebywających w placówkach opiekuńczych – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Kochany Ojcie święty – listy dzieci do bł. Jana Pawła II* – wystawa pokonkursowa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *A kiedy będziesz moją żoną* – czytanie poezji miłosnej, zajęcia z młodzieżą ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego – OCN Książnicy Zamojskiej
- Wycieczka uczniów ze Szkoły Podstawowej w Wólce Wieprzeckiej – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Konkurs pięknego czytania* w roku Juliana Tuwima dla kl. IV SP nr 10 – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Dawnych książek czar* – wystawa – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykl zajęć dla przedszkolaków – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – akcja czytelnicza realizowana we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 4
- *Przyjaźń – czy warto mieć przyjaciela?* – warsztaty biblioterapeutyczne w ramach projektu *Kultura jest OK!* dofinansowanego w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – FB nr 3
- *Z książką przez pory roku; Rozczytane przedszkole; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w zamojskich przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Z książką przez życie* – głośne czytanie w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Parafii św. Michała – FB nr 2
- *Cała Polska czyta dzieciom* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne, obejmujące m.in. obchody Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Biblioteka na dzieci czeka* – wycieczka przedszkolaków z Przedszkola nr 14 – FB nr 3
- *2013 – Rok Osób Niepełnosprawnych* – wystawa – FB nr 5
- *Mistrz czytania* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 6
- W dn. 17.06 – 12.07 przeprowadzono okresową kontrolę zbiorów bibliotecznych w Książnicy Zamojskiej

ADAMÓW

styczeń

- *Czytelnik roku 2014* – ogłoszenie gminnego konkursu czytelniczego

marzec

- *Najpiękniejsza kartka wielkanocna* – konkurs plastyczny
- *Pierwszy dzień wiosny* – lekcja biblioteczna

kwiecień

- *Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem*

maj

- *Magiczna Księga* – spektakl teatru *Maska* z Krakowa
- *Piękna podróż w krainę książki* – lekcja biblioteczna

GRABOWIEC

styczeń/ luty

- *Czytelnik roku 2014* – ogłoszenie gminnego konkursu czytelniczego
- *I Gminny Konkurs Kolęd i Pastoralek*
- *Ferie w bibliotece* – zajęcia biblioteczne (gry, zabawy, konkursy, czytanie i ilustrowanie wierszy J. Tuwima, warsztaty plastyczne, zajęcia muzyczno-ruchowe i sportowe, wyjazd na lodowisko do Zamościa)
- *Zabawa Karnawałowa dla najmłodszych z udziałem świętego Mikołaja*

marzec

- *Społeczny savoir vivre, czyli jak nie nadepnąć świata na odcisk* – warsztaty literackie dla dzieci prowadzone przez Michała Zawadkę
- *Tydzień z internetem* – dla uczestników zajęć *Portretowa Układanka* oraz cykl spotkań *Co ze mnie wyrośnie*

kwiecień

- *Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich*

maj

- *Śladami Władysława Czachórskiego* – konkurs wiedzy dla gimnazjalistów oraz spacer po Grabowcu śladami malarza pochowanego na grabowieckim cmentarzu

czerwiec

- *Drugie życie* – spektakl Teatru *Maska* z Krakowa dla gimnazjalistów
- *25 lat wolności* – wystawa okolicznościowa

KOMARÓW - OSADA

styczeń

- *XXII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Światelko do nieba* – SOK, GBP, FB Zubowice
- *III Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek* – SOK, GBP
- *XVI Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych* – SOK, GBP

luty

- *Piknik Zimowy. Puchar Ziemi Zamojskiej i Memorial M. Cecha*. Wydarzenie integracyjno-sportowe

marzec

- *Gminny Dzień Kobiet* – SOK, GBP
- *Gminny Dzień Soltysa* – SOK, GBP
- *Miniturniej Piłki Nożnej*. Zawody o zasięgu powiatowym z projektu *Gotania dla młodzieży gimnazjalnej* – SOK, GBP

kwiecień

- *Pasowanie na czytelnika uczniów klasy I*

maj

- *Ogólnopolska akcja Cała Polska Biega* – impreza rekreacyjno-sportowa – SOK, GBP
- *Święto 3 Maja* – gminne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja – SOK, GBP
- *Dzień Matki* uroczystość gminna – SOK, GBP

czerwiec

- *Gminne Święto Sportu* – SOK, GBP
- *Najaktywniejszy czytelnik roku szkolnego 2013/2014* – rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego – GBP

KRASNOBRÓD

styczeń/luty

- *Ferie w bibliotece* – cykl zajęć dla dzieci – MGBP, FB Hutki

marzec

- *Tydzień z internetem* – udział biblioteki w ogólnoeuropejskiej akcji, m.in.: udział w inauguracji kampanii w Pałacu Prezydenckim, interaktywne zajęcia dla dzieci *Co z Ciebie wyrośnie*
- *W kapciach do biblioteki* – cykl lekcji bibliotecznych dla gimnazjalistów i licealistów w zakresie samodzielnej obsługi katalogu online, konta użytkownika i aplikacji na telefon – MGBP, ZSP

- *Spotkania z przedszkolakami* – cykl zajęć bibliotecznych w przedszkolu lub bibliotece

kwiecień/maj

- *Kwiaty wiosenne* – warsztaty plastyczne FB Hutki
- **TYDZIEŃ BIBLIOTEK** – w programie m.in.: *Mały Mistrz Czytania* – gminny konkurs czytelniczy dla dzieci oraz *You can sing* – gminny konkurs piosenki angielskiej – MGBP
- *Mały Mistrz czytania* – gminny konkurs pięknego czytania dla dzieci – MGBP
- *Udział w Warszawskich Targach Książki* na Stadionie Narodowym – MGBP
- *Udział w Kongresie Polski Cyfrowej* w Pałacu Prezydenckim w Warszawie (konferencje, panele dyskusyjne, warsztaty dla latarników Polski Cyfrowej) – MGBP
- *Mistrz Pięknego Czytania* – konkurs czytelniczy dla gimnazjalistów – MGBP

czerwiec

- *Nitką malowane* – warsztaty wykonywania zakładki do książki prowadzone przez H. i M. Pietroniów – MGBP, FB Hutki
- *Letni konkurs na najlepszego czytelnika lata* – (czerwiec-sierpień) – MGBP, FB Hutki
- *Czytelnicy mają głos, czyli letnie granie w bibliotece* – minikoncert gitarowy młodych krasnobludziaków – MGBP

ŁABUNIE

styczeń

- *Zwyczaj i obyczaj świąteczny na początku XXI wieku* – konkurs i warsztaty fotograficzne oraz wystawa pokonkursowa
- *151 rocznica powstania styczniowego na Zamojszczyźnie* – wystawa
- *Bolesław Prus (1847-1912)* – wystawa przygotowana przez WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- *W krajobrazie świąt* – wystawa prac plastycznych Doroty Maliszewskiej
- *Malowanie kolęd* – wystawa pokonkursowa

luty

- *W krajobrazie kaplic, kapliczek i figur przydrożnych w gminie Łabunie* – wykład
- *Co zrobić ze starymi fotografiami; Fotografia i fotografowanie; Warsztaty z filcowania tkanin* – warsztaty
- *Grymasy książeczki Kasi* – spektakl teatru *Maska* z Krakowa dla przedszkolaków

marzec

- *Warsztaty zdobienia pisanek* – biblioteczne zajęcia okolicznościowe

- *1 marca Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych* – wystawa

kwiecień

- *Zbrodnia katyńska oraz Jan Paweł II - człowiek, który zmienił świat* – wystawy rocznicowe
- *Pisanki wielkanocne* – wystawa

maj

- *Katyń, ludzie, sprawy* – wykład dr. J. Feduszek
- *Koncert muzyki barokowej* – we współpracy z zakonem Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi

czerwiec

- *Mieczysław Lipecki, nauczyciel, wychowawca, zielarz* – wystawa oraz otwarcie kącika pamięci Jemu poświęconego we współpracy z KGW i OSP w Majdanie Ruszowskim
- *Książka Roku 2013* – na konkurs wojewódzki zgłoszono 6 wydawnictw

MIĄCZYN

styczeń/luty

- *Ferie w bibliotece* – maraton bajkowy, zajęcia biblioteczne i sportowe
- *Warsztaty wyrobu biżuterii* – dla gimnazjalistów
- Comiesięczne spotkania w bibliotece członkiń *Klubu Kobiet Aktywnych w Miączynie*
- Cykliczne głośne czytanie bajek w bibliotece

kwiecień

- *Wielkanocne pisanka* – warsztaty zdobienia pisanek

kwiecień/maj

- *Tydzień bibliotek* – wycieczka do biblioteki uczniów kl. VI Szkoły Podstawowej w Horyszowie, hasło, wystawa książek

czerwiec

- Spotkanie czytelnicze w ramach ogólnopolskiej kampanii *Cała Polska czyta dzieciom*

NIELISZ

luty

- Uruchomiono automatyczne wypożyczanie księgozbioru
- Powstał nowy punkt biblioteczny w Gimnazjum Publicznym im. Agaty Mróz w Średnim Dużem

kwiecień

- *Międzynarodowy Dzień Ptaków* – spotkanie z ornitologiem
- *Spotkania z pasjami* – cykl internetowych spotkań dla seniorów
- *Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich* – wizyta przedszkolaków w bibliotece
- Galeria przeszłości Gminy Nielisz – w I półroczu 2014 r. dodano 28 nowych zdjęć, założono fan page na Facebooku i opublikowano 241 zdjęć

RADECZNICA

marzec

- *Okupacja Zamojszczyzny we wspomnieniach jej mieszkańców* – promocja książki Reginy Smoter Grzeszkiewicz i Bogusława Garbacika

kwiecień

- *Spotkanie autorskie z Jolantą Szwalbe z Łodzi* – dla seniorów

czerwiec

- *W drodze* – promocja tomiku lokalnej poetki Joanny Wachowicz
- *Bolesław Prus (1847-1912)* – wystawa przygotowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie

MOKRE (BPG ZAMOŚĆ)

styczeń

- *Czytanie na dywanie* – całoroczna akcja głośnego czytania dzieciom – FB Płoskie
- *Głośne czytanie dzieciom* – całoroczna akcja dla najmłodszych – FB Kalinowice, FB Lipsko FB Zawada, FB Żdanów,
- *Dzień Babci i Dziadka* – FB Wysokie
- *Ferie w bibliotece ph. Świat zwierząt w poezji* – zajęcia dla dzieci 3 razy w tygodniu w bibliotece gminnej oraz wg odrębnych harmonogramów we wszystkich filiach
- *Finał akcji Ferie w bibliotece* – w programie m.in.: podsumowanie dwu konkursów gminnych: plastycznego *Anioły, aniołki i aniołeczki* oraz *Odkrywanie ukrytych talentów*, przedstawienie pt. *Świat zwierząt w poezji* w wykonaniu grupy teatralnej *Otello*

luty

- *Z książką w plecaku* – spotkanie dyskusyjno-czytelnicze dla młodzieży – FB Lipsko
- *Życie i działalność Oscara Kolberga* – spotkanie DKK w Mokrem

marzec

- *III Otwarte Dni Biblioteki* – BPG Zamość

- *Konkurs kaligraficzny* – gminne eliminacje do konkursu organizowanego przez bibliotekę partnerską w Zwierzyńcu oraz udział zwycięzców w finale
- *Tydzień z Internetem* – udział w inauguracji w Kancelarii Prezydenta RP oraz realizacja programu multimedialnego *Co ze mnie wyrośnie?* – BPG Zamość
- *Popatrz - to coś dla mnie* – zajęcia dla przedszkolaków w ramach ogólnoeuropejskich obchodów *Tygodnia z Internetem* – FB Kalinowice
- *Pisanki* wykonane przez Iwonę Warszawę i jej rodzinę; *Ryciny i obrazy Aleksandry Wachniewskiej* - malarki ze Zwierzyńca; *Starodruki z ekslibrisami Franciszka Feifer-Stankowskiego* – ogrodnika w Ordynacji Zamoyskich, ojca A. Wachniewskiej – wystawy prezentowane w BPG Zamość z s. w Mokrem

kwiecień

- *VIII Edycja Konkursu Recytatorskiego o Laur Najlepszego Recytatora Gminy Zamość*
- *Spotkania z pasjami* – cykl 15 wideokonferencji dla seniorów z ciekawymi ludźmi, m.in.: aktorem Emilianem Kamińskim, publicystką i psychoterapeutką Katarzyną Miller, seniorką instruktorką fitness Urszulą Szczurek, dziennikarką i krytykiem mody Hanną Gajos, satyrykiem Jerzym Kryszakiem, podróżniczką Teresą Bancewicz
- *Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich* – w programie m.in. spotkanie DKK i dyskusja nad książką Ziemowita Szczerka *Przyjdzie Mordor i nas zje*, zajęcia edukacyjne i promocyjne związane z tradycją tego święta – BPG, FB Wysokie

maj

- *Dzień Bibliotekarza w Gminie Zamość* – uroczystość gminna z udziałem przedstawicieli władz gminy, WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Starostwa Powiatowego w Zamościu, Książnicy Zamojskiej oraz bibliotekarzy zaprzyjaźnionych bibliotek
- *Poezja i bajka słowem i pędzlem malowane* – posumowanie VI edycji konkursu plastycznego i wystawa pokonkursowa
- *II Noc bibliotek* – wydarzenie w programie obchodów Tygodnia Bibliotek, m.in.: spotkanie z twórcą kryminałów Krzysztofem Koziółkiem, występ zespołu *Czerwone Korale*
- *W świecie książki* – lekcje biblioteczne w ramach obchodów Tygodnia Bibliotek – FB Lipsko, FB Żdanów
- *Bajkowy świat Andersena* – zgaduj-zgadula – FB Lipsko
- *Poznajemy bibliotekę* – w ramach obchodów Tygodnia Bibliotek pasowanie na czytelników biblioteki uczniów kl. I – FB Zawada
- Spotkanie autorskie z *Ewą Nowak* dla dzieci i młodzieży

czerwiec

- *Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom* – zajęcia czytelnicze dla dzieci – filie w Kalinowicach, Lipsku, Płoskiem, Wysokiem, Zawadzie, Żdanowie
- *Pasowanie uczniów kl. I na czytelników* – uroczystość przyjęcia dzieci w poczet czytelników BPG Zamość z s. w Mokrem z udziałem Jarosława Sieka autora książek dziecięcych
- *Odjazdowy Bibliotekarz* – udział w ogólnopolskiej akcji promującej biblioteki i bibliotekarzy

SITNO

styczeń

- *Najładniejsza kartka świąteczna i Najpiękniejsza ozdoba choinkowa* – podsumowanie gminnych konkursów plastycznych – GBP, Centrum Kultury, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych

luty

- *Ferie w bibliotece* – zajęcia integracyjne w Bibliotece i Centrum Kultury
- *Bolesław Prus (1847-1912)* – wystawa przygotowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie

kwiecień/maj

- Gminna Biblioteka Publiczna została włączona w strukturę nowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie
- *Jubileusz 65-lecia Biblioteki w Sitnie* oraz powiatowe obchody *Dnia Bibliotek i Bibliotekarza*

czerwiec

- *Dzień Dziecka* – impreza integracyjna dla dzieci – GBP, Centrum Kultury

SKIERBIESZÓW

styczeń

- *W krainie fantazji i przygody* – różnorodne zajęcia podczas ferii zimowych zorganizowane wspólnie z GOK 2014
- *Bajkowe kalambury* – konkurs czytelniczy dla dzieci

luty

- *Przygoda z książką – „Jeden z dziesięciu”* – konkurs dla dzieci
- *Zajęcia biblioteczne dla dzieci* – lekcje, wycieczki do biblioteki, konkursy dla najmłodszych

marzec

- *Mistrz ortografii* – konkurs ortograficzny zorganizowany we współpracy z GOK w Skierbieszowie

kwiecień

- *Jan Paweł II – W drodze do świętości* – konkurs plastyczny
- *Obchody Światowego Dnia Książki dla Dzieci oraz Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich*

maj

- *Mistrz Pięknego Czytania* – IV edycja konkursu

czerwiec

- *Dzień Dziecka* – wycieczka dla dzieci do Strupina Dużego na Ranczo Budrysa zorganizowane wspólnie z GOK
- *Głośne czytanie bajek dzieciom* – połączone z konkursami czytelnictwami i plastycznymi

STARY ZAMOŚĆ

styczeń

- *Koncert Kolęd i Pastorałek*
- *Zimowisko dla dzieci z terenu gminy Stary Zamość*

luty

- *Warsztaty literackie dla dzieci poświęcone baśniom*

marzec

- *Konkurs wiedzy pożarniczej* – etap gminny
- *Dzień Kobiet* – gminne święto dla pań z zespołów śpiewaczych i KGW
- *Bajkopisarstwo, czyli retoryka młodego człowieka* – warsztaty literackie z Michałem Zawadką
- *Tradycje wielkanocne* – gminne warsztaty plastyczne
- *Spotkania kółka czytelniczego* – raz w miesiącu – FB Udrycze

kwiecień

- *Obchody 70 rocznicy bombardowania Majdanu Sitanieckiego i 71 rocznicy wsi Wierzba* – gminne uroczystości patriotyczne

maj/ czerwiec

- *Gminny Konkurs Recytatorski* – dla dzieci i młodzieży
- *Magiczna Noc w Bibliotece* – dla dzieci i młodzieży
- *Rajd rowerowy po okolicy* – wydarzenie integracyjne
- *Majówka dla dzieci* – FB Udrycze
- *O finansach... w bibliotece* – projekt realizowany z NBP w ramach programu edukacji ekonomicznej – kurs dla seniorów 50+

SUŁÓW

styczeń/luty

- *Laurka z życzeniami dla Babci i Dziadka* – konkurs plastyczny – FB Michalów
- *Poznajemy techniki hafciarskie* – warsztaty – FB Michalów
- cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla dzieci w ciągu roku szkolnego – GBP
- *Biblioferie 2014* – codzienne zajęcia biblioteczne dla dzieci – GBP i filie
- *Grymasy królowny Kasi* – spektakl Teatru *Maska* z Krakowa dla dzieci z całej gminy
- *Thusty Czwartek* – spotkanie integracyjne dla mieszkańców gminy

marzec

- *35-lecie KGW w Sąsiadce* – spotkanie integracyjne
- *Światowy Dzień Poezji* – głośne czytanie poezji – FB Michalów

kwiecień

- Spotkanie autorskie z Sebastianem Sobowcem, pisarzem przyrodnikiem
- Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich

maj

- Spotkanie integracyjne *Partnerstwa Lokalnego*
- *Tydzień Bibliotek* – spotkania młodych czytelników w bibliotece – FB Michalów
- *I Sąsiedzkie Spotkania* – festyn kulturalno-integracyjny

czerwiec

- II Festyn Rodzinny w Michalowie „*Wszystkie dzieci są nasze*” – impreza środowiskowa połączona z obchodami Dnia Dziecka – GBP, Zespół Szkół w Michalowie i Gmina Sułów
- *Bolesław Prus (1847-1912)* – wystawa przygotowana przez WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- *Piknik rodzinny na sportowo* – impreza środowiskowa współorganizowana m.in. z: Hotelem Marina w Nieliszu i Przystanią Wodną w Michalowie

SZCZEBRZESZYN

styczeń

- *Cała Polska czyta dzieciom* – głośne czytanie książek przedszkolakom raz w miesiącu przez cały rok
- *Dyskusyjne Koło Przyjaciół Książki* – spotkania dyskusyjne raz w miesiącu
- *Kącik nowości książkowych* – na łamach „Chrzászcza” i na stronie internetowej miasta. *Biblioteka poleca czytelnikom nowości biblioteczne*
- *Spółeczny savoir vivre, czyli jak nie nadepnąć świata na odcisk* – warsztaty literackie prowadzone przez Michała Zawadkę
- *Zimowy krajobraz* – wystawa prac plastycznych przedszkolaków

luty/marzec

- *MegaMatma uczy w bibliotece* – udział MGBP w bezpłatnym, dostępnym przez internet, programie dla bibliotek publicznych w Polsce

kwiecień/maj

- *Bolesław Prus (1847-1912)* – wystawa przygotowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- *Spotkania z pasjami* – cykl 15 spotkań online w formie videokonferencji skierowanych do seniorów
- *Bolesław Prus - sylwetka wielkiego pisarza* – lekcja biblioteczna dla uczniów kl. IV

czerwiec

- *Pasowanie na czytelników biblioteki* – 3, 4, 5 i 6-latków z Przedszkola i Szkoły Podstawowej w Szczepieszynie
- *Wiosenny Kiermasz Książki* – w ofercie oprócz książek nowych były też wycofane ze zbiorów bibliotecznych

ZWIERZYŃCIEC

styczeń/luty

- Od 1 stycznia Biblioteka funkcjonuje w ramach nowej, połączonej instytucji kultury pn. *Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Zwierzyńcu*
- *Ferie 2014* – zajęcia czytelniczo-plastyczne dla dzieci
- *Zawsze w środę, zawsze z rana, bajka będzie nam czytana* – cotygodniowe spotkania bibliotekarza z dziećmi w Przedszkolu

marzec

- *No to się popisz* – III edycja konkursu kaligraficznego
- *Spotkania DKK* – styczeń, marzec, kwiecień, czerwiec.

Anna Kalniuk, Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Seminarium *W świecie ciszy*

Podsumowanie programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!*

Europejskie Dni Dziedzictwa 2014

Tożsamość i odrębność - dzieje miejscowości Zamojszczyzny

wystawa ze zbiorów Książnicy Zamojskiej
wrzesień 2014

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego
ul. Kamienna 26, 22-400 Zamość
tel./fax 84 627 41 54, 84 636 40 38, 84 636 58 72
www.biblioteka.zamosc.pl, e-mail: info@biblioteka.zamosc.pl

Europejski program kulturalny

Europejski program kulturalny

Europejski program kulturalny

Europejskie Dni Dziedzictwa
Europejski program kulturalny

Nadanie imienia GBP w Sułowie